

ประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล
The Experience of Drug Used of Muslim Adolescents, Satun Province

นฤมล ฮะอูรา
Narumon Haura

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Science in Health System Management
Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ประสพการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล
ผู้เขียน นางนฤมล ฮะอูรา
สาขาวิชา การจัดการระบบสุขภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.กุลทัต หงส์ขยางกูร)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์เทพ สุธีรัฐดี)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
(ดร.กุลทัต หงส์ขยางกูร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญตา บาลทิพย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญตา บาลทิพย์)

.....กรรมการ
(นายแพทย์สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำหรับการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการระบบสุขภาพ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร.กุลทัต หงส์ขยางกูร)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....

(นางนฤมล ฮะอูรา)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และไม่
ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางนฤมล ฮะอูรา)

ชื่อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล
ผู้เขียน	นางนฤมล ฮะอูรา
สาขาวิชา	การจัดการระบบสุขภาพ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาเฮอร์แมนนิวิตกส์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูล ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 ราย คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และการบอกต่อแบบลูกโซ่ กำหนดคุณสมบัติเป็นวัยรุ่นมุสลิมโดยกำเนิด อาศัยในจังหวัดสตูลอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 10 ปี อายุ 12-19 ปี ใช้สารเสพติดมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ในช่วงก่อนอายุ 15 ปี และมีคะแนนประเมินอาการทางจิตฉบับย่อ (Brief Psychiatric Rating Scale : BPRS) ไม่เกิน 36 คะแนน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามหลักการวิเคราะห์ของ แวน มาเนน ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูลให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดไว้ 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความอยาก ประกอบด้วย 2 มุมมองคือ อยากรู้ อยากลอง และอยากได้การยอมรับ 2) ไม่ใช่อย่างที่คิด ประกอบด้วย 2 มุมมองคือ คิดว่าไม่ติด แต่ติด และกินให้ได้เงิน แต่ยิ่งกินยิ่งต้องหาเงิน 3) ใช้หนีปัญหา ประกอบด้วย 2 มุมมองคือ ไปอยู่ในโลกส่วนตัว และประชด 4) ถอยหลังลงคลอง ประกอบด้วย 4 มุมมองคือ ชีวิตตกต่ำ ขาข้างหนึ่งอยู่ในคุก เป็นขโมย และสุขภาพทรุดโทรม 5) สารเสพติด ไม่ผิดหลักศาสนา ประกอบด้วย 2 มุมมองคือ ส่วนผสมไม่ใช่ของต้องห้าม และจำได้ ท่องได้ ไม่บาป 6) อยากจะเลิก แต่เลิกไม่ได้ ประกอบด้วย 3 มุมมองคือ เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง โลกมันร้าย และกลัวไม่จริง 7) นึกเสียใจ และเสียตาย ประกอบด้วย 4 มุมมองคือ เสียใจที่ทำให้คนที่รักผิดหวัง ทำร้ายครอบครัวอื่น เสียการเรียน และเสียอนาคต 8) เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน ประกอบด้วย 3 มุมมองคือ ออกจากสังคมเดิม รู้จักปฏิเสธ และคิดได้ ก็เลิก ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรในงานสร้างเสริมสุขภาพ พ่อแม่ผู้ปกครอง และองค์กรชุมชนในการส่งเสริมให้วัยรุ่นมุสลิมหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับสารเสพติดได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมต่อไป

Thesis Title	The Experience of Drug Used of Muslim Adolescents, Satun Province
Author	Mrs. Narumon Haura
Major Program	Health System Management
Academic Year	2015

ABSTRACT

This qualitative study of phenomenology hermeneutics aimed to describe the experience of drug use by Muslim adolescents in Satun province. Participants were recruited into the study through purposive sampling and snowball sampling. Eleven participants were recruited with the following inclusion criteria: born as Muslim, had lived in Satun Province for not less than 10 years, were aged 12-19 years, had experience of drug use for at least 1 year when they were aged less than 15 years, and scored no more than 36 on the Brief Psychiatric Rating Scale (BPRS). The instrument for this study was a semi-structured questionnaire. Data were gathered via in-depth interview between January 2013 and November 2013 and analyzed through qualitative analysis of van Manen.

The results revealed 8 characteristics. The first characteristic was “I need”, which comes from two issues; 1) Needing to try, and 2) Needing acceptance. The second characteristic was “It is not what I thought, it would be, which comes from two issues; 1) Believing to be not addicted, but it already addicted, and 2) Consuming to make money, but ending up paying more. The third characteristic was “Running away from problems”, which comes from two issues; 1) Separating from the real world, and 2) Spiting oneself. The fourth characteristic was “Getting worse”, which comes from four issues; 1) Becoming worse, 2) Being haif in jail, 3) Becoming a thief, and 4) Having deteriorating health. The fifth characteristic was “Substance was not a sin”, which comes from two issues; 1) The ingredients were not sinful, and 2) Still remembeing to recite, so free from sin. The sixth characteristic was “Difficulty to quit”, which comes from three issues; 1) Something missing, 2) A cruel world, and 3) Dishonesty. The seventh characteristic was “Regret”, which comes from four issues; 1) Hurting my own beloved, 2) Harming other families, 3) Failing ones education, and 4) Runing ones future. The last characteristic was “Changing ones mind to change ones life”, which comes from three issues; 1) Getting out of the previous society, 2) Denial, and 3) Realization then quitting.

The results of this study can be used as a guide for health promotion

providers, parents and community organizations to encourage Muslim adolescents to avoid unwanted behaviors associated with drug abuse.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ดร.กุลทัต หงส์ชยางกูร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญตา บาลทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เป็นแรงบันดาลใจ กำลังใจและเสียสละเวลา เพื่อประสิทธิประสาทวิชาความรู้ที่เป็นประโยชน์ ให้โอกาสได้เรียนรู้และพัฒนากระบวนการคิดทั้งต่องานวิจัยและการทำงาน ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จด้วยความหวังใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ศิษย์กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์เทพ สุธีรุฒิ และนายแพทย์สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ ที่ได้เสนอแนะแนวทาง ข้อคิดเห็น และเอกสารวิชาการที่เป็นประโยชน์เพื่อทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.จิรเนาว์ ทัตศรี ให้ความหวังใจ และพร้อมให้การชี้แนะช่วยเหลือทุกครั้งที่คุณความช่วยเหลือ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในจังหวัดสตูลทุกแห่ง ปลัดจังหวัดสตูล ผู้ควบคุมสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (กองร้อยอาสาสมัครกาดินแดนที่ 1 จังหวัดสตูล) และผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ และสมัครใจให้ข้อมูล ทำให้เกิดการเรียนรู้ และมิตรภาพร่วมกันระหว่างผู้วิจัย และผู้ให้ข้อมูล

ขอขอบพระคุณสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนทุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในเรื่องการเรียนการสอน และเรื่องอื่น ๆ ทำให้เกิดพื้นที่ร่วมสร้างการเรียนรู้ มิตรภาพ และความทรงจำที่จะตราไว้ในดวงจิตตลอดกาล

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณเพื่อนนักศึกษา เพื่อนร่วมงาน และครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ด้วยความรักตลอดมา รวมถึงขอขอบคุณท่านผู้มีคุณูปการท่านอื่น ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุน ซึ่งผู้เขียนไม่อาจกล่าวนามได้ทั้งหมดมา ณ ที่นี้ด้วย

นฤมล ฮะอูรา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
คำถามการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	5
พัฒนาการวิจัยรุ่น	5
วิถีชีวิตวัยรุ่นมุสลิม บริบทพื้นที่จังหวัดสตูล	7
การใช้สารเสพติด ปัจจัย ผลกระทบ	9
ศาสนาอิสลามและคำสอนเกี่ยวกับสารเสพติด	12
การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮอร์แมนนิวิติกส์	16
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	19
ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	19
สถานที่ศึกษา	19
ภูมิหลังผู้วิจัย	19
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	23

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
ความน่าเชื่อถือของข้อมูล	24
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	26
ผลการวิจัย	26
การอภิปรายผล	45
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	51
สรุปผลการวิจัย	51
ข้อจำกัดของการศึกษา	53
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	60
ภาคผนวก ก การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	61
ภาคผนวก ข แบบบันทึกข้อมูล ข้อคำถาม และตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	70
ประวัติผู้เขียน	71

รายการตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	27
ตาราง 2 ความหมายการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล	28
ตาราง 3 ตัวอย่างการจัดกลุ่มความหมาย และการให้ความหมาย	67

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาสารเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2551 – 2554 จนกระทั่งคงที่ระหว่างปี 2555 – 2556 อย่างไรก็ตาม United Nation Office on Drug and Crime (UNODC) รายงานว่ามีประชากร 243 ล้านคนหรือร้อยละ 5 ของประชากรอายุ 15 – 64 ปี ใช้สารเสพติดผิดกฎหมาย (UNODC 2014) สอดคล้องกับประเทศไทย โดยศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) รายงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้นเกือบ 2 เท่าในระยะเวลา 5 ปีจาก 579,013 ราย ในปี 2550 เป็น 1,670,899 ราย ในปี 2555 โดยการระบาดของสารเสพติดแพร่เข้ามาสู่กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี และต่ำกว่า 15 ปีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในระบบการศึกษาและในระบบการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่ากลุ่มอายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่เข้าบำบัดรักษามากเป็นอันดับหนึ่งสูงกว่ากลุ่มอายุ 20-24 ปี (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด ป.ป.ส. 2555) เช่นเดียวกับสถานการณ์สารเสพติด จังหวัดสตูลมีแนวโน้มเพิ่มสูงในระยะเวลา 2 ปี พบสถิติการจับกุมคดีสารเสพติดเพิ่มเกือบ 2 เท่า ในปี 2551 จาก 645 คดี ผู้ต้องหา 736 ราย และ ในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 978 คดี ผู้ต้องหา 1,179 ราย ตัวยาที่มีสถิติถูกจับกุมสูงสุดสามอันดับ ได้แก่ กัญชา พิษกระท่อม และยาบ้า เป็นร้อยละ 37.7, 27.0 และ 24.4 ตามลำดับ ตัวยาที่ใช้ครั้งแรก คือ กัญชา ยาบ้า และพิษกระท่อม และกลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี ถูกจับกุมสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 42.37 กลุ่มอายุที่เข้าระบบ บำบัดรักษามากที่สุด คือ 15-19 ปี, 20-24 ปี และ 25-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 36, 25 และ 14 ตามลำดับ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล 2553)

ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นใช้สารเสพติดมี 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะตัวบุคคล ด้านครอบครัว และด้านสังคมสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะตัวบุคคล เกิดจากความอยากรู้ อยากรลอง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้สารเสพติด คิดว่าเป็นสิ่งโก้เก๋ เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน และมีความกล้าที่จะกระทำใด ๆ (กิตติยาภรณ์ โชคสวัสดิ์ภิญโญ และปิติพงศ์ ภูครองหิน 2553; ณรงค์ หมิ่นอภัย 2552; บุษงา ดุลยสิทธิ 2553; พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรรัญญา แพจ้อย 2553) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับอ่อน (จิราพันธ์ รุจิระพงศ์ 2550) ด้านครอบครัว เกิดจากความพร่อง และความอ่อนแอของครอบครัวที่หย่าร้าง หรือไม่สมบูรณ์ทั้งพ่อแม่ (Duncan et al. 2006) มีญาติเป็นผู้ดูแลแทน ครอบครัวไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน มีความขัดแย้งในครอบครัว ขาดการสื่อสารพูดคุย มีการเลี้ยงดูแบบตามใจ ตอบสนองในสิ่งที่ต้องการทุกครั้ง (บุหงา ดุลยสิทธิ 2553) พ่อสูบบุหรี่หรือดื่มสุราเป็นประจำ (ณรงค์ หมิ่นอภัย 2552) ยิ่งพ่อแม่ดื่มมากแนวโน้มของเด็กก็ยิ่งดื่มตั้งแต่อายุน้อย (Duncan et al. 2006) และด้านสังคมสภาพแวดล้อมเกิดจาก สมาชิกในครอบครัว แฟนหรือเพื่อนใช้หรือจำหน่ายสารเสพติด มีสถานเริงรมย์ แหล่งค้า แหล่งเสพสารเสพติดในชุมชน (จิราพันธ์ รุจิระพงศ์ 2550; บุษงา ดุลยสิทธิ 2553; พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรรัญญา แพจ้อย 2553) โรงเรียนมี

บริเวณกว้างยากแก่การควบคุมดูแล และในบางพื้นที่การใช้สารเสพติด เช่น สุราเป็นประเพณีนิยมพื้นบ้าน (จิราพันธ์ รุจิระพงศ์ 2550) การใช้สารเสพติดทำให้เกิดผลกระทบต่อด้านสุขภาพอนามัย สังคม เศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงของชาติ (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. 2555) ผู้ที่ติดสารเสพติดจะได้รับผลกระทบทางกายและจิตใจ ร่างกายซูบผอม คิดอ่าน ซ้ำ ความจำเสื่อม ขาดสติ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ในวัยรุ่นจะรู้สึกเสียใจหลังเสพยาเสพติด เสียการเรียน เสียการทำงาน (อริสา บัตติยา 2551) เกิดผลกระทบต่อการเงินของครอบครัว (พิราสิณี แซ่อ่อง 2552) รายได้ไม่เพียงพอ มีการฆ่ากันตายในครอบครัว การฆ่าตัวตายและการทำร้ายกัน เสถียรภาพของประเทศถูกบั่นทอนทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงต้องสูญเสียปัจจัยการพัฒนาประเทศด้านทรัพยากรมนุษย์ และงบประมาณ(ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. 2555)

การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย สามารถจัดหมวดหมู่ได้ 6 ประเภทโดยนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย คือ วัยรุ่นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มติดสารเสพติด วิธีการทั้ง 6 ประเภทได้แก่ การฝึกฝนทักษะและพัฒนาพฤติกรรม การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมทางเลือก การสร้างและใช้ประโยชน์จากแกนนำเยาวชน การสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม การรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติด และการใช้คุณธรรม จริยธรรมของศาสนา (ไพฑูรย์ แสงพุ่ม 2549) การทบทวนงานวิจัยพบว่า ลักษณะโปรแกรมทักษะชีวิตที่จะส่งผลในการป้องกันการใช้อาหารเสพติด มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและทักษะทั่วไป ใช้ระยะเวลา 6-12 เดือน (ปาณิศา หมวดเอียด 2553) เริ่มใช้โปรแกรมทักษะชีวิตในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเพิ่มเติมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สอนโดยครูที่ผ่านการอบรม และมีการติดตามผลเมื่อครบ 1 ปี (Griffin et al . 2003) การดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาจะได้ผลดีขึ้นกับประสิทธิภาพการทำงานป้องกันสารเสพติดของสถานศึกษา (อณณิส ขุนกาเสาะ 2546) การมีนโยบาย มาตรการ แนวทางป้องกันที่ชัดเจน ครูเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นกันเอง รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (บุญเลิศ จำสนอง 2548; ไพฑูรย์ บุราลลิต 2549) การดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ผลของชุมชนจะขึ้นกับกระบวนการมีส่วนร่วมกันของชุมชน โดยพบว่าสามารถลดการจับกลุ่มดื่มแอลกอฮอล์ได้จริง และปริมาณการดื่มลดลง (ศศิธร ฤทธิ์ไธสง 2554)

ในมุมมองของศาสนาอิสลามสารเสพติดเป็นสิ่งต้องห้าม บทบัญญัติของศาสนาห้ามไม่ให้มุสลิมกินหรือดื่มสิ่งใด ๆ ที่ก่อให้เกิดโทษต่อสุขภาพทั้งทางตรงหรือทางอ้อม และสารเสพติดยังเป็นสิ่งทำลายเจตนารมณ์ของศาสนาอิสลามที่มุ่งให้รักษาผลประโยชน์ของมนุษยชาติในด้านศาสนา ชีวิต ทรัพย์สิน สติปัญญา และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้ว่าคำว่า“สารเสพติด” หรือ “ยาเสพติด” จะไม่ได้ถูกระบุโดยตรงในคัมภีร์อัลกุรอาน แต่เนื่องจากสารเสพติดมีผลต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ทำลายความสามารถในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ ทำลายทรัพย์สิน และทำให้เกิดปัญหาสังคมดัง บทบัญญัติข้างต้น ฉะนั้นสารเสพติดทุกชนิดจึงเป็นสิ่งต้องห้ามอย่างเด็ดขาดในศาสนาอิสลาม ท่านศาสดามุฮัมมัดได้ห้ามมุสลิมเกี่ยวข้องกับสุราหรือสารเสพติดในทุกด้าน แม้กระทั่งการเข้าไปนั่งร่วมโต๊ะอาหารที่มีการเสพสุรา แม้ไม่ได้ร่วมเสพสุรานั้นด้วยก็ตาม (มัสลิน มาหะมะ 2552; มาโนชญ์ พงษ์ 2546) ปัญหาการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นไทยมุสลิมและวัยรุ่นมุสลิมในประเทศมุสลิมอื่น มีปัจจัย

สาเหตุการใช้สารเสพติดไม่แตกต่างกัน โดยในวัยรุ่นไทยมุสลิมพบเกิดจากใช้สารเสพติดเพื่อความสนุกสนาน มีบุคลิกชอบสังสรรค์เที่ยวเตร่ คบเพื่อนที่ใช้สารเสพติด เพื่อนชักชวนให้เสพ มีบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติด พ่อแม่ทะเลาะกันบ่อย ถูกลงโทษรุนแรง สารเสพติดในภาคใต้หาซื้อได้ง่าย ราคาไม่แพง ในชุมชนมีสถานที่เสพ มีการเสพให้เห็น มีการนำสารเสพติดมาแจกให้ทดลองใช้ และผู้นำชุมชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสารเสพติดที่แพร่ระบาด (นาซีเราะห์ เจมะมาะ 2554) วัยรุ่นไทยมุสลิมรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค การเพิ่มความรุนแรงของโรค รู้ว่าจะเป็นการประตุสู่การติดสารเสพติดอื่นได้ง่าย และรับรู้ว่าการใช้สารเสพติดผิดหลักศาสนาอิสลาม (กิตติมา เปาะเตะ 2552; สุขมานิลรัตน์ 2552) ส่วนการศึกษาการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในประเทศมุสลิม เช่น ประเทศมาเลเซีย จอร์แดน ไนจีเรีย อินเดีย และอิหร่าน พบว่า สถานการณ์การใช้สารเสพติดรุนแรงขึ้น ชนิดของสารเสพติดที่ใช้ คือ บุหรี่ ใบจาก ยาแก้ไอ สุรา กระท่อม ยากล่อมประสาท กัญชา เฮโรอีน สารระเหย มอร์ฟิน ยาบ้า แตกต่างในประเทศไนจีเรียที่มีการเสพยาแก้ปวดที่มีพาราเซตามอลผสมกับแอสไพริน และยาต้านมาลาเรีย (คลอโรควิน) รวมอยู่ด้วย เริ่มเสพตั้งแต่อายุน้อย (10 ปีขึ้นไป) ใช้สารเสพติดเพื่อลดความเครียด เพื่อความสนุกสนาน เพื่อให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ แสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ เพื่อให้อ่านหนังสือทบทวนในเวลากลางคืน มีความรู้เรื่องผลกระทบที่จะเกิดกับร่างกายตนเองและสังคม แต่ขาดความรู้เชิงลึกในเรื่องสารเสพติด ในผู้ที่เคร่งศาสนาจะมีการติดสารเสพติดน้อยกว่า ในโรงเรียนปอเนาะพบการใช้สารน้อยกว่าโรงเรียนประเภทอื่นๆ และมีการศึกษาพบว่าปัจจัยทำนายการใช้สารเสพติด ได้แก่ มีประสบการณ์การสูบบุหรี่มาก่อน และมีเพื่อน พ่อแม่ พี่น้องใช้สารเสพติด (Anees et al 2009; Mahmood et al.2008; Oshodi,O.Y., Aina, O.F. & Onajole, A.T. 2010; Saeid et al 2012) กิจกรรมที่ใช้ป้องกันปัญหาก็คล้ายคลึงกัน คือ การฝึกทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ให้กับวัยรุ่น พบว่า การใช้สารเสพติดลดลง วัยรุ่นมีความรู้ ทักษะคิด มีทักษะการปฏิเสธเพื่อน มีความสามารถในการควบคุมตัวเอง รู้สึกมีคุณค่าในตัวเองเพิ่มมากขึ้น (Sourizaei et al. 2011)

วัยรุ่นทั่วไปและมุสลิมมีแนวโน้มใช้สารเสพติดกันสูงขึ้นและเริ่มใช้ในอายุที่ลดลงเรื่อยๆ นับเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข เนื่องจากสารเสพติดจะทำให้เกิดผลกระทบต่อวัยรุ่นเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติในอนาคตข้างหน้า ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นมุสลิมใช้สารเสพติดไม่แตกต่างกัน แต่มีเพิ่มเติมจากการศึกษาในวัยรุ่นมุสลิมด้านมิติศาสนาอิสลามที่พบว่า ผู้ที่เคร่งครัดในศาสนา หรือศึกษาในสถาบันที่มีการเรียนการสอนศาสนาจะมีการใช้สารเสพติดน้อยกว่า อย่างไรก็ตามวิธีการป้องกันแก้ไขที่นิยมใช้ส่วนใหญ่คือ การจัดกระบวนการให้ความรู้ ฝึกฝนทักษะ และพัฒนาพฤติกรรมของวัยรุ่น แต่ยังไม่สามารถนำรูปแบบการแก้ปัญหาดังกล่าวมาใช้ให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในพื้นที่จังหวัดสตูลได้ สังเกตได้จากสถิติคดีผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด และผู้เข้าบำบัดรักษาการติดสารเสพติดที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง บางกิจกรรมมีแนวคิดจากตะวันตก เช่น การแสดงละคร การเต้นประกอบเพลง ซึ่งอาจไม่ให้ผลที่ดีต่อสังคม วัฒนธรรมวิถีชุมชนมุสลิม ถึงแม้ว่าในประเทศมุสลิมใช้ได้ผลมาแล้วก็ตามแต่ไม่ปรากฏรายละเอียดกิจกรรมให้สามารถศึกษาได้ ทั้งยังมีข้อยืนยันจากผลการศึกษาในพื้นที่มุสลิมจังหวัดอ่างทอง ที่แกนนำชุมชนได้จัดกิจกรรมให้ความรู้ฝึกฝนทักษะและพัฒนาพฤติกรรมแก่วัยรุ่นในชุมชนว่า “โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน โครงการและกิจกรรมเดิมที่มีประโยชน์ปรับเปลี่ยนแก้ไขต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โครงการหรือกิจกรรมใหม่อาจเป็นการเพิ่มภาระงาน เสียเวลา และ

ทรัพยากร ตลอดจนอาจได้ผลไม่ดีเท่าโครงการและกิจกรรมเดิม” (ป.ป.ส. 2552) ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาคำอธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดในการรับรู้ของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งจะทำให้ได้คำตอบของข้อจำกัดที่การป้องกันดูแลปัญหาสารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลยังไม่ประสบผลสำเร็จ และนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่นมุสลิมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล

คำถามการวิจัย

ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล เป็นอย่างไร

นิยามศัพท์

ความหมายการใช้สารเสพติด หมายถึง สิ่งที่บุคคลอธิบายการใช้สารเสพติด ตามความเข้าใจของตนเอง ภายใต้การหล่อหลอมทางสังคมที่กำหนดรูปแบบการให้คุณค่า และความจริงของบุคคลนั้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงจากวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล ที่เข้ารับบริการบำบัดสารเสพติดของสถานบริการในจังหวัดสตูล และการบอกต่อแบบลูกโซ่ (snow ball) ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2556 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม แก่ บุคลากรในงานสร้างเสริมสุขภาพ พ่อแม่ผู้ปกครอง องค์กรชุมชนในพื้นที่ ในการส่งเสริมให้วัยรุ่นมุสลิมหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับสารเสพติด ตามบริบท วัฒนธรรมและหลักศาสนาได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมต่อไป

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการวัยรุ่น และวิถีชีวิตวัยรุ่นมุสลิมบริบทพื้นที่จังหวัดสตูล
2. การใช้สารเสพติด ปัจจัย และผลกระทบ
3. ศาสนาอิสลามกับคำสอนเกี่ยวกับสารเสพติด
4. การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮอร์แมนนิวติกส์

พัฒนาการวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นวัยช่วงต่อของชีวิตที่คั่นกลางระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ ที่มีอายุระหว่าง 9-19 ปี (Centers for Disease Control and Prevention: CDC 2013) ดังนั้นไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใดก็จะมีพัฒนาการของวัยนี้เช่นเดียวกัน ช่วงวัยของวัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ช่วงอายุ 9-11 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น จะมีพฤติกรรมค่อนข้างเด็กอยู่มาก ช่วงอายุ 12-14 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนกลาง จะมีพฤติกรรมก้ำกึ่งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ และช่วงอายุ 15-17 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย จะมีพฤติกรรมค่อนข้างผู้ใหญ่ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะมีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านใหญ่ๆ คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางด้านสังคม (วีโรจน์ อารีกุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาน 2553; สุกุณา บุญนรากร 2551) การเข้าสู่วัยรุ่นตามหลักศาสนาอิสลามเรียกว่า การบรรลุนิติภาวะ โดยเริ่มจากการมีประจำเดือนครั้งแรกในวัยรุ่นหญิง และการมีน้ำอสุจิหลั่งออกมาครั้งแรกในเพศชาย เมื่อบรรลุนิติภาวะแล้วจะต้องปฏิบัติตามกิจอย่างเคร่งครัด อาทิ การละหมาดวันละ 5 เวลา การถือศีลอด การจ่ายทานบัจคับ (ชะกาต) การแต่งกายที่ปกปิดส่วนที่พึงสงวน การไม่ผิดประเวณี และการไม่เข้าใกล้อบายมุขต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีหลักความเชื่อพื้นฐานในอิสลาม 6 ประการที่วัยรุ่นมุสลิมต้องทำความเข้าใจ และเสริมสร้างความสำนึกในหลักความเชื่อ ได้แก่ เชื่อในเอกภาพของพระผู้เป็นเจ้า เชื่อในบรรดาศาสดา เชื่อในบรรดาศาสนทูต เชื่อในบรรดาพระคัมภีร์ เชื่อในกฎกำหนดสภาวะ และเชื่อในวันตัดสิน (มัสลัน มาหมะ 2552)

พัฒนาการทางร่างกาย คือ ความเจริญเติบโตทั้งภายนอก และภายในร่างกาย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของส่วนสูง น้ำหนัก รูปร่าง สัดส่วนของร่างกาย ลักษณะเส้นผม เพศหญิงจะมีการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างภายนอกเร็วกว่าเพศชาย ดังนั้นในชั้นประถมตอนปลายหรือมัธยมต้น จะเห็นว่าวัยรุ่นหญิงจะมีรูปร่างสูงใหญ่เป็นสาวน้อยแรกๆ ในขณะที่ผู้ชายยังดูเป็นเด็กชายตัวเล็กทั้ง ๆ ที่เด็ก

ผู้หญิงเคยตัวเล็กกว่าเด็กผู้ชายมาตลอด ทำให้สับสนและเป็นกังวลกับสภาพร่างกายได้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างร่างกายอาจทำให้วัยรุ่นรู้สึกที่ตัวเองมีรูปร่างเก้งก้างน่ารำคาญ การเจริญภายในร่างกายเกิดจากการทำงานของฮอร์โมนที่ไปกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ฮอร์โมนเพศชายที่ใหญ่และแข็งแรงขึ้น การสะสมไขมันในร่างกาย การผลิตเซลล์สืบพันธุ์ในเพศชาย และมีประจำเดือนในเพศหญิง (วิโรจน์ อารีกุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาน 2553; สกุนา บุญนรากร 2551) วัยรุ่นมุสลิมต้องเรียนรู้หลักปฏิบัติของศาสนาเกี่ยวกับการดูแลสุขอนามัยของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การอาบน้ำวายิบ คือ การอาบน้ำชำระร่างกายที่ศาสนบัญญัติว่าต้องทำ เป็นการอาบน้ำเมื่อมีสาเหตุหนึ่งสาเหตุใดดังต่อไปนี้ การมีอสุจิสลัดออกมา การมีประจำเดือน หลังการมีเพศสัมพันธ์ การคลอดบุตร และการเสียชีวิต วัยรุ่นมุสลิมหญิงต้องแต่งกายที่ปกปิดมิดชิด ไม่สวมเสื้อผ้าที่คับหรือบางจนเห็นรูปร่าง หรือดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้าม เป็นต้น (มีสลัน มาหมะ 2552; การ์ิม อับดุลเลาะห์ ม.ป.ป.)

พัฒนาการทางอารมณ์ คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้น เป็นผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตของร่างกาย (วิโรจน์ อารีกุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาน 2553) นอกจากระดับฮอร์โมนจะมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางร่างกาย และอวัยวะเพศในวัยรุ่นแล้ว ฮอร์โมนยังส่งผลถึงความรู้สึกทางอารมณ์และจิตใจ ปฏิบัติการการเรียนรู้ ดังนั้นนอกจากจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนไปแล้ว วัยรุ่นยังต้องเข้าใจและควบคุมอารมณ์ความรู้สึกที่พลุ่งพล่านขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนต่างๆ อีกด้วย พัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นไม่มีแบบแผนเฉพาะ เนื่องจากในแต่ละครอบครัว ชุมชน สังคม หรือเชื้อชาติต่างๆ ก็มีความหลากหลายทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป (วิโรจน์ อารีกุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาน 2553) วัยรุ่นตอนต้นจะมีอารมณ์ที่แปรปรวน อ่อนไหวง่าย หงุดหงิด ยึดตนเองเป็นหลัก ไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมตนเองได้ ไม่สามารถเข้าใจหรือมองเห็นผลที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคตซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำในปัจจุบัน ซึ่งอาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ได้ วัยรุ่นตอนกลางจะมีอารมณ์ ความรู้สึกที่ชัดเจนและรุนแรงขึ้น ทั้งรัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา อาจทำให้เข้ากับพ่อแม่ไม่ได้จึงแยกตัวไปหากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพราะเพื่อนเข้าใจยอมรับกันได้ง่ายกว่าพ่อแม่ และช่วงนี้วัยรุ่นจะมีความคิด ความสามารถ ทักษะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นควรส่งเสริมให้วัยรุ่นได้แสดงออกในทางสร้างสรรค์ วัยรุ่นตอนปลายจะมีอารมณ์ที่มั่นคงขึ้นพบเอกลักษณ์ของตัวเองและหันกลับมาสร้างสัมพันธ์ภาพกับพ่อแม่ใหม่ (วิโรจน์ อารีกุล 2553; สกุนา บุญนรากร 2551) ศาสนาอิสลามกำหนดให้เริ่มฝึกวัยรุ่นตอนต้นในการถือศีลอด โดยให้เรียนรู้หลักการและฝึกความอดทนแต่ยังไม่เป็นการบังคับ จะถือว่าเป็นการบังคับเมื่อบรรลุนิติภาวะแล้ว การถือศีลอดจะให้คุณค่าในการฝึกฝนร่างกายและจิตใจให้รู้จักประสบการณ์ของความหิวโหย รู้จักอดทนอดกลั้น ควบคุมอารมณ์ต่างๆ และสำรวมตนอยู่ในคุณงามความดี(ยูซุฟ นิมาะ และสุภัทร ฮาสุวรรณกิจ 2550)

พัฒนาการทางสังคม คือ การมีความสัมพันธ์ ผูกพัน กับผู้อื่นทำให้แสดงบทบาทของตัวอย่างเป็นเหมาะสม เป็นพื้นฐานการมีมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพที่ดี (สกุนา บุญนรากร 2551) วัยรุ่นตอนต้นจะเริ่มให้ความสำคัญกับเพื่อน โดยเฉพาะเพศเดียวกันเนื่องจากเพื่อนมีลักษณะต่าง ๆ ที่

เหมือนกัน ทำให้เกิดความมั่นใจ ลดความวิตกกังวล วัยรุ่นตอนกลางจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกัน ต้องการการยอมรับจากเพื่อนแม้รู้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง (ศรีเรือน แก้วกังวาน 2553) มีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามมากขึ้น และวัยรุ่นตอนปลายจะสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นที่มั่นคงราบเรียบขึ้นเพราะมีวุฒิภาวะมากขึ้น (วิโรจน์ อารีกุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาน 2553; สกฤษณ์ บุญนารา 2551) ศาสนาอิสลามมีคำสอนของท่านศาสดาอีซาในการเลือกคบเพื่อน ได้แก่ ให้เลือกคบเพื่อนที่มีความศรัทธาและปฏิบัติตัวอยู่ในหลักศาสนาอิสลาม เชื่อมมั่นการทำหน้าที่จะทำให้ผลตอบแทนในโลกหน้าและเป็นคนที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับเรา นอกจากนี้ศาสนาอิสลามยังห้ามมิให้วัยรุ่นมุสลิมหญิงชายที่สามารถแต่งงานกันได้อยู่ด้วยกันเพียงลำพังในที่ลับตาผู้อื่นโดยไม่มีบุคคลที่สาม และห้ามหญิงชายที่ไม่ใช่สามีภรรยาถูกเนื้อต้องตัวกัน เพราะจะนำไปสู่การผิดประเวณีในที่สุด (มัสลิน มาหะมะ 2552)

วัยรุ่นจะมีพัฒนาการซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ และสังคม แบ่งออกเป็น 3 ช่วงวัย คือ วัยรุ่นตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย วัยรุ่นตอนต้นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมากที่สุด วัยรุ่นตอนกลางจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ-อารมณ์ที่รุนแรง ส่วนวัยรุ่นตอนปลายเป็นช่วงวัยที่ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้แล้ว มีความมั่นคงทางอารมณ์ คล้ายคลึงกับผู้ใหญ่ วัยรุ่นมุสลิมมีบทบาทวิถีศาสนาให้ยึดถือปฏิบัติในการช่วยปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ และสังคม นอกจากนี้วิถีชีวิตของมุสลิมสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นศรัทธาในคำสอนของอัลลอฮ์ และการปฏิบัติศาสนกิจหากขาดศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ปฏิเสธการปฏิบัติศาสนกิจอิสลามเชื่อว่าจะไม่ได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ และยอมทำให้ชีวิตก้าวไปสู่ในทางที่ผิด เช่น การชู้สาวเสพติดได้

วิถีชีวิตวัยรุ่นมุสลิม บริบทพื้นที่จังหวัดสตูล

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดใต้สุดของไทยทางฝั่งทะเลอันดามัน เนื้อที่ 1,754,701 ไร่ อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดตรัง สงขลา รัฐเปอร์ลิส และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย มีประชากรทั้งสิ้น 305,879 คน นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 74.10 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 25.81 ศาสนาคริสต์และอื่นๆ ร้อยละ 0.09 มีมัสยิด 224 แห่ง วัด 37 แห่ง โบสถ์คริสต์ 3 แห่ง ศาลเจ้า 3 แห่ง ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 114,657 บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ 9 ของภาคใต้ ลำดับที่ 27 ของประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด 33,951 ล้านบาท อาชีพหลักคือการเกษตร อาชีพรองคือการผลิตอุตสาหกรรม และการขายส่ง ขายปลีก พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรทำสวนยางพารามากที่สุด 422,285 ไร่ รองลงมาปลูกปาล์มน้ำมัน 80,072 ไร่ ปลูกข้าวนาปี 32,625.75 ไร่ และไม้ผล 15,666.25 ไร่ มีโรงงาน 301 แห่ง มีการจ้างงาน 4,385 คน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร ในท้องถิ่น การค้าปลีกค้าส่งมากที่สุดเป็นสาขาเกษตรกรรมที่เกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร มีการค้าขายแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย ผ่านทางเข้าออก 2 ช่องทางคือ ด่านศุลกากรสตูล และวังประจัน มีสถานศึกษา 221 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 178 แห่ง และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 36 แห่ง มีสถานบำบัดยาเสพติด สังกัดโรงพยาบาล 7 แห่ง สังกัดกองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดน 1 แห่ง จังหวัดสตูลมีวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญได้แก่ งานว่าว

ประเพณี งานประเพณีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ พิธีเข้าสุนัต วันฮารีรายา เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดสตูล 2555)

วัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูลเติบโตท่ามกลางการเลี้ยงดูของครอบครัวหลายแบบ เช่น ครอบครัวทำสวนยางพาราพ่อแม่จะออกไปกรีดยางทิ้งให้ลูกอยู่ที่บ้านตามลำพังกับพี่น้องหรือคนชรา ตั้งแต่หลังเที่ยงคืนจนถึงเช้าเมื่อกรีดยางเสร็จแม่จะกลับบ้านเพื่อเตรียมตัวลูกให้ไปโรงเรียน พ่อจะทำหน้าที่เก็บน้ำยางรอแม่กลับมาช่วยกันนำน้ำยางไปขายอีกครั้ง เมื่อลูกสามารถอาบน้ำแต่งตัวเองได้ (ประมาณประถมศึกษาปีที่ 3 - 4) แม่จะไม่กลับมา ครอบครัวทำประมงชายฝั่งพ่อแม่จะออกทะเลช่วงค่ำและกลับมาตอนเช้ามีด ครอบครัวที่ไปรับจ้างทำงานประเทมาเลเซียจะกลับมาเยี่ยมบ้านเดือนละครั้งให้ลูกอยู่กับปู่ย่าตายาย จากการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสตูล เมื่อ พ.ศ.2557 พบว่าเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูลเป็นคนที่มีรู้จักการขอโทษ ขอบคุณ ยอมรับผิด ให้อภัย และเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน มีความศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนา เชื่อในหลักการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา แต่มีการปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันน้อย ครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีเวลาพูดคุยกัน ฟังความเห็นซึ่งกันและกัน รับประทานข้าวเย็นและใช้เวลาเสาร์-อาทิตย์หรือวันหยุดร่วมกัน แต่มีการบอกรักกันระหว่างพ่อแม่ ลูกน้อย สารเสพติดที่ลองใช้ครั้งแรกคือ บุหรี่ และสุรา เหตุผลที่ทดลองใช้คือ ตามเพื่อนและพี่ในกลุ่ม เด็กและเยาวชนมีข้อเสนอแนะให้มีกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมที่ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีเวทีให้แสดงความสามารถของตนเอง กิจกรรมที่อยากให้งดมากที่สุดคือ กีฬา และค่ายอาสาสมัคร/จิตสาธารณะ (สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสตูล 2556)

วัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูลได้รับการหล่อหลอมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามจากพ่อแม่ โรงเรียน และชุมชน พ่อแม่และชุมชนเป็นแบบอย่างในการแสดงออกถึงความศรัทธา การปฏิบัติศาสนกิจ และการมีคุณธรรมจริยธรรมของการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ การสอนให้มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ตักวา) ให้เกรงกลัวต่อการลงโทษของพระองค์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ทำให้จิตใจมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามคำสอน ระมัดระวังตนจากความชั่วร้าย ความพอใจต่อลิขิตของอัลลอฮ์ มั่นใจว่าพระองค์ทรงยุติธรรม ความทุกข์ยากลำบากคือการทดสอบของพระองค์ การละหมาดเป็นการเข้าเฝ้าเพื่อติดต่อระหว่างจิตวิญญาณของมนุษย์กับอัลลอฮ์ ทำให้จิตใจสงบผ่อนคลาย การถือศีลอดเป็นการฝึกฝนความอดทนของร่างกายและจิตใจ การจ่ายทานบังกัป (ซะกาต) เป็นการออกทรัพย์สินให้กับคนที่ขัดสนยากจนช่วยขัดเกลาจิตใจรู้จักการให้ การอ่านคัมภีร์อัลกุรอานช่วยให้จิตใจสงบ มีความหวังกำลังใจ เป็นต้น โรงเรียนช่วยให้เรียนรู้ศาสนาตามหลักสูตรการเรียนรู้อ การสร้างความศรัทธาและการฝึกปฏิบัติ (นาซีเราะห์ เจะมามะ และคณะ 2554) จังหวัดสตูลมีโรงเรียนสอนศาสนาควบคู่สามัญ 16 โรงเรียน ทั้งระดับอนุบาล ประถม มัธยม และปวช. มีนักเรียนรวม 7,624 คน ส่วนวัยรุ่นมุสลิมที่ศึกษาสายสามัญจะเรียนศาสนาจากศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดหรือโรงเรียนตาดีกา ใช้เวลาเรียน 1 วันต่อสัปดาห์ในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ตั้งแต่อายุ 6-12 ปี จังหวัดสตูลมีโรงเรียนตาดีกา 198 โรงเรียน นักเรียน 18,393 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล 2555) สาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา เป็นการเรียนที่ว่าด้วยการดำเนินชีวิตมนุษย์ให้อยู่ในแนวทางของอัลลอฮ์ โดยมีอัลกุรอานเป็นธรรมนูญชีวิต มีท่านศาสดามูฮัมมัดเป็นแบบอย่าง ที่จะก่อให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม

สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีสาระการเรียนรู้ 5 หมวดดังนี้ 1) อัล-อะกีเตฮฺ (หลักศรัทธา) เป็นการเรียนที่ว่าด้วยความเชื่อ การยึดเหนี่ยวทางจิตใจของมนุษย์ต่ออัลเลาะห์ ให้ปฏิบัติในสิ่งดีงามที่อัลลอฮฺทรงบัญญัติไว้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ 2) อัล-ฟิกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) เป็นการเรียนรู้หลักปฏิบัติเพื่อให้มนุษย์ดำเนินชีวิตประจำวัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 3) อัล-ตารีค (ศาสนประวัติ) เป็นการเรียนรู้ชีวประวัติของศาสดามุฮัมมัดเพื่อเป็นคติเตือนใจ และนำคุณลักษณะท่านศาสดามาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต 4) อัล-อัคลาภ (จริยธรรม) เป็นการเรียนรู้หลักปฏิบัติต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมที่บัญญัติไว้ในอัลกุรอาน และอัล-หะดีษ เรียนรู้มารยาทตามแบบอย่างศาสดามุฮัมมัด เพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันนำไปสู่ความดีงามของตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และ 5) อัล-กุรอาน เป็นการเรียนรู้หลักการอ่านพร้อมความหมาย และนำหลักคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2553)

การป้องกันแก้ไขปัญหาสารเสพติดในจังหวัดสตูลนำโดยศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดสตูล ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งปรับเปลี่ยนไปในแต่ละปี สร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เช่น สถานศึกษา และตำรวจเพื่อดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็ก และเยาวชนตามแนวคิดคือ การป้องกันกลุ่มเสี่ยง การควบคุมตัวสารเสพติดและผู้จำหน่าย การแก้ปัญหาในผู้ที่ติดสารเสพติดโดยการจัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีจากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อรองรับการคืนคนดีสู่สังคม (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล 2558)

วิถีชีวิตวัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูล จึงมีที่มาจากความเสี่ยงของครอบครัว การศึกษาเล่าเรียนทั้งศาสนาและสามัญ สภาพแวดล้อมรอบตัวด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การดำเนินงานของภาครัฐ และภาคประชาชนตามนโยบายการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในอันที่จะเป็นเบื้องหลังในการหล่อหลอมภูมิหลัง ที่มาของประสบการณ์วัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูลต่อไป

การใช้สารเสพติด ปัจจัย และผลกระทบ

การใช้สารเสพติด หมายถึง การที่บุคคลใช้สารเสพติดใด ๆ ไม่ว่าจะประเภทออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาท หลอนประสาท หรือออกฤทธิ์หลายอย่าง แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อไม่ได้เสพยาจะมีการขาดยา ผู้ที่ใช้อย่างยาวนานจะมีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง และทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง (สมภพ เรื่อง ตระกูล 2546; ทวีกร วิสุทธีมรรค 2546) การใช้สารเสพติดมีรูปแบบการใช้ 2 รูปแบบ คือ การเสพยาสารผิดปกติ (substance abuse) และการติดสารเสพติด (substance dependence)

การเสพยาสารผิดปกติ (substance abuse) คือ การที่บุคคลเสพยาแล้วมีผลร้ายแรงตามมาจากการใช้ จนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ หรือเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ โดยมีอาการต่อไปนี้อย่างน้อย 1 อย่างหรือมากกว่าในช่วงเวลาติดต่อกัน 12 เดือน 1) ปฏิบัติผิดระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ที่

โรงเรียน ที่บ้านหรือที่ทำงาน เช่น ขาดเรียนบ่อย ๆ หรือประสิทธิภาพในการเรียนลดลง 2) เสพสารในสถานการณ์ซึ่งเสี่ยงภัย เช่น ขณะขับรถ หรือทำงานกับเครื่องจักรกล 3) ทำผิดกฎหมายขณะเสพ เช่น ทะเลาะวิวาท 4) ยังคงเสพอย่างต่อเนื่อง แม้จะเกิดปัญหาทางด้านสังคม หรือมนุษยสัมพันธ์ เช่น ทำร้ายร่างกายผู้อื่น (สมภพ เรื่องตระกูล 2553; ทิพาวดี เอมะวรรณนะ 2545)

การติดสารเสพติด (substance dependence) คือ การที่บุคคลเสพสารจนเกิดความผิดปกติของพฤติกรรม หรือรู้สึกไม่สบายใจ โดยมีอาการต่อไปนี้ 3 อย่าง หรือมากกว่าในช่วงเวลาติดต่อกัน 12 เดือน 1) เพิ่มความทนทานต่อสาร ต้องเพิ่มปริมาณของสารขึ้นเพื่อให้เกิดอาการมึนเมา มีความสุข ผลของสารลดลงอย่างมาก แม้จะเสพอย่างต่อเนื่องในปริมาณเท่าเดิม 2) แสดงอาการถดถอยเมื่อไม่ได้ใช้ยา 3) มีความตั้งใจอยู่เสมอที่จะลดปริมาณการเสพลงมา แต่การใช้สารจะมากขึ้นหรือนานขึ้นกว่าที่ตั้งใจ 4) มีอาการอยากเสพสารตลอดเวลา 5) ใช้เวลาหมดไปกับการหาสารมาเสพ การเสพ หรือพักผ่อนให้หายจากอาการมึนเมา 6) มีความบกพร่องทางด้านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม อาชีพการงาน การเรียน หรือการพักผ่อนหย่อนใจ 7) เสพสารอย่างต่อเนื่องแม้จะทราบว่า การเสพทำให้เกิดปัญหาทั้งทางร่างกาย และจิตใจ (สมภพ เรื่องตระกูล 2553; ทิพาวดี เอมะวรรณนะ 2545)

ความรู้ด้านประสาทวิทยาทำให้เข้าใจพัฒนาการการเสพติดของสมอง เมื่อสมองถูกสอนให้เรียนรู้ และจดจำสารเสพติด สมองจะติดยา และไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมการใช้สารได้ มีการสั่งการให้มีการเพิ่มขนาดของสารขึ้นเรื่อย ๆ จนติดหนักในที่สุด หรือเรียกว่าเป็น โรคสมองติดยาก กลไกของสมองติดยา คือ สารเสพติดทุกชนิดเมื่อผ่านวิธีการเสพแล้ว จะวิ่งเข้าสู่สมอง ไปจับกับตัวรับจำเพาะ ออกฤทธิ์ให้ผู้เสพรู้สึกถึงความสุข ติดอยู่กับความสุขนั้น ผู้เสพเรียนรู้ความสุขที่ได้จากสารเสพติด จะโยยหาความสุขจำเพาะนี้ เมื่อต้องการความสุขจึงพยายามพึ่งยาทุกครั้งที่ไม่มีความสุขหรืออยากมีความสุข เกิดการเรียนรู้ใหม่ว่าชีวิตจะมีความสุขได้ต้องใช้สารเสพติดเท่านั้น แต่เมื่อใช้สารเสพติดแล้วกลไกการออกฤทธิ์ของตัวรับจำเพาะจะมีความสามารถต่ำลง ต้องใช้ปริมาณตัวรับจำเพาะในปริมาณมากขึ้นถึงจะออกฤทธิ์ให้ผู้เสพรู้สึกว่าสุขเท่าเดิม นั่นคือปรากฏการณ์ของสมองคือยา (tolerance) เมื่อสมองติดยาแล้วสมองจะไม่ยอมหยุดให้ใช้อย่างง่ายๆ หากวันใดสมองไม่ได้รับสารจะออกฤทธิ์สั่งการกล้ามเนื้อและระบบต่างๆให้ทำงานผิดปกติ เช่น ปวดศีรษะ ตาพร่า ปวดท้อง ร้อนหนาว วูบวาบผิวหนัง ปวดไปถึงกระดูก อารมณ์หงุดหงิด นอนไม่หลับ เรียกกันว่า ลงแดง (withdrawal) บางรายมีการทำร้ายตัวเอง หูแว่วประสาทหลอน ได้ยินเหมือนคนจะมาทำร้าย นอกจากนี้ยังมีการทำลายระบบต่างๆของร่างกาย เกิดการเจ็บป่วยตามมา และทำลายพฤติกรรมและตัวตนที่แท้ของผู้เสพจากที่เคยเป็นคนมีพฤติกรรมดี คิดดี ทำดี เรียนหนังสือดี เปลี่ยนไปในทางที่แย่งลง เนื่องจากแต่ละวันจะคิดถึงแต่ความสุขจากสารเสพติด อยากจะเสพแต่สาร ไม่อยากทำอะไร ไม่อยากเรียน โรคสมองติดยาจึงเปรียบเสมือนอาการสมองป่วย และเป็นการป่วยเรื้อรัง เพราะใช้เวลาในการเยียวยา บำบัด ซึ่งไม่ได้บำบัดด้วยยาอย่างเดียว จำเป็นจะต้องบำบัดด้วยวิธีการอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น การบำบัดด้วยความคิด และพฤติกรรม (ประภาพรรณ จูเจริญ 2556)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติด คือ เหตุอันเป็นหนทางให้เกิดผลที่มีส่วนผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดทุกประเภท จากการศึกษาที่ผ่านมาพบเกิดจากปัจจัย หลาย

ประการ แต่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวบุคคลของวัยรุ่น ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม

ด้านตัวบุคคลของวัยรุ่น พบว่า มักเกิดในวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับอ่อน (จิราพันธ์ รุจิระพงศ์ 2550; ณรงค์ หมั่นอภัย 2552) มีบุคลิกชอบท้าทาย เปิดกว้าง ห้วนไหว เกือบตัว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด ไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสารเสพติดอย่างดีพอ ความคิดความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับสารเสพติด (ไพฑูรย์ แสงพุ่ม 2549) เช่น ทำให้โก้เก๋ เป็นที่ยอมรับของเพื่อน เป็นที่มาของรายได้ คิดว่าการดื่มสุราเป็นเรื่องธรรมดาของลูกผู้ชาย (กิตติญาณธรณ์ โชคสวัสดิ์ภิญโญ และปิติพงศ์ ภูครองหิน 2553; ณรงค์ หมั่นอภัย 255; พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรัญญา แพ้จ้อย 2553) การมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ขาดแรงจูงใจ ขาดเป้าหมายในการดำเนินชีวิต และการมุ่งอนาคต (ไพฑูรย์ แสงพุ่ม 2549)

ด้านครอบครัว พบว่า มีสมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติดประเภทบุหรี่หรือสุรา แพนหรือเพื่อนใช้หรือจำหน่ายสารเสพติด (จิราพันธ์ รุจิระพงศ์ 2550; บุนหา ดุลยสิทธิ 2553; พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรัญญา แพ้จ้อย 2553) ครอบครัวมีลักษณะความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง แยกแยก ใช้ความรุนแรงในครอบครัว ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก ผู้ปกครองคาดหวังต่อวัยรุ่นสูงเกินไป มีเศรษฐกิจสถานะที่ไม่ดี/ดีมากเกินไป ไม่มีการสั่งสอนว่าสารเสพติดไม่ดี (กฤตยา แสงวงเจริญ 2551; ไพฑูรย์ แสงพุ่ม 2549)

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า แพนหรือเพื่อนใช้หรือจำหน่ายสารเสพติด (บุนหา ดุลยสิทธิ 2553) เพื่อนชวนหรือชักจูงให้ใช้สารเสพติด กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่เข้มงวด โรงเรียนมีสถานที่เอื้ออำนวย มีแหล่งบันเทิง ร้านคาราโอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษา มีสถานเริงรมย์ แหล่งค้า แหล่งเสพในชุมชน (พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรัญญา แพ้จ้อย 2553)

ผลกระทบของสารเสพติด เป็นผลการออกฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของสารเสพติดที่เสพ ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ พฤติกรรม (ทวิพร วิสุทธิมรรค 2546; สมภพ เรืองตระกูล 2553) ผลกระทบจากการใช้สารเสพติดเกิดขึ้นกับตัวผู้ใช้สาร ครอบครัว และสังคม ทั้งด้านคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับบุคคลไปจนถึงระดับประเทศ

ผลกระทบด้านตนเอง เป็นผลที่เกิดจากสารเสพติดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงลบแก่ผู้เสพทั้งด้านร่างกาย และจิตอารมณ์ ผลกระทบทางร่างกาย ได้แก่ สุขภาพเสื่อมโทรม น้ำหนักลด ผิวดำ การมองเห็นและการกระเพาะทางผิดปกติ เห็นวัตถุต่างๆมีขนาดใหญ่ขึ้น กล้ามเนื้ออ่อนแรง มือสั่น เสียการทรงตัว ปวดเมื่อยในกระดูกและข้อ ความต้องการทางเพศจะลดลง ง่วงนอน ซึม หมดสติ บางรายอาจชักได้ นอกจากนี้ทำให้เกิดโรคมะเร็ง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบทางเดินอาหาร ผลกระทบด้านจิตอารมณ์ ได้แก่ ความคิดอ่านช้าลง ความจำและสมาธิเสียไป ความคิดสับสน ขาดสมาธิ หูแว่ว รับรู้เรื่องสีและแสงไวกว่าปกติ รับรู้เกี่ยวกับเวลาผิดปกติ เบื่อหน่าย ซึมเศร้า บางครั้งตื่นเต้น กล้ามเนื้อออกในสิ่งที่ไม่เหมาะสม หลงผิด ประสาทหลอน มึนงง ตื่นกลัว (Panic) และเป็นโรคจิตได้ (เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ 2553; ทวิพร วิสุทธิมรรค

2546; สมพร สุวรรณมาโจ 2551; สมภพ เรื่องตระกูล 2546) มีปัญหาด้านการเรียน การทะเลาะวิวาท (สาธนี เปรมปรีดี 2555)

ผลกระทบต่อด้านครอบครัวและสังคม เป็นผลที่เกิดจากสารเสพติดแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการทำบทบาทหน้าที่ในสังคมของผู้เสพเปลี่ยนแปลงไปในเชิงลบ หรือสังคมรอบข้างผู้ใช้สารเสพติด เพื่อน ครอบครัวได้รับผลในเชิงลบ วัยรุ่นที่เริ่มสูบบุหรี่จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ และสามารถมีพฤติกรรมอย่างผู้ใหญ่ได้ แต่จะเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ดี เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การใช้ยาสูบ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางเพศ (พิราสินี แซ่จ๋อง 2552) ใช้ความรุนแรงทั้งทางวาจา และการกระทำ ไม่ทำงาน นำทรัพย์สินไปขายเพื่อซื้อยา และลักทรัพย์ (พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรัญญา แผลงชัย 2553) เกิดความขัดแย้งกับครอบครัว ทำให้ครอบครัวอับอาย และเสียใจ (เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ 2553)

ผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ เป็นผลที่เกิดจากสารเสพติดในเชิงลบต่อเศรษฐกิจของผู้เสพ ครอบครัว และส่วนรวม ผลการสำรวจในเดือนกุมภาพันธ์ 2553 เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยรวมของภาคใต้ ประชาชนเห็นว่าเป็นปัญหาร้อยละ 55.8 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2553) รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อใช้ในการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด สูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. 2553) รัฐและครอบครัวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาทั้งในทางตรงและทางอ้อม พบว่าในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบบผู้ป่วยนอกของสถาบันัญญรักษ์เฉลี่ย 831 บาทต่อราย ของศูนย์บำบัดยาเสพติดปัตตานีเฉลี่ย 1,920 บาทต่อราย ส่วนค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบบผู้ป่วยในของสถาบันัญญรักษ์เฉลี่ย 13,146 บาทต่อราย ของศูนย์บำบัดยาเสพติดปัตตานีเฉลี่ย 19,313.07 บาทต่อราย(นาวิน แพทยานันท์ และอ้อทิพย์ ราชฎานิยม 2554: มัชตุรา ฮะ 2554)

จึงสามารถสรุปได้ว่า การใช้สารเสพติด เป็นการเสพสารที่ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ มีรูปแบบการเสพสาร 2 รูปแบบ คือ การเสพสารผิดปกติ และการติดยาเสพติด ซึ่งมีความแตกต่างกันในอาการติดยา ขาดยา และผลกระทบที่เกิดขึ้น การติดยาเสพติดจะมีความรุนแรงกว่าการเสพสารผิดปกติโดย โรคสมองตื้อตา เป็นภาวะที่สมองถูกสอนให้เรียนรู้ และจดจำสารเสพติด ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมการใช้สารได้ มีการสั่งการให้มีการเพิ่มขนาดของสารขึ้นเรื่อยๆ จนติดหนักในที่สุดจึงเปรียบเสมือนเป็นการป่วยเรื้อรังที่ต้องใช้เวลาในการเยียวยา บำบัด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวบุคคลของวัยรุ่น ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดผล กระทบทั้งระดับตัวผู้ใช้สาร ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ

ศาสนาอิสลามและคำสอนเกี่ยวกับสารเสพติด

อิสลาม เป็นศาสนาที่มีระบอบในการดำเนินชีวิต และมีความศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียวคือ พระองค์อัลลอฮ์ ศาสนาอิสลามมีบรรทัดฐานที่กำหนดวิถีชีวิตของคนมุสลิมทุกด้านตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสุดท้ายของชีวิต ได้แก่ การดำรงชีวิต การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย คุณธรรม

จริยธรรม สิทธิและหน้าที่ การสาธารณสุขที่เกี่ยวกับควบคุมและการป้องกันโรค เป็นต้น กฎหมายหรือบรรทัดฐานของอิสลามมีที่มาจาก 4 แหล่ง คือ คัมภีร์อัลกุรอาน อัลหะดีษ(คำบอกเล่าถึงสุนนะฮ์หรือจริยวัตรหรือแบบปฏิบัติของศาสดามุฮัมมัด) อัลอิจญ์มาอ์ (ข้อวินิจฉัยของปราชญ์มุสลิม) และอัลกียาส (การอนุมานหาแนวทางปฏิบัติโดยเปรียบเทียบกับบทกฎหมายที่ใกล้เคียง) (ยูซุฟ นิมะ และสุภัทร ฮาสุวรรณกิจ 2550) แม้คำว่า “ยาเสฟติด” จะไม่ถูกระบุโดยตรงในคำสอนจากคัมภีร์อัลกุรอาน แต่มีคำสอนใกล้เคียงที่กล่าวถึงสุราและสิ่งมีนเมาว่าเป็นบาปใหญ่ ต้องห้ามอย่างเด็ดขาด เมื่อพิจารณาบรรทัดฐานทั้ง 4 จะพบneyที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักยึดเกี่ยวกับการใช้สารเสฟติด ดังต่อไปนี้

ศาสนาอิสลามได้กำหนดบทบัญญัติต่างๆ ทั้งที่เป็นข้อปฏิบัติ และข้อห้าม โดยมีจุดประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์พื้นฐานของมนุษย์ 5 ประการ ได้แก่ ศาสนา ชีวิต ทรัพย์สิน สติปัญญา และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอาน ความว่า

“และสุเจ้าจงบริจาคทรัพย์สินสมบัติของสุเจ้าในหนทางของอัลลอฮ์ และจงอย่าสร้าง ความหายนะให้กับตัวเอง และสุเจ้าจงทำความดี เพราะแท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮ์นั้นทรงรักผู้ที่ประกอบความดี”

(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัล-บะกอเราะฮ์ โองการที่ 195 อังใน ทีมวิชาการห้องสมุดอิกเราะฮ์ 2006)

เพื่อประโยชน์ในการดูแลสติปัญญาของมนุษย์ ศาสนาอิสลามจึงมีบทบัญญัติห้ามสิ่งเสฟติดเพราะสิ่งเสฟติดทุกชนิดเป็นโทษต่อระบบสมอง ทำให้ผู้เสฟมีนเมา ขาดสติ อาจก่ออาชญากรรมร้ายแรง ละเมิดต่อศีลธรรมอันดีงาม และมีผลกระทบต่อระดับสติปัญญาของผู้เสฟในระยะยาว อีกทั้งก่อผลเสียต่อผู้อื่นและสังคม บัญญัติห้ามสิ่งเสฟติด โดยมีบทบัญญัติห้ามการดื่มสุราในอัลกุรอาน ความว่า

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย แท้จริงแล้วสุรา การพนัน รูปปั้นต่างๆ และการเสี้ยมทายนั้น คือสิ่งสกปรกซึ่งเป็นงานของชัยฏอน(มารร้าย) ดังนั้นพวกเจ้าจงละทิ้งมันเถิด เพื่อพวกเจ้าจะได้ประสบความสำเร็จ

(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์อัล-มาอิดะฮ์ โองการที่ 91 อังใน ทีมวิชาการห้องสมุดอิกเราะฮ์ 2006)

ดังนั้นสารเสฟติดเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม เนื่องจากการเสฟสารเสฟติดเป็นการทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้เสฟ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และสูญเสียทรัพย์สิน (พิทักษ์สุริยะใจ, บังอร สุปรีดา และอรัญญา แพจจุย 2553) ส่งผลทำลายหลักการหรือเจตนารมณ์ของศาสนาอย่างชัดเจน แม้ว่าสารเสฟติดในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิดและไม่ได้ถูกระบุอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอานว่าเป็นสิ่งต้องห้าม แต่สารเสฟติดทำให้เกิดความมีนเมา ไม่ได้สติ จนละเมิดศีลธรรมอันดี ก่ออาชญากรรม และทำลายสติปัญญาของผู้เสฟในระยะยาวเหมือนสุรา ดังนั้นสารเสฟติดจึงเป็นสิ่งต้องห้ามเหมือนสุรา

นอกจากนี้ศาสนาอิสลามยังมีหลักคุณธรรม จริยธรรม คำสอนที่มุ่งให้เป็นคนดี ประพฤติดี เป็นคนดีของสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน สามารถใช้เป็นแนวทางให้วัยรุ่นเติบโตมาใน

กรอบจริยธรรม เพื่อป้องกันการติดสารเสพติดได้ จึงขอยกตัวอย่างคุณธรรม จริยธรรม คำสอนของ ศาสนาอิสลามบางประการดังต่อไปนี้

หลักการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี

อิสลามให้ความสำคัญในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ในฐานะที่เขาลำบากนั้นคือ ความโปรดปรานจากองค์อัลลอฮ์ ซึ่งเปรียบว่าบุตรจะนำเอาความปลื้มปิติยินดีและความสุขที่แท้จริง มาสู่มวลมนุษย์เหมือนกับการมีทรัพย์สมบัติ อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า

“อันทรัพย์สมบัติและบรรดาลูกๆ นั้นเป็นเพียงสิ่งประดับในชีวิตทางโลก เท่านั้น”

(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัลกะฮ์ฟี โองการที่ 46 อังโน ปริญญา ประหยัด ทรัพย์ 2554)

พ่อแม่มีบทบาทในการเป็นแบบอย่างของหลักปฏิบัติ 5 ประการ หลักศรัทธา 6 ประการ และหลักคุณธรรม (นาซีเราะห์ เจ๊ะมามะ 2554) สิทธิที่บุตรพึงได้รับขณะเยาว์วัย ได้แก่ การฝึกหัดลูกๆ ให้ทำละหมาด การพาลูกไปมัสยิดเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและสมัครใจ ให้เกียรติผู้อื่น การสอนคุณธรรม จริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ โมโกหก พุดจาไพเราะ การสอนมารยาทที่พึงมีในเรื่อง การกิน ดื่ม การเข้าห้องน้ำ (ปริญญา ประหยัดทรัพย์ 2554)

หลักตักวา

ตักวา หมายถึง การยึดมั่นในการเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ด้วยความประสงค์ และมุ่งหวังในผลบุญแห่งการตอบแทนและเกรงกลัวต่อบทลงโทษของอัลลอฮ์ ด้วยการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงใช้ และออกห่างจากสิ่งที่พระองค์ทรง ผู้ที่ใช้สารเสพติด ถือว่าไม่มีตักวา กล่าวคือขาดความศรัทธาเชื่อมั่นต่อบัญญัติของอัลลอฮ์ เขาจึงประพฤติชั่วได้ง่ายดาย ไม่เกรงกลัวต่อบาป ไม่หวังผล การตอบแทนจากอัลลอฮ์ ดังคำสอนว่า

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงยำเกรงต่ออัลลอฮ์ และจงกล่าวถ้อยคำที่เที่ยงตรงเถิด พระองค์จะทรงปรับปรุงการงานของพวกเจ้าให้ดีขึ้นสำหรับพวกเจ้า และจะทรงอภัยโทษความผิดของพวกเจ้าให้แก่พวกเจ้า และผู้ใดเชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮ์และรอซูลของพระองค์ แน่نونเขาได้รับความสำเร็จอันใหญ่หลวง”

(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัล - อะห์ซาบ โองการที่ 70-71 อังโน ทีมวิชาการ ห้องสมุดอิกเราะฮ์ 2006)

หลักความยินดี

ความยินดี หมายถึง การศรัทธาเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตนั้นเป็นไปตามอำนาจ และการกำหนดของอัลลอฮ์ทั้งสิ้น หากบุคคลมีความเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์ต่างๆ เป็นไปตามการกำหนดของอัลลอฮ์ เพื่อทดสอบความศรัทธาที่มีต่อพระองค์ บุคคลนั้นก็จะสามารถผ่านพ้นวิกฤติใน

ชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการใช้สารเสพติดได้ ดังคำสอนว่า

“การตอบแทนผู้ศรัทธา และปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม ณ ผู้อภิบาลของพวกเขา คือสวรรค์อันอมตะ ซึ่งมีแม่น้ำไหลจากเบื้องใต้ของมัน พวกเขาอยู่ในนั้น ตลอดกาล อัลลอฮฺทรงยินดีต่อพวกเขา และพวกเขาก็มีความยินดีต่อพระองค์”

(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัล - บิยนะฮ์ โองการที่ 8 อ่างใน ปริญา ประหยัด ทรัพย์ 2555)

หลักความอดทน

ความอดทน หรือ ชั้นดิธรรม จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีศรัทธา ทำให้จิตใจมีความหนักแน่น มั่นคง พร้อมทั้งจะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นไหวพร้อมทั้งต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งลักษณะความอดทน ได้แก่ อดทนต่อความยากลำบากต่อสภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่ ความหิวโหย ทุกข์ที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ อดทนต่อความตรากตรำ อดทนต่อความเจ็บใจ อดทนต่อการเชื่อฟัง อัลลอฮฺ (การปฏิบัติตามในสิ่งที่อัลลอฮฺบัญชาใช้) อดทนต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และอดทนต่อความชั่วร้าย หากบุคคลมีความอดทน ก็จะสามารถปฏิเสธต่อการชักชวน สิ่งชั่วร้าย ความกดดันให้ไปทดลองใช้สารเสพติดได้ ดังคำสอนว่า

“ขอยืนยัน เราจะทดสอบพวกเจ้าอย่างแน่นอนด้วยบางสิ่งจากความหวาดกลัว ความหิวโหย ความขาดแคลนทรัพย์สิน ความขาดแคลนชีวิต และ ความขาดแคลนผลไม้ และเจ้าจงแจ้งข่าวดีแก่บรรดาผู้อดทนเถิด บรรดาผู้ซึ่งเมื่อเหตุร้ายได้มาประสบแก่พวกเขา พวกเขาก็กล่าวว่า แท้จริงเราเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮฺ และเราต้องคืนกลับไปสู่พระองค์ พวกเหล่านั้นย่อมได้รับพระเมตตาธรรมจากองค์อภิบาลของพวกเขา และพวกนั้นเป็นพวกที่ได้รับการชี้นำโดยแท้จริง”

(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัล-บากอเราะฮ์ โองการที่ 155-157 อ่างใน วินัย สะมะอูน 2555)

หลักความเข้มแข็ง

ความเข้มแข็ง คือ การแบกรับความยากลำบากด้วยการสั่งสมความกล้าหาญ หรือ การเผชิญกับภัยอันตรายต่างๆ ที่เข้ามาถล่มร้าย โดยการตั้งมั่นอยู่บนครรลองที่ถูกต้อง มุสลิมต้องห่างไกลจากการดำเนินชีวิตบนเส้นทางความเสเพล และความเลวทราม ซึ่งการใช้สารเสพติดถือเป็นสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม ดังนั้นมุสลิมต้องฝึกฝนตัวเองให้เคยชินกับวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ถูกต้อง ชำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์แห่งความเป็นมุสลิม คุณสมบัติอันดีงาม เพียบพร้อมบริบูรณ์ ด้วยคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างจริงจัง ดังคำสอน

“พวกเจ้าทั้งหลาย จงอย่าเลือนลอยตามผู้อื่น หากมนุษย์ทั้งหลายทำความดี พวกเจ้าก็จงทำความดีด้วย หากพวกเขาทุจริต ชั่วผล พวกเจ้าจงยืนหยัด

อันมั่นคง อย่าได้ทำความชั่วและทุจริตคดโกงแต่อย่างใด”
(รายงานโดย ตริมีชัย อ่างในปริญา ประหยัดทรัพย์ 2555)

หลักความละอาย

ความละอาย คือ การที่คนเราจะต้องหลีกเลี่ยงและยับยั้งตนจากพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งจะเป็นเหตุทำให้ผู้อื่นตำหนิ และดูถูกเหยียดหยามต่อผู้กระทำนั้น ความละอายในเชิงความดีงามและน่าสรรเสริญในพระคัมภีร์ของอิสลามมี 3 ด้าน ได้แก่ ความละอายต่อพระผู้เป็นเจ้าด้วยการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ใช้และละทิ้งในสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม ความละอายต่อเพื่อนมนุษย์ซึ่งจะช่วยยับยั้งการล่วงละเมิดต่อชีวิต ทรัพย์สิน เกียรติ และสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลร่วมสังคม และความละอายต่อตนเองด้วยการยับยั้งตนจากการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นการละเมิดบทบัญญัติและคำสอนของศาสนา แม้อยู่ในที่ลับตาคนก็ตาม บุคคลที่มีความละอายจะสามารถดำรงตนอยู่ในกรอบศีลธรรม รวมถึงการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขโดยเฉพาะสารเสพติดต่าง ๆ ดังคำสอนว่า

“พวกเขาจะพยายามซ่อนเร้น(พฤติกรรมชั่วต่างๆ)จากมนุษย์ แต่พวกเขาจะไม่ซ่อนเร้นมันจากอัลลอ
(อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัน-นิซาอ์ โองการที่ 108 อ่างใน ปริญา ประหยัดทรัพย์ 2555)

ศาสนาอิสลามมีคำสอนที่สามารถใช้เป็นแนวทาง หลักยึดเพื่อให้วัยรุ่นมุสลิมดำรงตนไม่ไปข้องเกี่ยวกับสารเสพติด ดังข้างต้นได้แก่ หลักคำสอนให้พ่อแม่เลี้ยงดูบุตร โดยสอนคุณธรรม จริยธรรม มารยาท และปลูกฝังให้ลูกมีศรัทธา ปฏิบัติศาสนกิจ หลักศรัทธา หรือความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ด้วยการประพฤติในสิ่งที่อัลลอฮ์ใช้และละเว้นในสิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม หลักความยินดีต่อสภาพการณ์ของอัลลอฮ์ซึ่งจะนำมาถึงสติปัญญา ความรอบคอบ อดทนทุกสภาพการณ์ที่พบเจอ หลักการ หลักความอดทนต่อความยากลำบาก ความเจ็บใจ ความชั่วร้าย หลักความเข้มแข็งไม่ทำสิ่งเลวทรามตามผู้อื่น และหลักความละอายต่อตนเอง ต่อเพื่อนมนุษย์ ต่ออัลลอฮ์ เพื่อยับยั้งการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิวิติกส์

การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา เป็นการศึกษามีพื้นฐานมาจากสาขาปรัชญา ในการทำความเข้าใจความหมาย ทักษะ ความรู้สึกเบื้องต้นของผู้ที่ประสบกับปรากฏการณ์ โดยศึกษาปรากฏการณ์ที่สนใจ เพื่อค้นหาแก่นแท้ของปรากฏการณ์นั้น (อาวีวรรณ อ่วมธานี 2553) การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยามีหลากหลายวิธีการ งานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิวิติกส์ โดยมีหลักการแนวคิดดังนี้

การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิวิติกส์ เป็นการมุ่งทำความเข้าใจว่ามนุษย์ตีความปรากฏการณ์ที่ตนประสบเพื่อสร้างโลกทัศน์ของตนขึ้นมาได้อย่างไร (intentionality) ให้มีความสำคัญกับแก่นแท้ของความจริง (essence of truth) และเชื่อว่าโลกภายนอกกับโลกภายใน

จิตสำนึกไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกันเสมอไป มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) นักปรัชญาชาวเยอรมัน ให้ความสำคัญกับการตีความค้นหาความหมายเบื้องต้นของการ กระทำ หรือผลผลิตของผู้กำลังอยู่ในปรากฏการณ์นั้น โดยคำนึงถึงสภาวะเงื่อนไข (conditions) และความมุ่งหมายเดิม (original purpose) หรือบริบทของผู้มีประสบการณ์นั้น ไฮเดกเกอร์ (Heidegger) ยังกล่าวว่า การทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ใด ๆ ย่อมเข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และภาวะอารมณ์ของสิ่งที่เข้าไปศึกษาและของบุคคลที่เข้าไปศึกษาด้วย ผู้ถามจึงต้องมีการตรวจสอบและบันทึกภาวะของตนเอง ด้วยว่าอยู่ในสถานการณ์ใด อารมณ์ใดเพื่อนำมาใช้ในการตีความต่อไป (อารีวรรณ อ่วมตานี 2553; Koch 1995)

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิวิกส์ ต้องพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่มตัวอย่างกับมิติด้านเวลา สถานที่ วิธีการได้มาซึ่งข้อมูล และแบบแผนการแสดงออก วัฒนธรรม การสื่อสารที่เกี่ยวกับความหมายของประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ ความรู้สึก การให้ความหมายเดียวกันแต่มีภูมิหลังวิถีชีวิต วัฒนธรรมย่อยที่แตกต่างกัน อาจแสดงออก หรือสื่อสารด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างของการสื่อสารหรือการแสดงออกของกลุ่มตัวอย่าง และจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของการสื่อสาร หรือการแสดงออกระหว่างตัวผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างด้วย (อารีวรรณ อ่วมตานี 2553) ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์มากพอ มีประสบการณ์จริงในเรื่องที่ต้องการศึกษา ต้องคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย มีภูมิหลังแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ทั้งที่เหมือน และแตกต่างมี ความครบถ้วนของข้อมูลทำให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง (ชาย โปธิสตี 2554; อารีวรรณ อ่วมตานี 2553)

การเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลในการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิวิกส์ ใช้การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นแนวคำถามที่ต้องการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นการถามเชิงสนทนาให้เกิดการเล่าเรื่อง และเปิดเผยเกี่ยวกับความหมาย ความรู้สึก ทักษะของกลุ่มตัวอย่างในประสบการณ์นั้น (อารีวรรณ อ่วมตานี 2553)

การตีความตามแนวคิดของ ไฮเดกเกอร์ (Heidegger) เป็นการหาความสัมพันธ์กลับไปมาระหว่างสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่ได้รู้ใหม่ (relatedness backward of forward) เรียกว่า the hermeneutic cycle ได้แก่ pre-understanding เป็นการมองปรากฏการณ์นั้นด้วยความเข้าใจจากความเป็นไปของโลก (being –in-the world) interpretation เป็นการตีความโดยอ้างอิงจากฐานความเข้าใจที่ถูกต้องของแต่ละคนด้วยเงื่อนไขของความเป็นไปและเวลา และ new understanding เป็นการได้ความรู้ความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้น (อารีวรรณ อ่วมตานี 2553; Koch 1995) การตีความตามแนวคิดของ แวน มาเนน (van Manen) (อารีวรรณ อ่วมตานี 2553) กล่าวถึงตั้งแต่กระบวนการตั้งคำถามวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ การตั้งคำถามเป็นการทำให้ปรากฏการณ์นั้นมีความชัดเจนและเข้าใจได้มากขึ้น โดยหาคำตอบว่า ปรากฏการณ์นั้นคล้ายกับอะไร (what is it like) และลักษณะที่เป็นธรรมชาติของประสบการณ์นั้นคืออะไร (what is a nature of an experience) การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการที่สำคัญคือ การสัมภาษณ์ที่มีการพูดคุยลักษณะการพูดคุยแบบเผชิญหน้า (face to face interview) เนื่องจากข้อมูลที่ต้องการมาจากการ

แลกเปลี่ยนระหว่างความรู้เก่าของนักวิจัยกับความรู้ใหม่ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลจึงมีความสำคัญ และระหว่างสัมภาษณ์ผู้วิจัยต้องสังเกตการแสดงความรู้สึกออกมาทางภาษากายที่ไม่สามารถบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียงได้ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการแปลผลการศึกษาด้วยวิธีการตีความหมาย ซึ่งจะขึ้นกับพื้นฐานความรู้เดิมของนักวิจัย ทั้งความรู้ด้านภาษา ความรู้ในปรากฏการณ์ที่ศึกษา และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ การหาความหมาย การกำหนดชื่อประเด็น และการตัดสินใจเลือกประเด็นย่อยและประเด็นหลัก การหาความหมาย ทำโดยการอ่านบทสัมภาษณ์อย่างคร่าวๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยรวม จากนั้นอ่านเพื่อคัดเลือกใจความที่ตรงประเด็นกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา และอ่านอีกครั้งเพื่อหาประโยคหรือข้อความที่เปิดเผยประสบการณ์ที่อธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา การกำหนดชื่อประเด็นต่างๆ ชื่อประเด็นควรมีลักษณะดังนี้ 1) เป็นชื่อที่แสดงจุดรวมความสนใจหรือความหมายประสบการณ์ 2) เป็นสิ่งที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายที่สุด 3) เป็นไวยากรณ์ที่ไม่มีกรรมมารองรับ และ 4) เป็นการอธิบายลักษณะโครงสร้างของประสบการณ์ชีวิต การตัดสินใจเลือกประเด็นย่อยและประเด็นหลัก ให้พิจารณาจาก 2 คำถาม คือ ปรากฏการณ์จะยังคงเดิมหรือไม่ หากเราเปลี่ยน หรือลบประเด็นสำคัญนั้นทิ้งไปจากปรากฏการณ์ และปรากฏการณ์ที่ปราศจากประเด็นสำคัญในข้อแรก จะสูญเสียความหมายพื้นฐานหรือไม่ หากเข้าเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อ ประเด็นดังกล่าวถือเป็นประเด็นหลักของข้อค้นพบ

การศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮอร์แมนนิวติกส์ จึงเป็นการศึกษาเพื่อให้ค้นพบความหมายเบื้องต้น หรือการรับรู้ของผู้ประสบกับประสบการณ์นั้น โดยคำนึงถึงเวลา สถานที่ วิธีการ ได้มาซึ่งข้อมูล และแบบแผนการแสดงออก วัฒนธรรม การสื่อสารของผู้ให้ข้อมูล และตัวผู้วิจัยเอง ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องรู้จักอคติของตนเอง สำนวญและบันทึกอย่างสม่ำเสมอ จะต้องตระหนักถึงอคติของตนเองจะมีผลกระทบต่อการศึกษาวิเคราะห์ และตีความความหมายข้อมูลในส่วนใด อย่างไร

โดยสรุป จากการทบทวนวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล จะเห็นได้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม ท่ามกลางบริบทครอบครัว สังคม สภาพแวดล้อมที่ปัญหาสารเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น หากวัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวได้ ไม่มีความรู้ทักษะด้านศาสนาที่จะนำมายึดเหนี่ยวจิตใจ อาจทำให้ไปติดสารเสพติดได้ง่าย หากติดจนเกิดอาการสมองตื้อยา การเลิกจะประสบความสำเร็จยากยิ่งขึ้น ระบบในร่างกายทำงานผิดปกติ ส่งผลให้เกิดความเจ็บป่วย และเกิดผลกระทบต่อตัวเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮอร์แมนนิวติกส์จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการใช้ศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิมอย่างลึกซึ้ง สะท้อนถึงอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ ความฝัน ความหวัง และความเชื่อของผู้ให้ข้อมูล ภายใต้บริบทความเป็นวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮอร์แมนนิวติกส์ (hermeneutics) ของ มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น วัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูล อายุ 12-19 ปีที่ใช้สารเสพติดมาอย่างน้อย 1 ปีในช่วงอายุก่อน 15 ปี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และการบอกต่อแบบลูกโซ่ โดยเป็นวัยรุ่นมุสลิมโดยกำเนิด อาศัยในจังหวัดสตูลอย่างต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 10 ปี อายุ 12-19 ปี ใช้สารเสพติดมาอย่างน้อย 1 ปี ในช่วงก่อนอายุ 15 ปี และมีคะแนนประเมินอาการทางจิตฉบับย่อ (Brief Psychiatric Rating Scale: BPRS) ไม่เกิน 36 คะแนน

จำนวนผู้ให้ข้อมูลขึ้นกับความเพียงพอและคุณภาพของข้อมูล (Sandelowski 1995) พิจารณาจากข้อมูลที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์ ไม่มีข้อมูลใหม่ๆจากการสัมภาษณ์ หรือเรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Saturation of Data) สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 11 ราย

สถานที่ศึกษา

สถานที่เก็บข้อมูลมี 2 แห่ง ได้แก่ สถานบำบัดสารเสพติดของโรงพยาบาลในจังหวัดสตูล ทั้งระดับโรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลทั่วไป ลักษณะบริการบำบัดสารเสพติดเป็นแบบสมัครใจบำบัด หรือ metrix program (กาย จิต สังคมบำบัด) ผู้มาบำบัดมารับบริการแบบผู้ป่วยนอก มา 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ รวม 16 สัปดาห์ และที่กองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดนที่ 1 จังหวัดสตูล ลักษณะบริการเป็นแบบบังคับบำบัด ซึ่งเน้นการฟื้นฟูสภาพผู้ติดยาเสพติดแบบควบคุมตัว เป็นระยะเวลา 4 เดือน

ภูมิหลังผู้วิจัย (pre - understanding)

ผู้วิจัยเป็นเพศหญิง นับถือศาสนาอิสลาม อายุ 42 ปี เป็นคนจังหวัดสตูลแต่กำเนิด ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการ

ดำเนินชีวิต มีประสบการณ์ใช้ชีวิตช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายที่จังหวัดปัตตานี ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของบริบทมุสลิม 3 จังหวัดชายแดนใต้และจังหวัดสตูล ผู้วิจัยปฏิบัติงานกลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสตูล ประสบการณ์ทำงาน 19 ปี ทำให้มีประสบการณ์การดูแลวัยรุ่นใช้สารเสพติดที่มีอาการแทรกซ้อน หรือเกิดผลกระทบจากการใช้สารเสพติดมารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีอาการแทรกซ้อนจากการใช้สารเสพติด เช่น ชัก หมดสติ รongลงมาเป็นการเกิดอุบัติเหตุทางถนน และมีวัยรุ่นหญิงที่ถูกกระทำชำเรา ปฏิกริยาของพ่อแม่ผู้ปกครองเมื่อลูกเจ็บป่วยด้วยสาเหตุจากสารเสพติด ได้แก่ ไม่ยอมรับ ปฏิเสธว่าลูกใช้สาร ไม่เคยรู้มาก่อนว่าลูกใช้สาร โกรธเกรี้ยวลูก มีการสูญเสียทรัพย์สิน และเสียเวลาในการรักษาพยาบาล ผู้วิจัยมีบุตรสาว 2 คน และหลานชาย 2 คน จึงเข้าใจความรัก ความห่วงใยของพ่อแม่ผู้ปกครองเหล่านั้น เกิดความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจวัยรุ่นมุสลิมอย่างลึกซึ้ง เพื่อจะนำมาวางแผนทางช่วยให้อายุรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการระบบสุขภาพ ผ่านการเรียนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อการจัดการระบบสุขภาพ ได้รับการฝึกฝนเทคนิคในการเก็บข้อมูล ฝึกการสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก การจัดการระบบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเขียนบันทึกถึงความรู้สึก ความเข้าใจความรู้ประเด็นใหม่ ๆ ของตนเองก่อน และหลังสัมภาษณ์ทุกครั้ง (Pre - understanding) เพื่อเป็นฐานในการทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล
2. แนวคำถามในการรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่สอง คือ แนวคำถามปลายเปิดได้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้สารเสพติด
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง ใช้ในการบันทึกการสนทนาระหว่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สมุดบันทึก ใช้จดรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล กิริยาท่าทางการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูล และจดประเด็นที่ต้องการถามเจาะลึกต่อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษานี้ได้สร้างแนวคำถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านสุขภาพจิตและจิตเวช และด้านยาเสพติด จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2 ราย (Pilot study) เพื่อประเมินความเข้าใจในแนวคำถาม ความชัดเจนของคำถาม ภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับแก้ไข ก่อนที่จะออกไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกราย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก บันทึกบทสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง ร่วมกับจดบันทึกภาคสนาม และการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกขณะสัมภาษณ์ ทำการตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล จนได้ข้อมูลที่อ้อมตัว จึงยุติการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการจริยธรรม สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้บริหารสถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดสตูล และหนังสือขอความยินยอมจากผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยประสานหน่วยงานศูนย์บำบัดและฟื้นฟูยาเสพติด ของสถานบริการสาธารณสุข ในจังหวัดสตูล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
3. หลังจากได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแล้ว ไปพบผู้ให้ข้อมูลตามนัดการบำบัดเพื่อแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ จนเมื่อสังเกตว่าผู้ให้ข้อมูลมีการสนทนาได้ตอบด้วยท่าที่เป็นมิตร ยินดีตอบคำถามที่ผู้วิจัยพูดคุยด้วย จึงชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และอธิบายสิทธิการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัย ถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลอีกครั้ง หากไม่สมัครใจกล่าวขอบคุณด้วยความจริงใจ หากให้ความยินยอมจึงนัดวันสัมภาษณ์ แต่หากว่าผู้ข้อมูลอยู่นอกสถานบำบัด และอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ นัดพบผู้ปกครองเพื่อทำการขอความยินยอมเก็บข้อมูล ก่อนนัดวันสัมภาษณ์ต่อไป
4. การเตรียมพร้อมก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ปรัชญาการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮอร์แมนนิวิตกส์ เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์เพื่อจัดกลุ่มประเด็นข้อมูลเป็นข้อมูลซ้ำกับที่เคยได้ หรือเป็นข้อมูลใหม่ มีการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์สนามได้แก่ สมุดจดบันทึก ปากกา ฝีกซ้อมบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงจนเกิดความชำนาญ ตรวจสอบแบตเตอรี่ โดยเตรียมเครื่องบันทึกเสียงไว้ 2 เครื่อง เพื่อป้องกันความผิดพลาดทางเทคนิคของเครื่องบันทึกเสียง
5. การสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจ ผู้วิจัยเลือกห้องให้คำปรึกษาของสถานบริการเป็นสถานที่สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นห้องมิดชิด เขียนป้ายติดหน้าห้องระบุเวลาที่ห้ามรบกวนรวมเป็นเวลา 1 ชั่วโมง จัดผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยนั่งในลักษณะตัวแอล (L) เริ่มจากการชวนรับประทานขนมและน้ำ เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย จากนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพด้วยการพูดคุยเรื่องทั่วไปก่อน เช่น กีฬาที่สนใจ เพลง ศิลปินที่ชื่นชอบ กิจกรรมในแต่ละวัน ระหว่างพูดคุยผู้วิจัยแสดงถึงความสนใจที่จะรับรู้ รับฟังความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลอย่างจริงใจ ซึ่งจะนำไปสู่การพูดคุยที่ลึกซึ้งได้ดี หลังจากที่ได้ผู้ให้ข้อมูลมีการพูดคุยโต้ตอบกับผู้วิจัยดี ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้ทราบถึงความสำคัญ และคุณค่าของข้อมูลต่อส่วนรวม แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความสำคัญกับงานวิจัย ทำข้อตกลงในการใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 45-60 นาที ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ในระหว่างการสัมภาษณ์หากไม่ต้องการที่จะให้สัมภาษณ์ต่อ สามารถ

ยกเลิกได้โดยไม่มีผลต่อการรับบริการสุขภาพ หรือผลทางกฎหมายใดๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลและคำตอบของผู้ให้ข้อมูลจะถูกปิดไว้เป็นความลับ ผลการศึกษาจะถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น เปิดโอกาสให้ซักถาม เมื่อผู้ให้ข้อมูลให้ความยินยอมด้วยวาจาแล้วจึงเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขออนุญาตฉบับที่ก (field note) และบันทึกเสียง

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ตามแนวคำถามที่สร้างขึ้น ใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนกลับ การยกตัวอย่าง และการเจาะลึกในประเด็นที่ต้องการขยายความให้สมบูรณ์ จนได้ความหมายถึงสิ่งที่กำลังศึกษาอย่างชัดเจน มีการสรุปข้อมูลที่ได้ทั้งระหว่างและท้ายการสนทนา เพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจร่วมกัน การสังเกต (observation) ในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยสังเกตสีหน้า ท่าทาง ลักษณะคำพูด น้ำเสียง เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การจดบันทึกขณะสัมภาษณ์ (field note) ด้วยการจดบันทึกสั้นๆ ถึงสิ่งที่สังเกตได้ และประเด็นที่ต้องการถามซ้ำโดยไม่รบกวนการสนทนา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายละ 1 ครั้ง หากมีประเด็นที่ไม่ได้เจาะลึกเพื่อขยายความ จะทำการสัมภาษณ์ในผู้ให้ข้อมูลรายต่อไป

7. การแปลผลข้อมูลรายวัน หลังการสัมภาษณ์แต่ละราย ผู้วิจัยทำการถอดบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ เขียนบันทึกความรู้เรื่องประสบการณ์การใช้สารเสพติดที่ได้ บรรยายากที่เกิดขึ้น ความรู้สึก ความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคของผู้วิจัยระหว่างสัมภาษณ์ (reflective journal) อ่านข้อมูลที่ได้น้อย 2 เทียบ วิเคราะห์ ตั้งข้อสงสัย คำถาม สมมติฐานใหม่ๆ แล้วเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายต่อไป ตรวจสอบความเป็นจริง ความถูกต้อง สมมติฐาน วิเคราะห์ซ้ำกลับไปกลับมาระหว่างการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ตลอดเวลา (interactive analysis)

8. การสิ้นสุดการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อข้อมูลมีความอิ่มตัว กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาข้อมูลใหม่ คุณลักษณะใหม่ คำอธิบายใหม่ เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ได้อีก (saturation of data) ซึ่งพิจารณาจากการวิเคราะห์หัวข้อ (theme) ไม่เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ และผู้วิจัยเข้าใจประสบการณ์การใช้สารเสพติดในวัยรุ่นนุสลิมอย่างชัดเจน ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษารวมทั้งผู้ให้ข้อมูล และผู้วิจัยมีความเข้าใจตรงกันในข้อมูลที่ได้รับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ มีการสัมภาษณ์เจาะลึกในเรื่องประสบการณ์ ทักษะคิด ความรู้สึก ความคิดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด อาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกทางจิตใจ อารมณ์ของผู้ให้ข้อมูลได้ ผู้วิจัยจึงคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัย และการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล โดยการขอ อนุญาตทำวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรม สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดสตูล การขอความยินยอมทั้งจากผู้ปกครอง และตัวผู้ให้ข้อมูล แจ้งสิทธิผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบรับ หรือปฏิเสธการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ในระหว่างการสัมภาษณ์ หากไม่ต้องการที่จะให้สัมภาษณ์ต่อ สามารถยกเลิกได้โดยไม่มีผลต่อการรับบริการสุขภาพ หรือผลทางกฎหมายใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลและคำตอบของผู้ให้ข้อมูลจะถูกปิดไว้เป็นความลับ ผลการศึกษาจะถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ขออนุญาตบันทึกเสียงเพื่อความถูกต้องในการเก็บข้อมูล กรณีผู้ให้ข้อมูล แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกว่ารู้สึกสะเทือนใจ เช่น สีหน้าเคร่งเครียด นั่งเงยบาน ร้องไห้ ผู้วิจัยจะทำการหยุดสัมภาษณ์ นั่งเงยบระยะหนึ่ง ใช้มือแตะไหล่ผู้ให้ข้อมูลเบา ๆ แล้วชี้แจงว่าสามารถปฏิเสธที่จะไม่ให้ข้อมูลได้ในคำถามที่ไม่อยากตอบ มีสิทธิที่จะเปลี่ยนใจหยุดให้สัมภาษณ์ หยุดการบันทึกเสียง หรือสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา หากผู้ให้ข้อมูลขอยุติการให้สัมภาษณ์ กล่าวขอบคุณและชี้แจงเรื่องข้อมูลที่ได้จะถูกปกปิดเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเป็นไปในภาพรวมไม่มีผลใดๆต่อผู้ให้ข้อมูล แต่หากผู้ให้ข้อมูลยินดีให้สัมภาษณ์ต่อจนเสร็จ หลังจากปิดสัมภาษณ์ แสดงความยินดีที่จะช่วยหาทางแก้ไขปัญหาในบทบาทของพยาบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยานี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของแวน มาเนน (van Manen 1990) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้สามารถเข้าใจประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งแวน มาเนน ได้อธิบายขั้นตอนการวิเคราะห์ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาประสบการณ์ชีวิตของผู้ให้ข้อมูล 2) แยกแยะประเด็นข้อมูล 3) กำหนดหมวดหมู่ของข้อมูล 4) เขียนข้อสรุปและยกตัวอย่าง (อารีวรรณ อ่วมตานี 2553) ผู้วิจัยประยุกต์วิธีการของแวน มาเนน (van Manen 1990) มาใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาประสบการณ์ชีวิตของผู้ให้ข้อมูล โดยการย้อนกลับไปทำความเข้าใจวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล จากลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีอิทธิพลจากการประกอบอาชีพของพ่อแม่ผู้ปกครอง การศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติตามหลักศาสนา สภาพสังคม วัฒนธรรม จากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน จากนั้นทำการค้นหาประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม โดยการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องเทคนิคในการสัมภาษณ์เชิงลึก การขยายความประเด็นที่สนใจ ในการค้นหาธรรมชาติของประสบการณ์

2. การแยกประเด็นข้อมูล เป็นการสะท้อนคิดหลักสำคัญ โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความหมาย และประสบการณ์การใช้สารเสพติด เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยทำกระบวนการต่อไปนี้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ได้แก่ ถอดข้อมูลจากบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ ประโยค

ต่อประโยค อ่านข้อมูลทำความเข้าใจ ครั้งแรกอ่านข้อความทั้งหมด (the holistic or sententious approach) เพื่อสรุปใจความสำคัญ อ่านครั้งที่สองเพื่อเลือกข้อความ (the selctive or highlighting approach) แล้วดึงประโยคหรือกลุ่มคำที่แสดงถึงสาระ หรืออธิบายปรากฏการณ์/ประสบการณ์ ใช้การขีดเส้นหรือใช้สีเน้นข้อความเรื่องเดียวกันด้วยสีเดียวกัน อ่านครั้งที่สามอีกครั้งโดยละเอียดเพื่อพิจารณาว่าประโยคหรือกลุ่มคำที่สำคัญดังกล่าวนั้นสามารถที่จะอธิบายประสบการณ์ การใช้สารเสพติดอย่างไร และทำการรวบรวมคำหลักสำคัญที่ได้ทั้งหมดเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การแยกประเด็นข้อมูลนี้อาศัยประสบการณ์ของผู้วิจัยและแหล่งข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมเข้ามาช่วยในการหาหลักคิดสำคัญ

3. การกำหนดหมวดหมู่ของข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลจากคำหลักสำคัญ เพื่อแบ่งแยกว่าข้อมูลใดคือส่วนย่อย ๆ ของปรากฏการณ์ และข้อมูลใดคือหมวดหมู่ที่มีความสำคัญกว่า ขั้นตอนนี้ใช้การหยั่งรู้ของผู้วิจัยในการพิจารณากลับไปกลับมาของหมวดหมู่ใหญ่ หมวดหมู่ย่อยที่ข้อมูลควรจะอยู่

4. การเขียนข้อสรุปและยกตัวอย่าง เป็นการอธิบายความเข้าใจในความหลากหลายของประสบการณ์ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะย้อนกลับไปอ่านต้นฉบับคำให้สัมภาษณ์ เพื่อมองหาความแตกต่างของเนื้อหาจากคำให้สัมภาษณ์ที่แสดงถึงแก่นแท้ของประสบการณ์ โดยการนำคำให้สัมภาษณ์มาสนับสนุน

ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ความเชื่อถือได้ของข้อมูล เป็นสิ่งบ่งบอกให้ผู้อ่านงานวิจัยและผู้วิจัย รู้สึกแน่ใจว่าผลของการศึกษาอยู่ภายใต้กระบวนการสืบค้นหาความรู้ ความจริงที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลของลินคอล์น และกูบา (Lincoln & Guba 1985 และ Guba & Lincon 1989) ใน 3 ประเด็น ได้แก่

1. ความน่าเชื่อถือ (credibility) เป็นเกณฑ์สำหรับประเมินว่า การอธิบายข้อสรุป และการแปลผลข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการอธิบายประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูลอย่างแท้จริง ในการศึกษาครั้งนี้สร้างความน่าเชื่อถือด้วยการสร้างสัมพันธภาพทำความคุ้นเคยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลก่อนการขอเก็บข้อมูล ก่อนปิดการสัมภาษณ์ทำการตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันกับผู้ให้ข้อมูล การเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต การตรวจสอบข้อมูลด้วยการทำการอ่านข้อมูล 2 รอบ และส่งเอกสารถอดสัมภาษณ์ที่มีการติดสกรีนข้อความให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

2. การถ่ายโอน (transferability) เป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าเมื่อผู้อ่านงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสามารถเข้าใจเรื่องราว มองเห็นภาพของประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลเหมือนฟังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลเอง ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ

กลุ่มวิจัยรุ่นมุสลิมพื้นที่บริบทใกล้เคียงกัน ในการศึกษาครั้งนี้สร้างความสามารถในการถ่ายโอนโดยการพรรณนาถึงบริบทวิจัยรุ่นมุสลิมอย่างละเอียด การกำหนดลักษณะ วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การบันทึกข้อมูลในเรื่องที่สนใจศึกษาของแต่ละครั้งที่สัมภาษณ์ ได้อธิบายรายละเอียดในประเด็นเวลา สถานที่ บริบท และวัฒนธรรมของพื้นที่ทำการศึกษา เพื่อให้ผู้อ่านรายงานวิจัยสามารถใช้ดุลพินิจตัดสินความเป็นไปได้ในการถ่ายโอนข้อสรุปผลการศึกษาข้ามไปสู่บริบทหรือสถานที่อื่น

3. ความสามารถในการยืนยัน (confirmability) เป็นเกณฑ์ที่ว่าด้วยความไม่ลำเอียงหรือไม่คลาดเคลื่อนของผลการศึกษาวิจัยจากการสืบค้นหาความรู้ความจริง ผู้วิจัยมีวิธีการเพื่อให้ผลการศึกษายืนยันได้โดยการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลให้เกิดความไว้วางใจในการให้ข้อมูลที่แท้จริง การบันทึกบรรยายภาคขณะสัมภาษณ์ (field Note) หรือบันทึกประจำวันเกี่ยวกับข้อมูลประสบการณ์การใช้สารเสพติด และสะท้อนความคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ในภาคสนาม (reflexive journal) หลังสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง และทำเอกสารถอดคำให้สัมภาษณ์ เพื่อแสดงว่าข้อมูล หลักฐาน และผลการวิจัยมีคุณภาพ สมควรให้การรับรอง หรือยืนยันได้ว่าถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่ได้เกิดจากจินตนาการหรือความคิดของผู้วิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบเฮร์แมนนิติกส์ (hermeneutics) ของ มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) เก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากวัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูล อายุ 12 – 19 ปีที่ใช้สารเสพติดอย่างน้อย 1 ปีในช่วงอายุก่อน 15 ปี จำนวน 11 ราย ใช้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลของแวน มาเนน (van Manen 1990) โดยมีผลการวิจัย 2 ส่วนคือ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล และประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

การศึกษานี้มีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 11 ราย อยู่ระบบบังคับบำบัด 7 ราย ระบบสมัครใจบำบัด 3 ราย และเป็นบุคคลที่ได้รับการบอกต่อแบบลูกวัว (snow ball) 1 ราย เพศชาย 10 ราย เพศหญิง 1 ราย มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพโสด สมรส 1 ราย กำลังเรียนหนังสือ 1 ราย ออกจากโรงเรียนกลางคัน 2 ราย รวมไม่เรียนหนังสือ 11 ราย ประกอบอาชีพ 9 ราย ไม่ประกอบอาชีพ 2 ราย อยู่กับพ่อและแม่ 3 ราย อยู่กับพ่อหรือแม่ (พ่อแม่แยกทางกัน) 5 ราย และอยู่กับญาติคนอื่น 3 ราย พ่อแม่มีอาชีพทำสวนยางพารา 8 ราย ค้าขาย – รับจ้าง 2 ราย และรับราชการ 1 ราย

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด จากการศึกษาพบว่า สารเสพติดชนิดแรกที่ใช้คือใบจาก/บุหรี่ปริมาณ 11 ราย มี 1 รายที่เริ่มด้วยยาแก้ไอ แต่สูบบุหรี่ตามมา อายุที่น้อยที่สุดที่เริ่มใช้สารเสพติดครั้งแรกคือ 9 ปี แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามสารเสพติดที่เสพได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มใช้สารเสพติดผลิตขึ้นตามท้องถิ่น ได้แก่ น้ำกระท่อม ยาแก้ไอ (ผสมอัลปราโซแลม และเครื่องดื่มโคคาโคล่า) และกลุ่มใช้สารเสพติดประเภทรุนแรง เช่น กัญชา ยาบ้า ยาอี ระยะเวลาที่ใช้สารเสพติด 2 – 10 ปี ส่วนใหญ่ผ่านระบบบำบัดสารเสพติด ไม่เคยบำบัดมี 1 ราย ทุกรายใช้สารเสพติดวนเวียนไปมา รายที่ยังอยู่ในสถานบำบัดแบบ 4 เดือนสามารถหยุดใช้ได้ทุกราย ไม่มีรายใดที่อยู่นอกสถานบำบัดแล้วเลิกเด็ดขาด

ตาราง 1

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลส่วนบุคคล	(ราย)	ข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติด	(ราย)
เพศ		สารเสพติดชนิดแรก	
ชาย	10	บุหรี ใบจาก	10
หญิง	1	ยาแก้ไอ	1
อายุ(ปี)(ค่าเฉลี่ย = 17.27 ปี)		สารเสพติดที่เข้ามาทั้งหมด	
12 - 15 ปี	2	บุหรี ใบจาก	11
16 - 19 ปี	9	ยาแก้ไอ กระท่อม โคคาโล่า	11
ระดับการศึกษาสูงสุด		กัญชา	11
ประถมศึกษาปีที่ 6	3	ยาบ้า	11
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	ไอซ์	3
มัธยมศึกษาปีที่ 3	5	อายุที่ใช้สารครั้งแรก	
รายได้เฉลี่ย		9 ปี	1
รายได้ตัวเอง 4,000 - 6,000 บ./เดือน	5	10 ปี	1
รายได้ตัวเอง 7,001 - 9,000 บ./เดือน	3	11 ปี	1
รายได้ตัวเอง 40,000 บ./เดือน	1	12 ปี	4
ไม่มีรายได้	2	13 ปี	2
ผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ด้วย		14 ปี	1
พ่อและแม่	3	15 ปี	1
พ่อหรือแม่	5	ระยะเวลาใช้สารเสพติด	
ปู่ย่า ตายาย	3	1 - 2 ปี	2
อาชีพผู้ปกครอง		3 - 4 ปี	2
ทำสวนยางพารา	8	5 - 6 ปี	4
ค้าขาย - รับจ้าง	2	7 - 8 ปี	2
รับราชการ	1	9 - 10 ปี	1

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล

ผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลใน 8 ประเด็น คือ ความอยาก ไม่ใช่อย่างที่คิด ใช้หนีปัญหา ถอยหลังลงคลอง สารเสพติดไม่ผิดหลักศาสนา อยากจะเลิก แต่เลิกไม่ได้ นึกเสียใจ และเสียดาย เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน ดังรายละเอียดใน ตาราง 2

ตาราง 2 ความหมายการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล

ประเด็น 1. ความอยาก	ประเด็น 5. สารเสพติดไม่ผิดหลักศาสนา
1.1 อยากรู้ อยากลอง	5.2 ส่วนผสมไม่ใช่ของต้องห้าม
1.2 อยากได้การยอมรับ	5.2 จำได้ ท่องได้ ไม่บาป
ประเด็น 2. ไม่ใช่อย่างที่คิด	ประเด็น 6. อยากเลิก แต่เลิกไม่ได้
2.1 คิดว่าไม่ติด แต่ติด	6.1 เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง
2.2 กินให้ได้เงิน แต่ยังกินยังต้องหาเงิน	6.2 โลกมันร้าย
ประเด็น 3. ใช้หนีปัญหา	6.3 เชื่อไม่จริง
3.2 ไปอยู่ในโลกส่วนตัว	ประเด็น 7. นึกเสียใจ และเสียดาย
3.2 ประชด	7.1 เสียใจที่ทำให้คนที่รักผิดหวัง
ประเด็น 4. ถอยหลังลงคลอง	7.2 ทำร้ายครอบครัวอื่น
4.1 ชีวิตตกต่ำ	7.3 เสียการเรียน
4.2 ขาข้างนี้งอในคุก	7.4 เสียอนาคต
4.3 เป็นขโมย	ประเด็น 8. เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน
4.4 สุขภาพทรุดโทรม	8.1 ออกจากสังคมเดิม
	8.2 รู้จักปฏิเสธ
	8.3 คิดได้ ก็เลิก

1 ความอยาก

ความอยาก เป็นความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกที่เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเข้าสู่ วงจรของการใช้สารเสพติด เกิดขึ้นในช่วงก่อนเริ่มใช้สารเสพติด ทั้งในรายที่เริ่มใช้สารเสพติดครั้งแรก หรือรายที่เคยใช้สารเสพติดอยู่แล้ว และเริ่มเปลี่ยนไปใช้สารเสพติดชนิดอื่น ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมาย ของประสบการณ์การใช้สารเสพติด ความอยาก ไว้ใน 2 มุมมอง คือ อยากรู้ อยากลอง และอยาก ได้การยอมรับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 อยากรู้ อยากลอง

อยากรู้ อยากลอง เป็นความต้องการของวัยรุ่นที่จะรับรู้รสชาติ และรู้ผลต่อร่างกาย ที่จะเกิดขึ้นหลังใช้สารเสพติด ความรู้สึกเช่นนี้มักเกิดขึ้นหลังได้พบเห็นเพื่อน ญาติหรือคนในครอบครัว ใช้สารเสพติด ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่าเมื่อได้พบเห็นเพื่อนใช้สารเสพติดจะเกิดความต้องการ อยากรู้รสชาติว่าเป็นอย่างไร และเมื่อใช้แล้วจะให้ความรู้สึกอย่างไร ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่ไม่เคยมี ประสบการณ์ใช้สารเสพติดใด ๆ มาก่อน เมื่อเห็นเพื่อนสูบบุหรี่หวาน ที่มีกลิ่นหอม ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ภายในตัวเองที่มีความต้องการที่จะได้รู้ถึงรสชาติเช่นเดียวกับที่เพื่อนสูบบ้าง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....ลองดูก่อน อยากลอง เห็นเพื่อนดูดี ถามเพื่อนว่ามันอร่อยพันหรือ (อร่อยยังงี้) วัยรุ่นมันดูดีบุหรี่หวานไง มันหวานติดปาก หอม แต่ถ้าคนอื่นดูดีเรา จะเหม็น....

01F020-25

ในขณะที่บางรายเกิดความต้องการที่จะรู้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้เห็นญาติหรือ คนในครอบครัวใช้สารเสพติด ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งอาศัยอยู่กับย่า และอา หลังพ่อแม่แยกทางกัน อามัก นั่งสูบกัญชาในบ้านย่าให้เห็นอยู่เป็นประจำ ผู้ให้ข้อมูลจึงเกิดความต้องการที่จะรู้ว่าความรู้สึกจะเป็น อย่างไร จึงลองสูบกัญชาบ้าง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

...โบใหญ่ ๆ...เป็นลูกพี่ลูกน้องกัน...เล่นกลางวันนี้แหละครับในบ้านเลย ดูด แบบบ้อง...อยากลองครับว่ามันเป็นยังงี้...อยากลองว่าดูดเข้าไปถึง แล้วรู้สึกยังงี้

03M132-147

เช่นเดียวกับกลุ่มที่เริ่มใช้เป็นครั้งแรก วัยรุ่นที่มีประสบการณ์การใช้สารเสพติดชนิด อื่นมาแล้วรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง ที่มีความต้องการที่จะได้รับรู้ถึงรสชาติ และความรู้สึกที่เกิดขึ้น หลังใช้สารเสพติด เมื่อได้พบได้เห็นเพื่อนใช้สารเสพติดชนิดอื่นที่ตนเองไม่เคยใช้มาก่อน ดังผู้ให้ข้อมูล รายหนึ่งที่สูบบุหรี่ ยาแก้ไอ กระเทียม และเหล้าแห้งมาแล้วเมื่อมีโอกาสได้เจอเพื่อนใช้ยาบ้า และไอซ์ เล่าถึงประสบการณ์ความรู้สึกที่ต้องการจะได้รับรู้ถึงรสชาติ และความรู้สึกใหม่ ๆ ซึ่งเป็นผลของสาร เสพติดตัวใหม่ที่กำลังจะใช้ ไว้ว่า

...เพราะอันอื่นเราลองมาแล้ว ลอง ลองอันนี้ดู อาการมันจะเป็นพันหรือ (เป็นยังงี้)

01F167-169

1.2 อยากได้การยอมรับ

อยากได้การยอมรับ เป็นความต้องการให้คนอื่นเห็นด้วยว่าตัวเองมีตัว มีตน มีความสามารถที่จะร่วมกลุ่มกับเพื่อนได้ วัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดให้ความหมายของการอยากได้การยอมรับไปใน 2 ลักษณะ ได้แก่ อยากมีเพื่อน และอยากดูเก่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 อยากมีเพื่อน

อยากมีเพื่อน เป็นความต้องการให้เพื่อนยอมรับว่าสามารถทำอะไรได้เหมือนเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน เพื่อได้อยู่ด้วยกันกับเพื่อน ได้ทำอะไรเหมือนกัน สนุกด้วยกัน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่าเพื่อนชักชวนให้ใช้สารเสพติด บางคนถูกคะยั้นคะยอ แม้จะปฏิเสธในครั้งแรก แต่ท้ายที่สุดก็ใช้สารเสพติดเพื่อให้เหมือนกับเพื่อนคนอื่น ดังตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 2 รายต่อไปนี้ รายที่ 1 มีบุคลิกภาพขี้อาย ขี้เกรงใจ พุดน้อย สารที่ใช้ครั้งแรกคือยาแก้ไอ พยายามหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่มาตั้งแต่เรียนชั้นประถม แต่เมื่อเข้าเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เริ่มติดเพื่อน ไปเที่ยวกับเพื่อนหลายครั้ง กว่าจะเริ่มลองยาแก้ไอ รับรู้ว่าคุณเอง เกรงใจเพื่อน ต้องการมีเพื่อนจึงใช้สารเสพติด ดังคำบอกเล่าที่ว่า

ผมเห็นเพื่อนกินก่อน ผมคิดว่าไม่อยากจะลองครับ พอเพื่อนยื่นให้ก็บอกว่าไม่เอา เพื่อนแค้น (คะยั้นคะยอ) แค้นไปแค้นมาก็เอามาครับ เกรงใจผมกลัวเพื่อนไม่คบ.....คือเพื่อนมันดีกับเราครับ เหมือนกับว่ามันเป็นหัวหน้า ใครก็ทำตามมัน เพื่อนคนอื่นตาม ผมก็ตามถ้าไม่ตามก็กลัวเพื่อนไม่คบแหละครับ ไม่มีพวกพื่อนั้น

08M128-129

ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 มีบุคลิกภาพเข้ากับคนง่าย ใจกว้าง มีเพื่อนมากสามารถเลิกใช้สารเสพติดได้ในช่วงการบำบัดในสถานบำบัด แต่เมื่อออกไปอยู่บ้าน ก็กลับไปใช้สารเสพติดซ้ำเมื่อเพื่อนที่ไม่พบกันมานานชักชวนให้เสพ และตนเองตัดสินใจใช้เพื่อให้อยู่กับเพื่อนได้ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

เพื่อนว่า ไหนลองก่อนแล ไม่พบกันนาน.....ลองหล่าว ตัดสินใจอยู่นานกัน อึดอัดใจ.....ไม่อยากจะลอง.....กลัวว่าเพื่อนซึ่ง (โกรธ) อยู่กับเพื่อนไม่ได้

04M331-341

1.2.2 อยากดูเก่ง

อยากดูเก่ง เป็นความต้องการให้คนอื่นเห็นด้วยว่าตนเองมีความสามารถเกินกว่าเพศและอายุที่เป็นอยู่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า เมื่อเห็นเพื่อน รุ่นพี่ หรือผู้ใหญ่ที่ตนเองให้ความเคารพนับถือ ชื่นชม ใช้สารเสพติด เช่น การสูบบุหรี่ จะรู้สึกว่าคุณนั้นโก้เก๋ เท่ เด่น อยากดูโก้เช่นนั้นด้วย และถ้าได้ใช้สารให้คนอื่นเหล่านั้นเห็น คิดว่าจะได้รับการยอมรับว่าโก้เช่นกัน ผู้ใหญ่ก็จะไม่มายุ่งเกี่ยวหากประพฤติตนไม่เหมาะสม ดังผู้ให้ข้อมูลหญิงรายหนึ่ง มีบุคลิกภาพการแสดงออกคล้ายผู้ชาย แต่ไว้ผมยาว มีแฟนเป็นผู้ชาย ใช้สารเสพติดร่วมกับกลุ่มเพื่อนผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ต้องการให้คนอื่นดูว่าเก่งสามารถทำสิ่งต่าง ๆ แข็งแกร่งเหมือนเพศชาย และอาจจะแข็งแกร่งกว่าผู้ชายบางคน การใช้สารเสพติด

ติดจึงเหมือนสิ่งที่แสดงถึงความแข็งแกร่งของตนเองที่สามารถเทียบเท่าเพศชาย หรือแข็งแกร่งกว่าผู้ชายบางคน ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....เป็นถึงขั้นนี้คิดดู.....กินจนไม่เป็น ขนาดผู้ชายยังซักแต่ผู้หญิงคนนี้ไม่ซัก
ภูมิต้านทานของผู้หญิงคนนี้

01F256

ความต้องการให้คนอื่นดูว่าตนเองเก่ง อีกประการหนึ่งจากวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด สะท้อนออกมาคือ การเก่งเกินวัยที่เป็นอยู่ ดังผู้ให้ข้อมูลอีกราย พ่อแม่แยกทางกันอาศัยอยู่กับย่า มีลุง ป้าคอยช่วยเหลือ ชอบการชิงรถ ได้พบเห็นลุง ญาติ ๆ ในครอบครัวสูบบุหรี่มาตั้งแต่เด็ก รู้สึกว่าโก้เก๋ เท่ เต๋น ต้องการให้คนอื่นเห็นตนเองเป็นอย่างดีนั้นด้วย การใช้สารเสพติดจึงเป็นเสมือนการแสดงถึงการโตเป็นผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ใหญ่ไม่มาว่ากล่าว เมื่อแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....เราไปเห็นคนอื่น (ผู้ใหญ่) สูบใบจากมาก่อน แล (ดู) ทำเค้าเท่ แลมัน
หรอย แลแล้วถ้าพอแบบว่าเราเป็นเด็กไซ้มัยครับ ถ้าเราสูบให้เห็น เค้าว่าบาวนี้
พอได้(พอใช้ได้)แล้ว พอคนแก่ๆเห็นก็ว่า แลเด็กนี้มันหรอย มันสูบใบจากเป็น
แล้ว.....ว่าเป็นคนใหญ่แล้ว คนใหญ่จะไม่ได้ว่า เวลาทำเรื่องเถๆ (เรื่องไม่ดี) ก็เถเรื่อง
ยิกรถ (แข่งรถ) มั่ง เรื่องไม่เรียนมั่ง ถ้าเค้าแลเราใหญ่ แล้ว เค้าก็ไม่ว่าไรมาก ให้คิด
เอง ใหญ่แล้วไรพั้นนั้น.....

07M33-41

2 ไม่ใช่อย่างที่คิด

ไม่ใช่อย่างที่คิด เป็นการรับรู้ถึงผลการใช้สารเสพติดที่ไม่เป็นไปตามความคิดเดิมก่อน จะใช้สาร ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติด ไม่ใช่อย่างที่คิด ไว้ใน 2 มุมมอง คือ คิดว่าไม่ติด แต่ติด และกินให้ได้เงิน แต่ยังกินยังต้องหาเงิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 คิดว่าไม่ติด แต่ติด

คิดว่าไม่ติด แต่ติด เป็นการรับรู้ต่อผลการใช้สารเสพติด ซึ่งเดิมคิดว่าเมื่อได้ลองใช้แล้วจะไม่กลับไปใช้ซ้ำอีก แต่ในความเป็นจริงกลับต้องไปใช้ซ้ำ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่าผลลัพธ์การใช้สารเสพติดผิดไปจากความคิดเดิม ซึ่งคิดว่าแค่การลองไม่กี่ครั้ง จะไม่ทำให้ติด บางรายรับรู้ว่าการไม่ใช้สารเสพติดทุกวันแสดงว่าไม่ติด จึงคิดว่าสารเสพติดอื่นที่กำลังจะลองใช้ จะสามารถควบคุมได้ดังเดิม แต่ลักษณะการออกฤทธิ์ของสารเสพติดตัวใหม่ทำให้รู้สึกติดใจ จึงต้องกลับไปใช้ซ้ำจนติด ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งมีประสบการณ์ใช้น้ำกระท่อม 2 ปี ขณะไปทำงานรับจ้างกรีดยางที่มาเลเซีย รับรู้ว่าไม่ติดสารเสพติด เพราะสามารถควบคุมตนเองให้เว้นช่วงการใช้ได้ เมื่อกลับมาทำงานรับจ้างในจังหวัดสตูล กลุ่มเพื่อนคนงานได้ชักชวนให้ใช้ยาบ้า ตนเองจึงลองใช้ เพราะคิดว่าจะไม่ติดเช่นเดิม แต่ในที่สุดต้องเสพยาบ้ามาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากติดใจในรสชาติ ผลของยาบ้า และไม่สามารถควบคุมตนเองให้เลิกสารได้ จึงรับรู้ว่าการใช้สารเสพติดไม่ใช่อย่างที่คิด คือ คิดว่าไม่ติดแต่กลับติด ดังคำบอกเล่าที่ว่า

....ไม่กลัวติดไร อยากลองอย่างเดียว คิดว่าครั้งสองครั้งคงไม่ติด ก็น้ำหอม
ผมก็ไม่ได้ว่าติดไรมาก.....แลที (เอาเข้าจริง) มันติดหนักกว่าน้ำหอมมันหอยหาว
มันติดใจ.....

07M128-134

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่า ก่อนการลองใช้สารเสพติดจะคิดว่า ลองครั้งเดียวไม่
ทำให้ติด เมื่อได้ลองแล้วและสามารถเว้นช่วงการใช้สารเสพติดได้ ยิ่งทำให้คิดว่าตนเองไม่ติด และเป็น
คนควบคุม ไม่ได้ตกเป็นทาสสารเสพติด เป็นสาเหตุให้กลับไปใช้ซ้ำอย่างต่อเนื่องจนติด ดังผู้ให้ข้อมูล
อีกราย เรียนศาสนาควบคู่สามัญ(ปอเนาะ) แบบพักอยู่ในโรงเรียน กลับบ้านอาทิตย์ละครั้ง มีเพื่อนที่
อยู่ห้องพักเดียวกันชายักญา ได้ทดลองใช้ การใช้ครั้งแรกสามารถเว้นช่วงการใช้ได้ ทำให้คิดว่าตนเอง
ไม่ติดสารเสพติดจึงกลับไปใช้อีก และสามารถเว้นช่วงได้อีก คิดว่าการทิ้งช่วงไม่ใช้สารเสพติดในระยะ
เวลา 2 -3 วัน คือไม่ติด ทำให้ใช้อย่างนั้นจนติด ดังคำบอกเล่าที่ว่า

คือว่าอยากลอง ลองแล้วคิดว่าหยุดได้.....คือลองสักหนคงไม่พริบ เด็กๆคิด
ว่าหนเดียวไม่ต่ออะไร (ไม่เป็นไรมั้ง)ถึงลองจากหนเดียวก็หยุดไปสองวันก็มาลอง
หล่าว (มาลองอีก) ถึงหยุดไป...ก็ลองหล่าวหนนึงหล่าว (ก็ลองอีกหนนึง) ถึงก็เล่น ๆ
ลอง ๆ ลองจนทุกวันนี่ (ลองจนมาสูบทุกวัน)

11M209-212

1.2 กินให้ได้เงิน แต่ยิ่งกินยิ่งเสียเงิน

กินให้ได้เงิน แต่ยิ่งกินยิ่งเสียเงิน เป็นการรับรู้ต่อผลการใช้สารเสพติดว่าจะใช้ในการ
หาเงินให้ได้มาก ๆ แต่กลับต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากนั้นซื้อสารเสพติดจนหมด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า
ใช้สารเสพติดเพื่อให้รู้สึกอยากทำงาน ทำงานได้ทนทาน ไม่่วงนอน ทำงานได้มาก เพื่อให้ได้เงินมา
มาก ๆ จึงรับรู้ว่าการใช้สารเสพติดของตนไม่เสียเปล่า กลับได้ประโยชน์ และมีกำไร แต่สุดท้ายเงินที่
ได้มาจำนวนมากนั้น เป็นเงื่อนไขให้ซื้อสารเสพติดมาเก็บไว้ใช้มากขึ้น สุดท้ายจึงไม่เป็นไปอย่างที่คิดไว้
ดังผู้ให้ข้อมูลรายซึ่งหนึ่งทำงาน 2 อย่างต่อวัน ทั้งกลางวันและกลางคืน เล่าว่า มีรายได้ประมาณ
40,000 บาทต่อเดือน จึงใช้ซื้อสารเสพติดราคาแพงมาเสพ เช่น ไอซ์เนื่องจากช่วยทำให้สนุกกับงานที่
ทำกลางคืน และใช้ยาบ้าเพื่อช่วยให้มีกำลังทำงานในช่วงกลางวัน ทำงานทนทานได้หลายวันโดยไม่่วง
นอน จึงทำเงินได้มาก แต่ผลของการมีเงินมากคือยิ่งซื้อสารเสพติดมาเสพมากขึ้น จึงรับรู้ว่าการใช้สาร
เสพติดไม่ได้ให้ผลอย่างที่คิดไว้ตอนแรกคือ ถึงจะได้เงินมาจำนวนมาก แต่สุดท้ายก็ต้องสูญเสียเงินนั้น
ไปกับสารเสพติดอีก ดังคำบอกเล่าที่ว่า

....วันนึงสามสี่สิบเม็ด..... สูบเช้า เทียง คำ.....แค่หมื่นไป (เกือบหมื่นบาท)
....ขับรถทุกมัน (ขับรถขนส่งน้ำมัน) ได้เบียดี้ ผมเวลาหลบมา (กลับมา) ได้เบียดี้เป็น
ก้อนเลย ผมเอาที่สามสี่สิบเม็ด.....ไม่เหลือเลย ไม่มีเบียดี้เก็บหอรอก หาได้มากก็กิน
มาก.....

06M241-242 และ 06M304-312

3 ใช้หนีปัญหา

ใช้หนีปัญหา เป็นการรับรู้ข่าวสารเสพติดช่วยให้หลีกเลี่ยงพ้นจากปัญหาที่ครุ่นคิดอยู่ในใจ ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติด ใช้หนีปัญหา ไว้ใน 2 มุมมอง คือ ไปอยู่ในโลกส่วนตัว และประชด โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ไปอยู่ในโลกส่วนตัว

ไปอยู่ในโลกส่วนตัว เป็นการรับรู้ข่าวสารเสพติดทำให้สะลึมสะลือ เรื่องราวบางอย่างหายไปจากความทรงจำ เกิดภาพขึ้นในจิตใจ รู้สึกสบายใจเหมือนไปอยู่ในโลกส่วนตัว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่า เมื่อเสพสารเข้าไปจะทำให้มีเมามา สติ และการรับรู้ลดลง สิ่งที่เกิดกังวลอยู่ในใจ เรื่องที่ไม่สบายใจจะหายไปทันที เหมือนได้พลิกไปอยู่อีกโลก โลกที่ไม่มีความเครียดนั้นอยู่ และจะเกิดภาพในจินตนาการ ได้เห็นในสิ่งที่อยากให้เกิดขึ้น ทำให้มีความสุข ดังตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูล 2 รายต่อไปนี้ ที่สะท้อนการใช้สารเพื่อหนีปัญหา และเกิดจินตนาการอยู่ในโลกส่วนตัว รายที่ 1 เล่าถึงช่วงที่ออกจากโรงเรียน รู้สึกกดดันที่แม่ว่ากล่าวตักเตือน ห้ามออกไปกับเพื่อน ไม่ให้เงินใช้จ่าย รู้สึกว่าแม่รักและไว้ใจพี่สาวมากกว่า เมื่อเสพสารเข้าไป จะเริ่มมีอาการหูอื้อ ไม่ได้ยินอะไร ต่อมาจะเกิดจินตนาการอยู่ในโลกส่วนตัวคนเดียว ได้ยินเสียงบ่นว่า ก็ไม่ใช่ใจ ไม่เครียดเหมือนตอนปกติ มีความสุข ไม่อยากออกจากความรู้สึกนั้น การใช้สารเสพติดจึงเป็นตัวช่วยพาหนีให้หลุดพ้นจากปัญหาในโลกความเป็นจริง ไปอยู่ในโลกส่วนตัวที่ไม่ต้องรับรู้อะไร ดังคำบอกเล่าที่ว่า

พอเล่นแล้วมันรู้สึกบายใจ มันเคลิ้ม.....เหมือนกับอยู่คนเดียว..... มีความสุขนะ มันคิดนะ ดิตตรงนี้ ที่ได้อยู่คนเดียว.....มันหุ้อคือเหมือนได้อยู่คนเดียว เพื่อนแหล่งอะไรคือนั่งนิ่งนั่นแหละ จินตนาการคนเดียว.....มันลอย อยู่คนเดียว บายใจ ไม่คิดอะไรมาก คือ คำว่าเราก็บายใจ มันลอย มันเคลิ้ม มันอยู่ในโลกส่วนตัว

01F074-088 และ 01F096-151

รายที่ 2 เป็นผู้ใช้และขายสารเสพติดให้วัยรุ่นด้วยกัน จึงสะท้อนทั้งประสบการณ์ของตนเอง และวัยรุ่นคนอื่นที่ตนเองได้พบเจอไปในแนวทางเดียวกัน คือ เมื่อเสพสารเข้าไป เกิดความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม สนุก สัมผัสความเครียดเหมือนพลิกไปอยู่อีกโลกที่มีแต่ความสบายใจ การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นจึงเป็นวิธีหนีปัญหา ทำให้ปัญหาหายไปได้ เหมือนไปอยู่อีกโลก ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....พอมันมีมัน มันไม่เที่ยวคิดไรมาก.....มันเคลิ้มๆ.....แล้วมันสนุกช่วยให้สนุกด้วย ทำไรหนุก วัยรุ่นมันกินดิด มันมีเรื่องในใจกันเพ.....เหมือนพลิกไปอยู่อีกโลกหนึ่งเลย.....จิตใต้สำนึกของคนเราทุกคน มีเรื่องอยากลืม มีปัญหาที่บ้านมั่ง รบกับโบ้เด็ก (แฟน) มามั่ง รบกับใครมั่ง คำก็อยากลืม พอมากินไอนั้น มันทำให้สบายใจ ไม่นึกถึงเรื่องนั้นไป

09M39-43 และ 09M45-46

นอกจากนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนเพิ่มเติมถึงช่วงเวลาที่รู้สึกได้อยู่ในโลกส่วนตัว หรือในความคิดของตนเอง จะสร้างภาพขึ้นทั้งที่เป็นไปได้ และเป็นไปไม่ได้ในโลกแห่งความเป็นจริง วัยรุ่น

ที่พ่อแม่แยกทางกันจะสร้างภาพครอบครัวที่สมบูรณ์มาทดแทนความจริงที่เป็นไปไม่ได้ ทำให้มีความสุข ไม่อยากออกจากความรู้สึกนั้น ดังคำบอกเล่า 3 ตัวอย่างที่ว่า

คิดไปถึงสิ่งที่เราอยากเป็นอะไร เหมือนเค้าว่า คนเดินดินอยากบินเหมือนนก คิดถึงของพันนั้น.....ลักษณะว่า พอกินแล้วสารนั้นมัน ออกฤทธิ์ให้เป็นจริงได้.....ได้คิดสิ่งที่เรา อยากเห็น อยากเป็น แล้วแต่ใครจะคิดอะไร มันมีความสุข.....ไม่ อยากออกจากความรู้สึกนั้น.....

09M52-55

.....นี่ก็เอาครับ คิดไปแล้วมีกำลังใจ..... เหมือนได้อยู่กับพ่อแม่ สบายใจที่สุด ไม่กังวลใจอะไร ตอบทันที ตาเป็นประกาย คือสบายใจ มีความสุข ไม่เครียด ไม่เที่ยวคิดเรื่อง อย่างโน้นอย่างนี้ คิดไปว่าได้นั่งกินข้าวกับครอบครัว

03M209 แล 03M484

มันจินตนาการ.....นี่อะไรก็เป็นแบบนี้ครับ.....บางทีก็เรื่องพ่อแม่ แบบว่า พ่อเล็กกับแม่ตั้งแต่ผมเล็กๆ ถ้ายังอยู่ตอนนี้จะเป็นยังไง แม่คงได้พาเที่ยว คนเป็นแม่ จะสนใจลูกมากกว่าพ่ออยู่แล้ว.....

07M56-60

3.2 ประชด

ประชด เป็นการกระทำที่เกินควร ตอบสนองต่อคนที่มาพูดว่าตนเองใช้สาร หรือ ตอบโต้การดูถูกว่าไม่กล้าใช้สาร ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งสะท้อนว่าใช้สารเพื่อต้องการแตกตื่นพ่อแม่ ที่ไม่เชื่อในคำพูดของตนเอง ฟังคนอื่นมากกว่าลูก ต้องการลบคำสบประมาทของคนที่ดูถูกว่าไม่กล้าใช้สารเสพติด ดังตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูล 3 รายต่อไปนี้ที่สะท้อนการใช้สารเพื่อประชดผู้อื่น รายที่1 ถูกพ่อแม่ซักไซ้เรื่องการใช้สารเป็นประจำ เมื่ออธิบายแล้วพ่อแม่ยังไม่เชื่อ และไว้วางใจ ยังคงสอบถามเป็นระยะ เกิดความน้อยใจ จึงใช้สารเสพติดเพื่อประชดพ่อแม่ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....เค้าแหลง เค้าว่าเรากินนั่นกินนี่ ทั้งๆที่เราไม่กิน ถึงเกิดความน้อยใจ ไหนๆ เค้าก็ว่าแล้ว เราก็กิน.....ของไหนที่ไม่กิน ก็กินเสีย ตัดปัญหา ไหนๆเค้าก็ว่าเราอยู่แล้ว ก็กินเสียให้หมด.....ใครๆก็ไม่ได้ยอมรับในตัวเรา มันทำประชด ไหนๆเค้าว่าเรากินนั่นกินนี่ เราก็กิน กินมันให้ทุกอย่าง.....เขาก็ไม่เชื่อ เราว่าถ้าไม่เชื่อเราก็กินแล้วถ้างั้น

09M69-71 และ 09M258-263

รายที่ 2 มีบุคลิกไม่ยอมคนมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งในงานเทศกาลของอำเภอหลายครั้ง เมื่อพบกับกลุ่มเพื่อนพี่ชายที่เขย่าบ้า ถูกทำทนายว่าไม่กล้าเสพจึงให้เงินซื้อสารมาเสพเพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่ได้กลัวดังคำพูดที่คนอื่นว่า การตัดสินใจลองยาบ้าจึงเพื่อต้องการทำประชดคนที่มาดูถูก ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....เราคนด้น (คือ ไม่ยอมคน)เรารบคนมาหลายหนแล้ว บังเราก็ด้นกัน

ไม่มีใครกล้า.....บ่งว่าแะกินรวบ้านเพื่อนก่อน.....ที่นี้ก็ไปเห็นเขากินยาบ้ากัน กินกัน
สี่ห้าคน เค้าทำเป็นเรือแล้วสุด.....เพื่อนบ่งมันแยะเราว่าเราไม่หาญ.....เราจะลบที่มัน
ว่าเรา ให้เบียไป ทำแตกมันให้ไปซื้อมา.....

02M120-156

รายที่ 3 หลังจากพ่อแม่แยกทางกันอาศัยอยู่กับแม่ สะท้อนว่าเมื่อแม่แต่งงานมีลูก
กับพ่อใหม่ รู้สึกว่าแม่ไม่รักตัวเอง รักลูกไม่เท่ากัน ไม่ใส่ใจเหมือนก่อน จึงประชดให้แม่รู้ว่าตนเองกำลัง
ใช้สารเสพติด เพื่อแม่จะได้กลับมาสนใจตนเอง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

มะรู้ มะรู้ทั้งเพ (ทั้งนั้น) ผมทำให้เห็น ผมมีห้องผม บ้องกัญชาผมตั้งในห้อง
ผมเลย เวลาแกเข้าไปกวาดห้อง แกเห็น.....ให้เค้าคิดได้มั่งว่า ยังผมกับบ่ง (พี่ชาย) ที่
เป็นลูกแก บางทีแกอาจจะไม่ค่อยสนใจผมกับบ่ง พอเค้าได้ผิวใหม่ ได้ลูกใหม่ คือ
ความคิดผม ผมว่าเค้ารักไม่เท่ากัน.....

06M225-231 และ 06M152

4 ถอยหลังลงคลอง

ถอยหลังลงคลอง เป็นการรับรู้ถึงความเป็นอยู่ของตนเอง ที่ตกต่ำ แย่ลงกว่าก่อนใช้
สาร ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติด ถอยหลังลงคลอง ไว้ใน 4 มุมมอง
คือ ชีวิตตกต่ำ ขาข้างหนึ่งอยู่ในคุก เป็นขโมย และสุขภาพทรุดโทรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ชีวิตตกต่ำ

ชีวิตตกต่ำ เป็นการรับรู้ความสามารถ ความดิ่งามในทางที่แย่งลงของตนเอง ผู้ให้
ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่า เมื่อใช้สารมาระยะหนึ่งการเรียนจะตกต่ำลง บางรายถึงขั้นต้องออกจาก
โรงเรียนกลางคัน การทำงานประสิทธิภาพลดลง ทำงานไม่ไหวเนื่องจากกลางคืนนอนไม่หลับ ความมี
น้ำใจต่อครอบครัวลดน้อยลง จากที่เคยได้ให้เงินครอบครัวใช้กลับไม่มีเงินให้เหมือนก่อน หรือไม่
สามารถให้ได้เหมือนกับเพื่อนรุ่นเดียวกันที่ไม่ใช้สาร ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ออก
มาทำงานมีรายได้แบ่งให้แม่และน้องจ่าย ต่อมาเมื่อใช้สารเสพติด ไม่สามารถทำได้เหมือนที่เคยทำ
และเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนที่ไม่ใช้สารเสพติด รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าเพื่อนมาก การใช้สารเสพติด
ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ตกต่ำลง เหมือนกำลังถอยหลังลงคลอง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....แล้วผมเมื่อก่อนไม่ใช่คนเกเรอะไร เรียนแล้วก็ทำงาน เบี้ยเหลือก็ให้มะ
ให้น้อง พอมาลเล่นของพนันมันตกต่ำหนัก พอหันไปแล (เมื่อหันไปมอง) เพื่อนรุ่น
เดียวกัน

09M116-118

4.2 ขาข้างหนึ่งอยู่ในคุก

ขาข้างหนึ่งอยู่ในคุก เป็นการรับรู้การกระทำของตนเองว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ให้

ข้อมูลที่ขายสารเสพติดสะท้อนว่า การขายทำให้มีสารใช้อย่างต่อเนื่อง มีรายได้ แต่ในทางกลับกันมีความเสี่ยงถูกตำรวจจับดำเนินคดีจนถึงขั้นจำคุก จึงรับรู้ว่าการเสพติดทำให้ชีวิตเหมือนถอยหลังลงคลอง เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่มีความเสี่ยงมากที่จะถูกจับดำเนินคดี เหมือนได้ก้าวเข้าไปอยู่ในคุก แล้วด้วยขาข้างหนึ่ง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....ไปเอาเฉพาะออร์เตอร์ ไม่หาญเอามาก ๆ กลัวนาย(ตำรวจ)

01F223

.....ผมนั่น จะซื้อมาเสพ เบี้ยก็มาย ขายเองดีกว่า ผมเล่นจนมาขายเอง เพราะจะได้ไม่เล่นเปล่าๆ....คือเบี้ยก็ได้ ยาก็ไม่ขาด.....ผมไม่ยอมเปิดตัว ไม่ยอมให้คนรู้มาก ทำการพนัน(ทำงานแบบนี้).....เท่ากับว่าขายอยู่ในทรง(คุก)แล้วข้างนี้

09M086-089 และ 09M231-234

4.3 เป็นขโมย

เป็นขโมย เป็นการรับรู้การกระทำที่จำใจต้องหยิบของมีค่าในบ้านไปขาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีเงินใช้จากค่าขนมไปโรงเรียน หรือจากการทำงาน ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเองสะท้อนว่า เมื่อไม่มีเงินซื้อสารเสพติด จำใจต้องหยิบเงินหรือของมีค่าในบ้านไปขาย เพื่อใช้ซื้อสารเสพติด ดังตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 2 รายต่อไปนี้ รายที่ 1 มีน้องชายใช้สารเสพติด เมื่อขอเงินไม่ได้ มีพฤติกรรมหยิบขโมยของมีค่าไปขาย จึงรับรู้ว่าการเสพติดทำให้ชีวิตเหมือนถอยหลังลงคลอง เนื่องจากความเป็นอยู่ต้องเปลี่ยนไปเป็นขโมย ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....มะบอกว่าน้องเล่นยาหนัก ขอเงินจากมะพอไม่ได้ ก็เที่ยวลัก (ขโมย) เงินในบ้าน บ้านโต๊ะ (ยาย) ก็ลัก (ขโมย) หมด ไม่ได้เงินก็งัดตุ๋เอาสร้อยทองหมด

08M219-221

รายที่ 2 เมื่อออกจากโรงเรียนไม่ได้ทำงาน ไม่มีเงินใช้จ่าย ต้องขอแม่ทุกวัน เมื่อแม่รู้ว่าใช้สารเสพติดจึงไม่ให้เงิน ให้กินอยู่แต่ในบ้าน พี่สาวก็ไม่ให้ จำใจต้องหยิบของมีค่าในบ้าน คิดว่าที่บ้านรู้ แต่จำเป็นต้องทำ การมีพฤติกรรมเป็นขโมยทำให้ชีวิตตกต่ำลง เหมือนการถอยหลังลงคลอง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....ขอเบี้ยทุกวันมะค่าว่างานก็ไม่ทำ แยกให้อยู่ที่บ้าน.....ก็ขอจากกะ (พี่สาว) อีก ถ้าเค้าไม่ให้ บางทีหยิบของในบ้านเอง คือเรารู้ว่าถ้าเราหยิบของในบ้านเอง เค้าต้องรู้อยู่แล้วว่าเราเป็นคนเอา แต่ว่าของข้างนอกเราจะไม่ใช้นี่.....

01F191

4.4 สุขภาพทรุดโทรม

สุขภาพทรุดโทรม เป็นการรับรู้ถึงสภาพร่างกายของตนเองที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่แย่งลง ทั้งเรื่องรูปร่างและพลังกำลัง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณภาพไม่ดี น้ำหนักลด ใบหน้าซูบ อ่อนกำลังลง ทำงานไม่ไหว ดังตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 2 รายต่อไปนี้ รายที่ 1 ออกจากโรงเรียนมาช่วยพ่อแม่เก็บน้ำยางในตอนเช้าตรู่ กลางวันเสพสารเสพติดทำให้ตาข้างนอนไม่หลับไปจนถึงตอน

กลางคืน หรือรุ่งสางจึงหลับ เป็นอย่างนี้หลายวันเข้าทำให้ร่างกายซูบผอมอย่างเห็นได้ชัด ไม่มีแรงทำงาน ทำให้สุขภาพทรุดโทรมลง ชีวิตจึงเหมือนถอยหลังลงคลอง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

*สุขภาพก็ทรุดโทรม ผอม รู้สึกว่ามันเหี่ยว (ช้า) ไป นวน (อ่อน) ไปเลย
ร่างกายอ่อนช้อ.....มันทำให้นอนไม่หลับกัน ถึงพอที่นี้หัวเข้าไปช่วยพ่อแม่เก็บยางไร
พ่นนี้ ถึงพ่อแม่เค้ารู้แหละว่าคนไม่ได้นอนกลางคืนมันพ่นหรือ (มันเป็นยังไง) ถึงพ่อ
แม่เที่ยวเบ้หล่าว (ดู) เค้าแฉออก หน้ามันจะซูบ ผอม แก้มไรลุ่ม (แก้มตอบ)*

04M413 และ 04M203

รายที่ 2 สังเกตว่าตนเอง และเพื่อนช่วงใช้สารชนิดยาแคปซูล (ยาทามาโดลผสมเครื่องดื่มโคคาโคล่า) จะไม่มีความอยากอาหาร ไม่นอนพักผ่อน ประมาณ 1 สัปดาห์ ร่างกายผอมเห็นได้ชัด เบื่อตาลีโหล จึงรับรู้ข่าวสารเสพติดทำให้ชีวิตเหมือนถอยหลังลงคลอง เนื่องจากสุขภาพทรุดโทรมลง ดังคำบอกเล่าที่ว่า

*.....คือแคปซูลสังเกตว่ากินแล้วไม่อยากใคร ข้าวก็ไม่อยาก คน ๆ โทรมไป
เลย (แต่ละคนโทรมไปเลย) กินไม่กิน นอนไม่นอน แค่อาทิตย์เดียวเดียวใจเห็นผล
ผอม โทรม ตาลีโหล.....*

11M354-355

5 สารเสพติดไม่ผิดหลักศาสนา

สารเสพติด ไม่ผิดหลักศาสนา เป็นการรับรู้ต่อการใช้สารเสพติดของตนเอง ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาที่ห้ามไว้ ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติด สารเสพติดไม่ผิดหลักศาสนา ไว้ใน 2 มุมมอง คือ ส่วนผสมไม่ผิดหลักศาสนา และกลัวแต่ไม่เชื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ส่วนผสมไม่ใช่ของต้องห้าม

ส่วนผสมไม่ใช่ของต้องห้าม เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสารตั้งต้นที่นำมาปรุงว่าไม่ผิดหลักศาสนา ทำให้สารผสมตัวใหม่ที่นำมาเสพไม่ผิดหลักศาสนาเช่นกัน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนการรับรู้ของตนเองว่า ศาสนาอิสลามมีหลักการห้าม (หะรอม) ว่ามีสารอะไรบ้าง เช่น สุราซึ่งมีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม เมื่อพิจารณาส่วนผสมในสารเสพติดที่ตนเองใช้ ไม่มีสารตัวไหนเข้าเกณฑ์การห้ามนั้น จึงสรุปว่าสารที่ตนเองใช้ไม่ผิดหลักศาสนา ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งซึ่งเรียนศาสนาควบคู่สามัญจนถึงชั้น ม.2 แล้วออกจากโรงเรียน ใช้สารเสพติดหลายชนิด สะท้อนถึงสารเสพติด 2 ชนิดที่ปรุงขึ้นเอง คือ น้ำกระท่อมและแคป (cap) ว่าสารตั้งต้นที่นำมาปรุงน้ำกระท่อมคือ ยาอัลปราโซแลม (alprazolam) เครื่องดื่มโคคาโคล่า น้ำกระท่อม ยาแก้ไอ ส่วนแคป (cap) เป็นการนำยาทามาโดล (tramadol) ใส่ลงไป เครื่องดื่มโคคาโคล่า วยรูนเรียกว่าแคป (cap) เนื่องจากเรียกตามลักษณะยาที่เป็นแคปซูล (capsule) เมื่อวยรูนพิจารณาว่าสารตั้งต้นไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักศาสนาหรือเรียกว่าสารต้องห้าม น้ำกระท่อม แคป จึงไม่ผิดหลักศาสนาในการรับรู้ของวยรูนเนื่องจาก ส่วนผสมไม่ใช่

ของต้องห้าม ดังคำบอกเล่าที่ว่า

มันไม่ใช่ของต้องห้ามทีละ เราเอามาผสมเองหรือ...เค้าคิดพินันท์ทั้งเพ (คิดแบบนั้นกันทั้งนั้น)

05M326-328

5.2 จำได้ ท่องได้ ไม่บาป

จำได้ ท่องได้ ไม่บาป เป็นการรับรู้ต่อผลการใช้สารเสพติดของตนเอง เมื่อใช้แล้วไม่มีอาการมินเมา จึงไม่ผิดหลักศาสนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า ศาสนาอิสลามห้ามดื่มสุรา เนื่องจากทำให้เกิดอาการมินเมา ครอบสติไม่ได้ ไม่สามารถละหมาด หรือท่องบทสวดได้ จึงกำหนดว่าการดื่มสุราเป็นบาป ดังนั้นหากเมื่อใช้สารเสพติดที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม แล้วไม่มีอาการมินเมา ไม่มีอาการสะลึมสะลือ มีสติจดจำอะไรได้ถือว่าการใช้สารเสพติดนั้นไม่บาป ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง ชั้นมัธยมศึกษาเรียนสายสามัญ และเรียนศาสนาที่โรงเรียนตาดีกา 1 วันต่อสัปดาห์สะท้อนว่าบ้านญาติที่ไปอาศัยอยู่ด้วยเคร่งศาสนา มีญาติที่มึนน้ำกระท่อม และสอนว่าการดื่มกระท่อมไม่ผิดหลักศาสนา เนื่องจากยังครองสติได้ ท่องจำได้ น้ำกระท่อม และแคปที่วัยรุ่นนิยมใช้หากกินปริมาณน้อยจะไม่ทำให้เกิดอาการมินเมาขาดสติจดจำอะไรไม่ได้ วัยรุ่นจึงรู้ว่าสารเสพติดเหล่านั้นไม่ผิดหลักศาสนา ดังคำบอกเล่าที่ว่า

กินเปียร์กินหล้า ศาสนาอิสลามเค้าไม่ให้กิน กินแล้วบาปหนัก เลยไม่อยากกิน เวลากลับไปกระบี่เค้าเคร่งในศาสนา เค้าไม่ให้กิน แต่น้ำกระท่อมไม่เป็นไร.....เค้าว่าถ้ายังจำอะไรได้ไม่บาป ถ้าท่องอะไรก็ได้ก็ไม่บาป แต่ถ้าจำอะไรไม่ได้แล้วก็บาป

03M532-537

6 อยากเลิก แต่เลิกไม่ได้

อยากจะเลิกแต่เลิกไม่ได้ เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารได้ แม้จะพยายามแล้ว ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติด อยากเลิก แต่เลิกไม่ได้ ไว้ใน 3 มุมมอง คือ เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง โลกมันร้าย และเชื่อไม่จริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง

เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้ จากที่ต้องการใช้สารเสพติดในช่วงเวลาเดิม ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ จนต้องกลับไปใช้ซ้ำ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า เมื่อถึงช่วงเวลาเดิมที่เคยใช้สารเสพติด จะลืมความตั้งใจเลิก การได้ใช้สารเสพติดเป็นเรื่องต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งซึ่งผลการเรียนตกต่ำลงมาก มีความคิดอยากจะเลิก รู้สึกว่าการใช้สารเสพติดทำให้เสียเวลา เสียการเรียน และเสียเงินทองโดยไม่ได้ประโยชน์อะไรเกิดขึ้น สะท้อนว่าความคิดนั้นจะหายไปเมื่อถึงช่วงเวลาเดิมที่เคยได้ใช้สารเสพติด รู้สึกเหมือนสิ่งจำเป็น ขาดไม่ได้ จำเป็นต้องทำ การเสพติดสารจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้อยากเลิกแต่ก็เลิกไม่ได้ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....พอความรู้สึกที่ว่ามันไม่มีอะไรดีมันหายไป ถึงเวลามันก็อยากลองขึ้นมาใหม่ เหมือนกับแรกวา (เมื่อวาน) เรากินตอนเที่ยงพอข้ามวันมาถึงเที่ยงหล่าว (มาถึงเที่ยงอีกวัน) มันจะรู้สึกว่ายากกินแล้วหล่าว (อยากกินอีกแล้ว) เหมือนอยากข้าว (หิวข้าว) เหมือนเป็นสิ่งหนึ่งในชีวิต ขาดไม่ได้ พอถึงตอนเที่ยงไม่ไปกิน มันเหมือนขาดอะไรไปสิ่งหนึ่ง (ขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง).....

11M362-367

6.2 โลกมันร้าย

โลกมันร้าย เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารได้ จะมีพฤติกรรมมวนวาย ก้าวร้าว ไม่เป็นสุข คิดแต่ด้านร้าย หากไม่ได้รับสาร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า ช่วงเวลาที่ไม่ได้ใช้สาร หรือช่วงหยุดใช้สารใหม่ ๆ จะมีพฤติกรรมมวนวาย วิดกกังวล หงุดหงิดง่าย ก้าวร้าว มองอะไรรอบตัว เลวร้ายไปทุกอย่าง ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง มีปากเสียงกับครอบครัวบ่อย มีความเครียด กังวลว่าแม่ไม่รักแล้วว่าคิด และมีความต้องการเลิกสาร เพราะเห็นเพื่อนที่ใช้สารด้วยกันซักรัก แต่ยังไม่เลิกไม่ได้ เนื่องจากช่วงฤทธิ์ของสารลดลง จะรู้สึกร้อนใจ กังวล กระทบกระวาย ก้าวร้าว ต้องใช้สารเพื่อไม่ให้ตัวเองแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมดังกล่าวออกมา วัยรุ่นที่ไม่สามารถอดทนให้ตัวเองผ่านพ้นสภาพที่เรียกว่าโลกมันร้ายนี้ได้ จึงไม่สามารถหยุดใช้สารเสพติดได้ ถึงแม้มีความต้องการอยากจะเลิก ดังคำบอกเล่าที่ว่า

เคยเห็นเพื่อนซักรัก อยากจะเลิกแต่เลิกไม่ได้ เพราะไม่กินมันจะกังวล.....มันกระทบกระวายหงุดหงิด ใครหลง (พูด) อะไรไม่ได้ เหมือนกับกินไม่ถึงยา พอเราไม่ได้รับสารที่เราใช้ทุกวัน จะดูโลกนี้เป็นร้ายไปหมด.....รู้สึกไม่บายใจ (ไม่สบายใจ) คิดไปเอง จะทำให้ได้ จะด่า ใครเกะกะ ขวางตา หลง(พูด)ไม่เข้าหูคือด่า นั้นแหละจึงกินให้มากขึ้น กินให้รู้สึกปกติ

01F110 และ 01F314-31

6.3 เชื่อไม่จริง

เชื่อไม่จริง เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารได้จากความศรัทธาในศาสนาของตนเองที่ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า ได้เรียนรู้หลักศาสนาเรื่องการเลิกสารเสพติดเป็นบาป ต้องได้รับโทษในโลกหน้า มีความเกรงกลัวต่อบาปนั้น ต้องการหยุดใช้ แต่เมื่อกลับไปอยู่ในเรือนไขเดิม สังคมเดิม เช่น เพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยใช้สารเสพติดด้วยกัน แม้จะมีความรู้สึกนึกคิดเรื่องเกรงกลัวต่อบาป แต่สุดท้ายจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่า และใช้สารเสพติดกับเพื่อนเหมือนเดิม ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งมีภูมิลำเนาในหมู่บ้านที่เคร่งศาสนาของจังหวัดสตูล เรียนศาสนาควบคู่สามัญ สะท้อนว่า ขณะเรียนหลักคำสอนของศาสนาทำให้เกิดความรู้สึกอยากเลิกสารเสพติดในช่วงนั้น เมื่อออกมาพบเพื่อนชวนกันใช้สารเสพติด เกิดความลังเลนึกถึงหลักคำสอนของศาสนา แต่ในที่สุดก็ใช้สารเสพติดเหมือนเดิม ระบุว่าตนเองขาดความศรัทธาในศาสนาอย่างแท้จริงหรือเชื่อไม่จริง ถึงแม้มีความต้องการอยากเลิก แต่ก็เลิกไม่ได้ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

เวลาโต๊ะครู (ครูสอนศาสนา) คำสอนศาสนา พอตรงกับของเรานั้นก็ใจไม่ดีเค้าว่าอย่าไปมั่ว (ยุ่ง) กับสิ่งเหล่านั้น ตกลงจะไปจะโดนโน่นนี่ เค้าพูดทุกวัน ผมก็

ไม่สบายใจ อยากรู้เล็ก พอกลับบ้าน ไปเล่นก็นึกถึง แต่ว่าก็กินครับ อยากรู้เหมือน เดิม.....ตามเพื่อน.....เชื่อไม่จริงครับ คนเราถ้าเชื่อในบาปจริงๆ จะไม่ทำ โตะครุว่าพัน นั้น (ครุพูดแบบนั้น).....

09M248-250

7 นึกเสียใจ และเสียดาย

นึกเสียใจและเสียดาย เป็นความรู้สึกผิดที่ทำให้คนที่รักไม่สบายใจ โทษตัวเองที่ทำให้ ครอบครัวอื่นมีปัญหา และรู้สึกอาลัย โหยหาในสิ่งดีๆที่เคยมี เคยทำได้ หรือสิ่งดีๆที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า แต่ไม่มีโอกาสได้เกิดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติด นึกเสียใจ และเสียดาย ไว้ใน 4 มุมมอง คือ ทำให้คนที่รักเสียใจ ทำร้ายครอบครัวอื่น เสียการเรียน และเสียอนาคต โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.1 ทำให้คนที่รักเสียใจ

ทำให้คนที่รักเสียใจ เป็นความรู้สึกผิดต่อพ่อแม่ที่ทำให้ท่านเสียใจ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับรู้ว่าตนเองทำให้พ่อแม่ร้องไห้ นอนไม่หลับ กินอาหารไม่ลง และเครียด ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง แม่ทำสวนพ่อทำงานเป็นผู้รักษากฎหมาย เมื่อรู้ว่าลูกใช้สารเสพติดแม่ร้องไห้เสียใจมาก พ่อเครียด นิ่งเงียบ ไม่พูด ยอมรับว่าเป็นต้นเหตุให้พ่อแม่เป็นอย่างนั้น รู้สึกเสียใจที่ทำให้คนที่รักเสียใจ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

ร้องไห้.....มะ (แม่) เสียใจหนัก (มาก).....เราไม่น่าไปเล่นยาบ้า.....ปะ (พ่อ) เจ็บไปเลย ไม่หลงไปเลย แก่เป็นตำรวจ รับไม่ได้แหละลูกเองมาทำพินนี้ (ลูก ของตัวเองมาทำแบบนี้)คือพ่อแม่ก็เหนื่อยกับเรามากแล้ว เจ็บหัวกับเรา.....

04M224-228 และ 04M303

7.2 ทำร้ายครอบครัวอื่น

ทำร้ายครอบครัวอื่น เป็นความคิดโทษตัวเอง ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับ ครอบครัวอื่น ผู้ให้ข้อมูลที่ตัดสินใจเลิกสารเสพติดสะท้อนว่าสิ่งที่ทำให้คิดเลิกคือการได้รับการกระทำ ที่ตนเองสนับสนุนให้เพื่อนใช้สารเสพติด และมีผลให้แฟนของเพื่อนตั้งครุรัไม่พึงประสงค์ ต้องทำแท้ง และเกิดความขัดแย้งระหว่างครอบครัว ทำให้เด็กดีๆกลายเป็นเด็กไม่ดี มีพฤติกรรมโต้เถียง ขัดแย้งกับพ่อแม่ ลักขโมยของในบ้าน รู้สึกเสียใจ ที่ไปทำให้ครอบครัวอื่นเกิดปัญหา เหมือนตนเองไปทำร้าย ครอบครัวอื่น ดังคำบอกเล่าที่ว่า

แรกๆผมก็เขินสนับสนุนให้มันกิน..... ถึงมันก็จับเด็กที่บ้านอยู่ มันก็พามา กิน..... ถึงพอกินแล้วมันก็มีอารมณ์ ผมว่าก็จัดการเสียแล ถึงก็ไม่ก็เดือนสาวนั้น พุง(ตั้งท้อง).....พอเค้าจะจัดการ ทางผู้ชายมันไม่พร้อม สาวนั้นมันก็ไปทำแท้ง ถึง บ่าวนั้นจะเข้ามาบ้านเราก็เข้าไม่ได้.....ถึงมันเป็นปัญหาทั้งเพ เป็นเพราะเราออกไป ลอนมัน ถ้าเราไม่บอกให้มันทำ สาวโน้นก็ไม่ต้องทำแท้งลูก บ่าวนี้ก็เข้ามาบ้านเราได้

สบายใจไม่ต้องกลัวใครรบ..... *กัมหน้า สัทธา เครียด* เหมือนมันทำลายครอบครัวคนอื่น

09M360-367

7.3 เสียการเรียน

เสียการเรียน เป็นความรู้สึกอาลัยกับเวลาที่ผ่านมาโดยไม่เรียน โหยหาในสิ่งดี ๆ ที่เคยมี เคยทำได้ ผู้ให้ข้อมูลที่ออกจากโรงเรียนกลางคันสะท้อนว่า รู้สึกเสียต้ายอยากกลับไปเรียนรู้สึก ว่าตามไม่ทันเพื่อนที่ได้เรียนหนังสือ หรืออายุเมื่อคนรักมีการเรียนที่สูงกว่า ดังตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 2 รายต่อไปนี้ รายที่ 1 มีพฤติกรรมโดดเรียนไปใช้สารจนถูกโรงเรียนให้ออก เมื่อไม่ได้ไปเรียนนาน เข้ากลับรู้สึกว่ายากเรียน รู้สึกเป็นรองเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนที่เรียนหนังสือ จึงรับรู้ว่าการใช้สาร เสพติดทำให้เสียการเรียน และรู้สึกรู้สึกเสียใจ และเสียดายที่ไม่ได้เรียน ดังคำบอกเล่าที่ว่า

เพราะว่าตามเพื่อน.....ช่วงนั้นไม่ยอมเรียน.....ตามเพื่อนโดดเรียน หนุก อยุ่ กันหนุก.....ไปโดดน้ำคลองไร.....ที่บ้านบังคับกัน (บังคับให้เรียน) แต่ลักพักทาง โรงเรียนส่งจดหมายไปที่บ้านว่าเค้าไล่ออก.....พอออกจากเรียนนั้นแล ยากเรียน หลบหล่าว รู้สึกว่าโบ (พวก) ที่เรียนมันฉลาดกว่า..... โบที่ไม่เรียนคือตกเป็นทาสคนที่เรียน

04M23-244

รายที่ 2 เรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วไม่เรียนต่อ เคยมีผลการเรียนดี ช่วงใช้สาร เริ่มมีความรู้สึกไม่อยากไปเรียน มีพฤติกรรมขาดเรียน เมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 และไม่เรียนต่อกลับ รู้สึกเสียดายที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และขายหน้าคนรักที่ไม่ได้เรียนสูง ๆ จึงรับรู้ว่าการใช้สารเสพติดทำให้ เสียการเรียน เป็นสาเหตุให้รู้สึกเสียใจ และเสียดายในเวลาต่อมา ดังคำบอกเล่าที่ว่า

ติดยา พอมาเล่นยามันซึ่คร้าน มันจะกิน เค้าให้ไปโรงเรียนก็ไปเล่นยาหมด เทียนนั่งกิน.....ไม่ไปโรงเรียน.....คราวนั้น.....ตั้งใจเรียน สอบได้ที่ 3.....ม.1 กักกลาง ๆ ไม่ได้ตกหลังอะไร ก็มาเก (เกเร) ม. 3.....ก็เสียดายแล พอจีบโบเด็ก (แฟน) เค้าเรียน มหาลัย อาย ๆ กัน (รู้สึกอาย).....

05M011-029

7.4 เสียอนาคต

เสียอนาคต เป็นความรู้สึกอาลัย โหยหาในสิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า แต่ไม่มีโอกาส ได้เกิดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งสะท้อนว่า หากไม่ถูกจับจะได้ไปเป็นทหาร เนื่องจากสมัครทหารพรานไว้ และได้รับหมายเรียกตัวแล้ว พยายามจะขอไปเป็นทหารแทนการมาเข้าบำบัด แต่ไม่เป็นผล จึงรับรู้ ว่าการใช้สารเสพติดทำให้เสียโอกาสในชีวิต รู้สึกเสียใจและเสียดาย ดังคำบอกเล่าที่ว่า

ที่จริงผมถ้าไม่มานี้ ผมสมัครทหารพรานตั้งไว้ หมายเรียกตัวมาแล้ว ถึงผม แผลงกับเค้า เค้าก็ไม่ยอม ผมก็มาว่าถ้าผมไปทหารพรานได้มัยี้ เค้าว่าไม่ให้ไป ถึง เค้าส่งตัวผมมานี้เลย หมดเลยว่าจะไปทหาร

06M288

8 เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน

เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน เป็นการรับรู้รูปแบบความสำเร็จ ที่ใช้ในการเลิกสารเสพติด ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของประสบการณ์การใช้สารเสพติดเปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน ไว้ใน 3 มุมมอง คือ ออกจากสังคมนิยม รู้จักปฏิเสธ และคิดได้ก็เลิก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 ออกจากสังคมนิยม

ออกจากสังคมนิยม เป็นการรับรู้รูปแบบเลิกสารเสพติดที่สำเร็จด้วยการไม่ไปหาเพื่อนกลุ่มเดิม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่สามารถเลิกสารเสพติดได้สะท้อนว่า ต้องบังคับตัวเองให้อยู่แต่ในบ้าน ไม่ออกไปไหน ไม่ไปพบเพื่อนกลุ่มเดิม หรือไม่คบหากับกลุ่มที่ใช้สารเสพติด ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่สามารถเลิกสารเสพติดสำเร็จด้วย ใช้วิธีการเลิกยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนกลุ่มใช้สารเสพติด เปลี่ยนที่อยู่กลับไปอยู่บ้านกับแม่ การตัดสินใจเปลี่ยนความคิดออกมาจากสังคมนิยมที่คบหา จึงทำให้เลิกสารเสพติดได้สำเร็จ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....ผมที่เลิกได้คือผมออกจากสังคมนั้นนั้น ไม่ยุ่งเลยหลบมาอยู่บ้าน เหมือนกับตัดขาดจากโลกตรงนั้นไป....ไม่ให้เข้าไปยุ่งเลย.....กลุ่มเพื่อนนั้นแหละ แต่บางคนออกจากตรงนั้นก็มาอยู่ตรงนี้ หลายเรื่องหลายกลุ่ม คนถ้าคิดจะเลิกจริงต้องไม่ยุ่งไม่ว่ากลุ่มไหน

09M320-324

8.2 รู้จักปฏิเสธ

รู้จักปฏิเสธ เป็นการรับรู้รูปแบบเลิกสารเสพติดที่สำเร็จด้วยการบอปป้างเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ใช้สารเสพติด ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า การถูกเพื่อนชักชวนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลับไปใช้สารเสพติดซ้ำ ต้องตั้งใจเลิกจริงจัง และรู้จักหาเหตุผลเพื่อหลีกเลี่ยงโดยไม่ทำลายน้ำใจเพื่อน ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่ง เลิกใช้สารสำเร็จโดยการเปลี่ยนความคิดตัวเองให้ตั้งใจจริงในการเลิก ไม่ผลัดผ่อนเช่นว่า วันนี้ขอใช้สารเสติดก่อนพรุ่งนี้ค่อยเลิก รู้จักปฏิเสธเพื่อนแบบรักษาน้ำใจเพื่อน การเปลี่ยนความคิดให้รู้จักปฏิเสธ สามารถเปลี่ยนชีวิตให้เลิกสารเสพติดได้สำเร็จ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

.....มันอยู่ที่ใจเราหรอกว่า เราจะยับยั้งใจได้แค่ไหน เรากินเพื่อพบเพื่อนฝูง แก้วหนึ่งมันก็โอเคแล้ว แต่ถ้าเรากินแล้วคิดว่าพรุ่งนี้ค่อยเลิกก็ได้ เหมือนพวกกินบุหรีไบจากบอกว่า หมดของนี่เลิก หมดของนี่เลิก ไม่รู้ตั้งกี่ของหมดไปแล้วก็ไม่เลิกที่^{หัวเราะ} ถ้าเป็นพันนั้น (แบบนั้น) มันก็เลิกไม่ได้.....คนเราถ้าจะหยุดจริงๆ ต้องให้รู้จักปฏิเสธ ให้รู้จักการปฏิเสธให้มาก.....คือ การบอปป้างคนโดยรักษาน้ำใจของอีกฝ่ายหนึ่งไว้ด้วย เหมือนเราไม่กิน เราก็ต้องหาข้ออ้างไว้ด้วยว่าเราไม่กินเพราะอะไร

09M330-338

8.3 คิดได้ ก็เลิก

คิดได้ ก็เลิก เป็นการรับรู้การเกิดจุดเปลี่ยนให้เลิกใช้สารเสพติด ที่มาจากการได้คิด ทบทวนเรื่องที่ผ่านมาอย่างถี่ถ้วน เกิดความตั้งใจเลิกจนสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า คำว่ากล่าวตักเตือนของพ่อแม่ที่พูดอยู่เป็นประจำทำให้ได้คิด นำไปพิจารณา ดังตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 4 รายต่อไปนี้
 รายที่ 1 จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วไม่เรียนต่อ ใช้สารเสพติดแต่ว่างงาน เงินใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่เพียงพอต้องขอจากพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่ตักเตือนหลายครั้งเข้า เริ่มนำไปคิด พิจารณา และเห็นด้วยกับที่พ่อแม่พูด จากนั้นพฤติกรรมจะเปลี่ยนไปจนสามารถเลิกสารเสพติดได้สำเร็จ จึงรับรู้ว่าความคิดสามารถเปลี่ยนชีวิต เมื่อคิดได้ จะเลิกสารเสพติดได้ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

...อันนั้นก็ผมว่ามีจุดพลิกผัน ถูกที่บ้านด่าบ้าง ว่าบ้าง เอาเบี้ยไปกินแต่
 ท่อมข้าวไม่พักกิน ก็คิดเองคิดได้บ้าง (บ้าง) คิดแล้วมันจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ คือจาก
 กินวันสามแก้ว กินวันแก้ว จากกินวันแก้วก็ไม่กินสักแก้ว คือมันจะหายไปเรื่อยๆ.....

11M3373-375

รายที่ 2 และ 3 ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 มีพฤติกรรมเป็นหัวหน้ากลุ่มทั้งชักชวนให้เพื่อนเสพยาเสพติดหาสถานที่ให้ใช้เสพยา และขายสารเสพติดให้เพื่อนในกลุ่ม สะท้อนว่าการสร้างจุดเปลี่ยนโดยหัวหน้ากลุ่มชักชวนให้คนในกลุ่มคิดเลิกใช้สารเสพติดมีความเป็นไปได้ที่จะสำเร็จสูง และเมื่อเป็นคนเริ่มพูดชักชวนเพื่อนให้เลิก ต้องทำให้ได้ตามที่พูด จึงรับรู้ว่าความคิดสามารถเปลี่ยนชีวิต เมื่อคิดได้ก็นำความคิดนั้นไปชักชวนเพื่อนได้ จะเลิกสารเสพติดได้ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

ในกลุ่มๆหนึ่ง จะมีคนๆหนึ่งที่ว่าแหล่งให้เด็กทุกคนคิดได้ มีทุกกลุ่มเลย^{เน้น}
^{เสียงหนักแน่น} จูงให้คนทั้งเพ (ทั้งหมด) เข้าใจในปัญหา ปัญหานั้นแล้วร่วมกันแก้ เป็นพัน
 นั้นทุกกลุ่ม.....จนมันคิดได้ ก็เลิก

09M376-379

แปดคนลองพร้อมๆกัน แต่ตอนหยุด หยุดไม่พร้อมกัน คือผมหยุดก่อน
 เพื่อน พอเพื่อนจะมาสูบผมก็ไม่ให้สูบ บอกว่าผมหยุดแล้วให้ไปสูบที่อื่น ต้องใจแข็ง
 ไม่กลัวเพื่อนโกรธ ไม่คบก็ไม่คบ พูดให้มันได้คิด ทีนี้พวกมันสูบไป ๆ คิดมันว่า ไม่มี
 อะไรดีขึ้นเลยหยุดกันไปเอง หยุดไปเฉย.....ก็ว่ากินไปทำไม จะกลายเป็นคนบ้า เบี้ยก็
 หมด ยิ่งถลำหนักก็ยิ่งหนักหน้า (ยิ่งหนักเข้าไปอีก) ไม่ใช่พูดวันเดียว แหล่งไปเรื่อย ๆ
 ถึงพอเป็นคนแหล่ง เราก็ต้องเลิกให้ได้

11M245-250

รายที่ 4 ปัจจุบันอายุ 19 ปี เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระยะเวลาใช้สารเสพติดทั้งหมด 8 ปีแล้วว่าติดยาบ้าต้องใช้วันละ 10 เม็ด คิดได้ว่าเงินหมดไปกับการซื้อยาบ้ามาใช้ และคิดว่าการมีครอบครัวทำให้เกิดความคิดรับผิดชอบรู้จักใช้เงินเพื่ออนาคตของครอบครัว คิดว่าจะไม่กลับไปใช้สารเสพติดอีก และจะแต่งงานเมื่อบ่าบัตครบ 4 เดือน ดังคำบอกเล่าที่ว่า

ผมคิดว่ายัง (มี) ครอบครัวดีที่สุดในชีวิต ถ้าว่ายังครอบครัวมันจะทำให้เปลี่ยนไป

มันจะทำให้มีความคิดขึ้น ตั้งใจทำงานเลี้ยงครอบครัว ไอ้เรื่องที่เราได้เบียดทำงานมา
เอาไปเล่นยา มันจะคิดสร้างอนาคตแทน

06M300

การอภิปรายผล

การศึกษาประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลเกิดมุมมองใน 8 กลุ่ม คือ ความอยาก ไม่ใช่อย่างที่คิด ใช้หนีปัญหา ถอยหลังลงคลอง สารเสพติด ไม่ผิดหลักศาสนา อยากจะเลิก แต่เลิกไม่ได้ นึกเสียใจและเสียตาย และเปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน

1. ความอยาก

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความอยากเกิดขึ้น เป็นความต้องการรับรู้รสชาติ และผลของสารที่จะเกิดขึ้นหลังใช้สาร ต้องการให้เพื่อนยอมรับว่าสามารถทำอะไรได้เหมือนเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน เพื่อจะได้อยู่ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้สนุกกับเพื่อน และต้องการให้คนอื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถเกินกว่าเพศ และวัยที่เป็นอยู่ เช่น เมื่อเห็นเพื่อนหรือคนรู้จักสูบบุหรี่ เกิดความอยากสูบบุหรี่ขึ้น อยากมีเพื่อนจึงต้องใช้สารกับเพื่อน ไม่เช่นนั้นจะเข้ากับเพื่อนไม่ได้ อยากได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่จึงใช้สารให้ผู้ใหญ่เห็นว่าตนเองทำอะไรได้เหมือนผู้ใหญ่ทำเช่น การใช้สารเสพติด และวัยรุ่นหญิงอยากให้เพื่อนเพศชายยอมรับว่าสามารถทำอะไรได้เหมือนเพศชาย จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีความอยาก และตัดสินใจตอบสนองความอยากนั้นด้วยการใช้สารเสพติด ทั้งนี้อาจมีทางเลือกอื่นที่ตอบสนองความอยากหรือความต้องการนั้นได้ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล 3 ประการ ได้แก่ พัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคมของวัยรุ่น การเติบโตมาท่ามกลางคนใกล้ชิดที่ใช้สารเสพติด และบริบทจังหวัดสตูลที่สามารถเข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย พัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคมของวัยรุ่นในช่วงเริ่มใช้สารเสพติดนั้น เป็นช่วงที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ความต้องการ หรือพฤติกรรมของตนเองได้ ให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ต้องการการยอมรับจากเพื่อน แม้รู้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2553) การเติบโตมาท่ามกลางการหล่อหลอมด้วยครอบครัวที่มีคนใช้สารเสพติด เช่น ใบจาก บุหรี่ ทำให้วัยรุ่นเห็นเป็นเรื่องเท่ นำทำตาม และสงสัยว่ารสชาติ และผลของสารเสพติดเป็นอย่างไร เมื่อวัยรุ่นได้ลองใบจาก บุหรี่ จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะลองสารเสพติดตัวต่อไป จะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่าง 11 ราย มี 10 รายที่เริ่มใช้ใบจาก บุหรี่ เป็นสารเสพติดชนิดแรก และจากการที่จังหวัดสตูลมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และอำเภอหาดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของสารเสพติด โดยเฉพาะบุหรี่ยานที่มาจากประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซียเป็นที่นิยมของวัยรุ่น เนื่องจากสูบแล้วมีรสหวาน ราคาถูก จึงทำให้วัยรุ่นเข้าถึงสารเสพติดได้ง่ายเมื่อมีความอยากเกิดขึ้น

2. ไม่ใช่อย่างที่คิด

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นรับรู้ถึงผลการใช้สารเสพติดที่ไม่เป็นไปตามความคิดเดิมก่อนที่จะใช้ เช่น คาดว่าการลองยาบ้าจะไม่ต้องกลับไปใช้ซ้ำ แต่สุดท้ายต้องใช้จนติด และคาดว่าจะใช้สารเสพติดเป็นตัวช่วยหาเงินให้ได้มากขึ้น แต่กลับยังต้องสูญเสียเงินไปซื้อสารมาเสพมากขึ้น จะเห็นได้ว่าเกิดผลเสียมากกว่าที่คาดคิดไว้ ทั้งนี้อาจอธิบายด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ พัฒนาการด้านสังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น การเลี้ยงดูของครอบครัว และรายได้ของวัยรุ่นเอง เหตุผลด้านพัฒนาการด้านสังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเริ่มใช้สารครั้งแรกในช่วงอายุ 9 – 15 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น และตอนกลาง ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการอิสระจากพ่อแม่ เพื่อนมีอิทธิพลในการแสดง

พฤติกรรมต่างๆ การใช้ความเป็นเหตุเป็นผล วัยรุ่นจะเห็นในเชิงรูปธรรมเท่านั้น และยังไม่สามารถคาดการณ์ผลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากการกระทำในปัจจุบันได้ (วิโรจน์ อารีกุล 2553; ศรีเรือน แก้วกั้ววาน 2553 และ Hongchayangkool 2008) จึงอาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบเพื่อน หรือทำในสิ่งที่เพื่อนจะให้การยอมรับ ไม่ได้ไตร่ตรอง ใช้ความเป็นเหตุเป็นผลพิจารณาก่อนใช้สาร เหตุผลด้านการเลี้ยงดูของครอบครัว จากบริบทครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพารา พ่อแม่ต้องออกไปกรีดยางในช่วงเวลาประมาณ 03.00 – 04.00 น. และเสร็จงานประมาณ 08.00 – 09.00 น. เวลากลางวันเป็นเวลาพักผ่อน และเข้านอนเร็วเพื่อต้องตื่นมาทำงานในช่วงดึกต่อ ทำให้เวลาที่ใช้ร่วมกันมีจำกัด พ่อแม่จึงอาจไม่มีเวลาสั่งสอนอบรมให้หลีกเลี่ยงสารเสพติด อาจไม่ได้คอยสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจสภาพการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็ก และเยาวชนจังหวัดสตูล ของสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสตูล เมื่อ พ.ศ. 2556 ที่พบว่า ทักษะชีวิตที่อ่อนแอที่สุดของเด็ก และเยาวชน คือด้านครอบครัว ในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม การให้ความรักความอบอุ่น เอาใจใส่ และส่งเสริมช่วยเหลือการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญณันท์ ภัทรสรณ์สิริ (2554) ที่พบว่าสาเหตุด้านครอบครัวที่ทำให้ลูกใช้สารเสพติดคือ พ่อแม่ไม่ได้แสดงบทบาทการสั่งสอนอบรมชี้ถูกผิด และคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของลูก และเหตุผลด้านรายได้ของวัยรุ่น ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากบริบทของจังหวัดสตูลที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา เมื่อวัยรุ่นออกจากโรงเรียนจึงหางานได้ง่ายด้วยการรับจ้างเก็บน้ำยาง ได้ค่าจ้างวันละ 200 – 300 บาท เมื่อไม่ต้องช่วยออกค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวจึงสามารถใช้เงินซื้อสารเสพติดได้อย่างอิสระ และเพียงพอที่จะใช้ซื้อสารเสพติดในแต่ละวัน รายได้จึงเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่เอื้ออำนวยให้วัยรุ่นใช้สารเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง

3. ใช้หนีปัญหา

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นใช้สารเสพติดเพื่อช่วยทำให้หลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ครุ่นคิดอยู่ในใจ โดยหนีปัญหาด้วยการใช้สารเพื่อให้ได้ไปอยู่ในโลกส่วนตัว และใช้สารเพื่อประชด การที่สารเสพติดทำให้มีอาการสับสนสับสน เรื่องราวบางอย่างหายไปจากความทรงจำ เกิดภาพขึ้นในจิตใจ เป็นภาพทดแทนที่ในความเป็นจริงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่อยากออกความรู้สึกนั้น สบายใจ เหมือนได้ไปอยู่ในโลกส่วนตัว เช่น ผู้ให้ข้อมูลที่พ่อแม่แยกทางกัน จินตนาการเห็นภาพได้นั่งรับประทานร่วมกันทั้งครอบครัว วัยรุ่นที่ถูกกดดันเรื่องสารเสพติดจากพ่อแม่มีการใช้เพื่อประชดให้ปัญหานั้นจบลง จึงเห็นได้ว่า วัยรุ่นใช้สารเสพติดเพื่อหนีความเครียดความทุกข์ให้ตัวเองมีความสุข หรือได้ความสะใจ แม้เป็นชั่วระยะหนึ่ง อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ การไม่สามารถจัดการปัญหาที่มีได้ และค่านิยมของครอบครัวไทยที่ความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ ไม่รับฟังความคิดเห็นลูก จนวัยรุ่นต้องหนีสภาพนั้นไปพึ่งสารเสพติด การที่วัยรุ่นต้องเผชิญปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการศึกษานี้คือ ปัญหาพ่อแม่แยกทางกัน เป็นปัญหาของพ่อแม่ที่วัยรุ่นไม่สามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวได้ เมื่อไม่สามารถจัดการปัญหานั้นได้เกิดความเครียดเก็บกดปัญหานั้นไว้ในใจ ขาดที่ปรึกษา หรือพูดเรื่องปัญหานั้นกับพ่อแม่ไม่ได้ วัยรุ่นจึงเลือกใช้สารเสพติดเพื่อให้ลืมปัญหานั้น และสร้างภาพตามจินตนาการที่ต้องการ และอาจอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า การที่ครอบครัวไทยมีค่านิยมความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ ผู้ใหญ่มีอำนาจเหนือเด็ก ผู้ใหญ่ไม่รับฟังความคิดเห็น และเหตุผลของเด็ก อาจทำให้เด็กมีความกดดันจึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยการ

ประชด พ่อแม่ซึ่งรับค่านิยมทางสังคมที่ให้คุณค่าแก่ผู้ประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นิยมคนมีรายได้สูง จึงอยากให้ลูกตั้งใจเรียนเพื่อได้มีอาชีพที่มั่นคง เมื่อสงสัยว่าลูกใช้สารเสพติด อาจใช้วิธีการพูดคุยกับลูกอย่างไม่เหมาะสม กลับกลายเป็นมาใส่ร้าย ไม่เข้าใจ ไม่เชื่อใจลูก เมื่อวัยรุ่นมีความกดดัน ไม่มีทางออก จึงเลือกใช้สารเสพติดเพื่อพาให้ตัวเองพ้นจากปัญหาเหล่านั้น

4. ถอยหลังลงคลอง

ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นอยู่ของวัยรุ่นตกต่ำลงกว่าก่อนใช้สาร ในด้านความสามารถทางการเรียน ความดีงาม และสุขภาพ เช่น มีผลการเรียนต่ำลง สอบตกทุกวิชา หรือถูกให้ออกจากการเรียน เมื่อออกจากโรงเรียนมาทำงาน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะใช้แรงงาน รายได้น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนรุ่นเดียวกันที่เรียนจบได้ทำงาน เงินที่เคยให้ครอบครัวลดน้อยลง หรือไม่มีให้เลย เปลี่ยนตัวเองจากการเป็นเด็กดีมีผลการเรียนดี เป็นผู้ใช้ จนเป็นผู้ขาย มีความเสี่ยงถูกจับดำเนินคดีได้ตลอดเวลา มีพฤติกรรมลักขโมยของมีค่าในบ้านเพื่อหาเงินไปซื้อสารเสพติด และสุขภาพที่ทรุดโทรมจากการอดนอน ไม่กินอาหารเนื่องมาจากฤทธิ์ของสารเสพติด จะเห็นได้ว่าสารเสพติดทำให้เกิดผลต่อวัยรุ่นในทางที่แย่ง ซึ่งอาจอธิบายด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสารเสพติด วัยรุ่นมีรายได้ใช้ซื้อสารเสพติดอย่างอิสระ และครอบครัวไม่ใส่ใจสนับสนุนส่งเสริมเรื่องการเรียนรู้ ชีวิตความเป็นอยู่ที่แย่งของวัยรุ่น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องการติดสารเสพติด โดยเมื่อวัยรุ่นเสพติดในรูปแบบการใช้สารผิดปกติ (drug abused) และการเสพติดสาร (drug dependence) จะเกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ เช่น การขาดเรียน ประสิทธิภาพการเรียนลดลง ทะเลาะวิวาท เกิดปัญหาด้านสังคม มนุษย์สัมพันธ์ หรือสารเสพติดทำให้เกิดความผิดปกติของพฤติกรรม รู้สึกไม่สบายใจ มีอาการถดถอยเมื่อไม่ได้ใช้สาร มีความตั้งใจอยู่เสมอที่จะลดปริมาณสาร แต่ยังมีการใช้ (สมภพ เรื่องตระกูล 2546) ประกอบกับจังหวัดสตูลมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากร มีการทำสวนยางพาราทุกพื้นที่ เมื่อวัยรุ่นออกจากโรงเรียน ก็สามารถรับจ้างรายวัน เก็บน้ำยางได้ทันที การเก็บน้ำยางใช้เวลาในช่วงเช้าตรู่ เสร็จงานประมาณ 9.00 น. ได้ค่าจ้างหลังขายน้ำยางทุกวัน ดังนั้นหลังจากงานจนถึงช่วงเย็นจึงเป็นเวลาของการเที่ยวเล่นกับเพื่อนประกอบกับรายได้ต่อวันที่มากพอ ทั้งไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว จึงอาจเป็นปัจจัยเอื้อให้วัยรุ่นได้ใช้สารเสพติดอย่างต่อเนื่องจนชีวิตความเป็นอยู่ตกต่ำลง และอาจอธิบายได้จากผลการสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็ก และเยาวชนในจังหวัดสตูลที่พบว่า ครอบครัวเอาใจใส่ และส่งเสริมช่วยเหลือการเรียนรู้น้อย (สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสตูล 2556) ทำให้วัยรุ่นที่มีผลการเรียนตกต่ำ ถูกออกจากโรงเรียน ไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือให้ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้งจากครอบครัว ปล่อยให้วัยรุ่นอยู่นอกระบบการศึกษา มีเวลาว่างมาก จึงอาจมีโอกาสนพบเจอกับกลุ่มผู้ใช้สารเสพติดมากกว่าอยู่ในระบบโรงเรียน

5. สารเสพติดไม่ผิดหลักศาสนา

สารเสพติดไม่ผิดหลักศาสนา ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นรับรู้ต่อการใช้สารเสพติดของตนเอง ไม่ขัดกับหลักคำสอนที่ศาสนาห้ามไว้ มาจากการตีความโดยตัววัยรุ่นเองความว่า สารตั้งต้นที่นำมาปรุงเป็นสารเสพติดของสารเสพติด ไม่ใช่สิ่งต้องห้ามทางศาสนา และวัยรุ่นรับรู้ว่ามีเมื่อใช้สารแล้ว

ไม่เกิดอาการมีนเมา จดจำบทสวดได้ ตามที่หลักศาสนาบัญญัติในเรื่องความบาปเกี่ยวกับสุรา จึงไม่ผิดหลักศาสนา ด้วยเหตุนี้ทำให้แนวโน้มการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ให้ความหมายเช่นนี้พบว่า ออกจากการเรียนกลางคัน หรือจบประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อ จึงเป็นข้อจำกัดในการรับรู้ และตีความประเด็นเกี่ยวกับศาสนา ในบริบทการเรียนอิสลามศึกษาในช่วงวัยประถมหรือมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนสายสามัญอย่างเดียว พ่อแม่จะส่งลูกไปเรียนอิสลามศึกษาที่โรงเรียนตาติกา สัปดาห์ละ 1 วัน ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าในช่วงวัยประถมศึกษาเด็กอาจจะยังไม่เข้าใจปรัชญา เจตนารมณ์ของศาสนา ไม่เกิดความศรัทธาอย่างแท้จริง จึงตีความหลักการศาสนาตามความคิดความเข้าใจของตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของอิสมาแอล หลีเส็น (2557) พบว่าการจัดเรียนการสอนศาสนาอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลด้านหลักสูตร และการนำไปใช้ยังอยู่ในระดับน้อย ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นการศึกษาหลักศาสนาของวัยรุ่นจึงอาจยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และโดยหลักการที่แท้จริงของศาสนาไม่ได้รับอนุญาตห้ามเพียงแค่อสุรา หรือการออกฤทธิ์ของสาร แต่หลักศาสนาให้เป็นความผิดบาปตั้งแต่เจตนาในการใช้สาร เนื่องจากศาสนาอิสลามมีคำสอนให้รักษาผลประโยชน์พื้นฐานของมนุษย์ 5 ประการ ได้แก่ ศาสนา ชีวิต ทรัพย์สิน สติปัญญา และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในการดูแลสติปัญญาของมนุษย์ ศาสนาอิสลามจึงมีบทบัญญัติห้ามสิ่งเสพติดเพราะสิ่งเสพติดทุกชนิดเป็นโทษต่อระบบสมอง ทำให้ผู้เสพมีนเมา ขาดสติ อาจก่ออาชญากรรมร้ายแรง ละเมิดต่อศีลธรรมอันดีงาม และมีผลกระทบต่อระดับสติปัญญาของผู้เสพในระยะยาว อีกทั้งก่อผลเสียต่อผู้อื่น และสังคม (มัสลิน มาหมะ 2552) ดังนั้นถึงแม้ว่าสารตั้งต้นจะไม่ผิดหลักการห้ามของศาสนาแต่ เมื่อผ่านกระบวนการทำให้เกิดสารใหม่ และใช้หวังผลให้เกิดอาการมีนเมา สารเสพติดที่วัยรุ่นใช้จึงถือเป็นข้อห้ามตามหลักศาสนา

6. อยากเลิกแต่เลิกไม่ได้

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นรับรู้สภาพการติดสารเสพติดของตนเองว่า มีความต้องการหยุดแต่ไม่สามารถหยุดได้ เพราะจะมีความต้องการใช้สารเสพติดในช่วงเวลาเดิม หากไม่ได้เสพจะมีพฤติกรรมวุ่นวาย ก้าวร้าว มองอะไรเลวร้ายไปหมด เช่น ใครเกะกะขวางตา จะหงุดหงิด ด่าทอ ทำให้มีปากเสียงกับคนในครอบครัว บางรายรับรู้ที่สารเสพติดขัดกับหลักศาสนาแต่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้จนต้องกลับไปใช้ซ้ำ อาจอธิบายด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ อาการสมองติดยา และพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น เมื่อมีการใช้สารจนกระทั่งเกิดการเสพติดจะเกิดพยาธิสภาพในสมองทำให้สมองส่วนความรู้สึกมีอิทธิพลเหนือกว่าสมองส่วนคิด เมื่อมีสิ่งเร้าเกิดขึ้น สมองส่วนคิดจะไม่สามารถยับยั้งสมองส่วนความรู้สึกได้ (ประภาพรณ จูเจริญ 2556) ร่วมกับมีความทุกข์ทรมานจากอาการกังวล ภาวะถอนยา หงุดหงิดเมื่อไม่ได้เสพ จึงอาจเป็นเหตุผลให้ใช้สารซ้ำ ในขณะที่ช่วงวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลางเริ่มมีพัฒนาการทางสังคมที่ต้องการเข้าร่วมทำกิจกรรมและได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (วิโรจน์ อารีย์กุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวล 2553) เมื่อผู้ให้ข้อมูลออกจากโรงเรียนสังคมในโรงเรียนจึงหายไป เด็กต้องไปหาสังคมเพื่อนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน อาจเป็นไปได้ว่าเพื่อนที่ไปคบหามีการใช้สารเสพติด ทำให้ต้องใช้ด้วยเพื่อให้ได้การยอมรับจากเพื่อน หรือเห็นเพื่อนในกลุ่มที่ใช้สารแล้วเพื่อนคนอื่น ๆ ให้การชื่นชม ยอมรับเป็นอย่างดี แม้อยากเลิกเพราะได้รับผลกระทบทาง

กาย จิตใจ จิตวิญญาณ และสังคม ก็ไม่สามารถหักห้ามใจตัวเองได้

7. นึกเสียใจ และเสียดาย

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นรับรู้ว่าจะเกิดความรู้สึกเสียใจ และเสียดาย เป็นความรู้สึกผิดที่ทำให้คนที่รักไม่สบายใจ โทษตัวเองที่ทำให้ครอบครัวอื่นมีปัญหา และรู้สึกอาลัย โหยหาในสิ่งดีๆที่เคยมี เคยทำได้ หรือสิ่งดีๆที่จะเกิดขึ้นข้างหน้าแต่ไม่มีโอกาสได้เกิดขึ้น เช่น รู้สึกผิดที่ทำให้พ่อแม่เสียใจ ร้องไห้ เศรียด นอนไม่หลับ กินอาหารไม่ได้ ทำให้ครอบครัวอื่นมีปัญหาทะเลาะวิวาท ทำแท้ง ลักขโมยของในบ้าน รู้สึกเสียใจ และเสียดายที่ผลการเรียนแย่งลง บางรายถูกออกจากโรงเรียน และบางรายเสียโอกาสได้เป็นทหารพรานเนื่องจากถูกจับเสียก่อน ซึ่งจะเห็นได้ว่าความรู้สึกผิดจะเกิดหลังจากที่เกิดผลกระทบร้ายแรงแล้ว อาจอธิบายด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ ความสามารถในการใช้ความเป็นเหตุเป็นผลของวัยรุ่น และความรู้ในการเผชิญปัญหาการใช้สารเสพติด วัยรุ่นมีแนวโน้มการใช้สารเสพติดในอายุน้อยลง อายุต่ำสุดที่ใช้สารครั้งแรกในการศึกษาคั้งนี้คือ 9 ปี ช่วงอายุที่ใช้สารครั้งแรกคือ 9-15 ปี เป็นช่วงที่มีความเข้าใจแบบเป็นเหตุเป็นผลในเชิงรูปธรรมเท่านั้น ไม่มีความสามารถคิดในเชิงคาดการณ์ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำในปัจจุบันได้ มักคิดว่าสิ่งเลวร้ายนั้นจะไม่เกิดกับตัวเอง (วีโรจน์ อารีย์กุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาล 2553 และ Hongchayangkool, 2008) จึงอาจทำให้วัยรุ่นไม่สามารถใช้เหตุผลก่อนตัดสินใจใช้สาร และเหตุผลอีกประการที่อาจใช้อธิบายคือ ความรู้ในการเผชิญปัญหาการใช้สารเสพติดอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา ยังบรรจุเนื้อหาและให้เวลาไม่เพียงพอที่วัยรุ่นจะเกิดความตระหนักรู้ นำไปใช้เมื่อเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสตูลรายงาน ว่าเริ่มมีโครงการสร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติดในสถานศึกษา (Drug Abuse Resistance Education: D.A.R.E.) เมื่อปีการศึกษา 2554 โดยเริ่มทำใน 10 โรงเรียนของ 2 อำเภอที่มีความเสี่ยงเรื่องสารเสพติดสูง โดยสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นวิทยากร ใช้เวลา 1 คาบต่อสัปดาห์ เป็นเวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าความครอบคลุมของสถานศึกษายังไม่ทั่วถึงเพียงพอ และยังขาดประเมินผลโครงการดังกล่าวโดยผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2555) จึงอาจทำให้วัยรุ่นมุสลิมจังหวัดสตูลมีความรู้ ทักษะไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้เมื่อเจอสถานการณ์สุ่มเสี่ยงต่อการทดลองใช้สารเสพติด หรือการกลับตัวเลิกใช้สารเสพติดเป็นเหตุทำให้วัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดเกิดความรู้สึกเสียใจ และเสียดายเมื่อได้รับผลกระทบจากการใช้สารเสพติด

8. เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีรูปแบบการเลิกใช้สารที่สามารถทำได้สำเร็จ จุดเริ่มต้นของการเลิกสารได้ คือ การเริ่มเปลี่ยนความคิด มีทั้งการคิดได้ด้วยตัวเอง คิดได้จากคำพูดตักเตือนของพ่อแม่หรือเพื่อนหัวหน้านักกลุ่ม เมื่อคิดได้จึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเองได้แก่ การออกจากสังคมเดิมที่เคยใช้สารด้วยกัน รวมทั้งไม่ไปอยู่กับเพื่อนกลุ่มอื่นที่ใช้สาร รู้จักปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนด้วยการบ่ายเบี่ยงที่ยังรักษาน้ำใจของเพื่อนอยู่ การหาสิ่งยึดเหนี่ยวผูกพันด้วยการแต่งงานมีครอบครัวหรือคิดตั้งมั่นแน่วแน่ต่อการเลิกเพื่อให้พ่อแม่สบายใจ จะเห็นได้ว่าในกลุ่มที่เลิกสารได้ มาจากการที่มี

จุดเปลี่ยนความคิดเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ อาจอธิบายได้ว่า วัยรุ่นค้นพบสิ่งที่ยึดเหนี่ยวผูกพัน จากที่ก่อนหน้านี้วัยรุ่นคิดว่าไม่มีใครใส่ใจ พ่อแม่ไม่รัก มีเพียงตัวเองลำพัง ขาดกำลังใจในการเลิกสาร อาจเนื่องมาจากขาดความรักผูกพันในครอบครัว ด้วยบริบททางอาชีพของพ่อแม่ส่วนใหญ่ในการศึกษานี้คือ อาชีพทำสวนยางพารา ต้องออกไปกรีดยางตั้งแต่ 03.00 น. เสร็จงานประมาณ 09.00 – 10.00 น. ทำให้ไม่ได้เจอลูกก่อนไปโรงเรียน ตอนเย็นหลังเลิกเรียนลูกต้องไปอ่านพระคัมภีร์อัลกุรอานที่มีสยิด หรือบ้านโต๊ะครู (ครูสอนศาสนา) ประมาณ 18.00 - 20.00 น. จึงอาจทำให้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน หรือสร้างความรักความผูกพันในครอบครัว ซึ่งตรงกับช่วงที่วัยรุ่นตอนต้นที่มีพัฒนาการทางสังคมในเรื่องการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน เห็นเพื่อนเป็นใหญ่ มีพฤติกรรมตามเพื่อน (วิโรจน์ อารีย์กุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาล 2553) ยิ่งหากครอบครัวมีปัญหาจะยิ่งทำให้วัยรุ่นออกห่างจากพ่อแม่มากขึ้น เมื่อวัยรุ่นใช้สารเสพติดไประยะหนึ่งจนผ่านมาถึงวัยรุ่นตอนปลายที่จะรู้จักคิด มีเหตุผลมากขึ้น ฟังพ่อแม่มากขึ้น ประกอบกับได้รับผลกระทบที่ร้ายแรงจากการใช้สารเสพติดมาแล้วทำให้คิดได้ในเรื่องที่ผ่านมา และจะหันมาสร้างสัมพันธภาพกับพ่อแม่ใหม่ (วิโรจน์ อารีย์กุล 2553; ศรีเรือน แก้วกังวาล 2553) รู้สึกว่ามีพ่อแม่เป็นกำลังใจ มีคนที่เห็นคุณค่าในการเลิกสารเสพติด บางรายอาจคิดจะสร้างครอบครัวมาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวผูกพันเพื่อทุ่มเททุกอย่างให้แทนพ่อแม่ หากช่วงนี้วัยรุ่นไม่มีครอบครัวให้สร้างสัมพันธภาพ ไม่มีคำแนะนำตักเตือนจากพ่อแม่ ไม่มีบุคคลที่คอยให้กำลังใจในการเลิกสารเสพติด วัยรุ่นต้องใช้ความอดทนอดกลั้นของตนเองอย่างสูง จึงอาจเป็นที่มาของวัยรุ่นบางคนที่ไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จ.สตูล มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล โดยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 11 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง มกราคม พ.ศ. 2556 ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 รวมเป็นเวลา 11 เดือน โดยทำการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลจนเกิดความไว้วางใจ และทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามแนวคำถามที่สร้างขึ้น ร่วมกับการบันทึกเสียง ตรวจสอบความตรงของข้อมูลระหว่าง และเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ จัดข้อมูลภาคสนาม เขียนบันทึกความเข้าใจก่อน และหลังสัมภาษณ์ จนข้อมูลอิ่มตัว เพิ่มความน่าเชื่อถือด้วยการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพตามวิธีของลินคอน และกูบา (Lincoln & Guba, 1989) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ของแวน มาแนน (van Manen, 1990) สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล ผู้วิจัยสามารถสรุปกลุ่มประเด็นข้อมูลเป็น 8 กลุ่ม คือ ความอยาก ไม่ใช่อย่างที่คิด ใช้หนีปัญหา ถอยหลังลงคลอง สารเสพติด ไม่ผิดหลักศาสนา อยากจะเลิก แต่เลิกไม่ได้ นึกเสียใจ และเสียตาย และเปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความอยาก เป็นความรู้สึก การแสดงออกที่เป็นสาเหตุให้ไปใช้สารเสพติด เกิดขึ้นในช่วงเริ่มใช้สารเสพติดครั้งแรก หรือเริ่มใช้สารเสพติดชนิดถัดไป ซึ่งประกอบด้วย 2 มุมมอง คือ 1) อยากรู้อยากลอง เป็นความต้องการรับรู้รสชาติ และผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อใช้สารเสพติด และ 2) อยากได้การยอมรับ เป็นความต้องการให้คนอื่นเห็นด้วยว่าตนเองมีตัว มีตน มีความสามารถที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้ ประกอบด้วย อยากมีเพื่อน เป็นความต้องการให้เพื่อนยอมรับว่าตนเองทำอะไรได้เหมือนเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน ได้อยู่ด้วยกัน ได้สนุกด้วยกัน และอยากดูแล เป็นความต้องการให้คนอื่นเห็นด้วยว่าตนเองมีความสามารถเกินกว่าเพศ และอายุที่เป็นอยู่

ไม่ใช่อย่างที่คิด เป็นการรับรู้ถึงผลการใช้สารเสพติดที่ไม่เป็นไปตามความคิดเดิมก่อนใช้ ซึ่งประกอบด้วย 2 มุมมอง คือ 1) คิดว่าไม่ติด แต่ติด เป็นการรับรู้ต่อผลการใช้สารเสพติด ซึ่งเดิมคิดว่าเมื่อได้ลองใช้แล้วจะไม่กลับไปใช้อีก แต่ต้องกลับไปใช้ซ้ำ 2) กินให้ได้เงิน แต่ยั้งกินยังต้องหาเงิน เป็นการรับรู้ต่อผลการใช้สารเสพติดว่าจะใช้สารในการหาเงินให้ได้มาก ๆ แต่กลับต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากนั้นในการซื้อสารเสพติดจนหมด

ใช้หนีปัญหา เป็นการรับรู้ที่สารเสพติดทำให้หลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ครุ่นคิดอยู่ในใจ ซึ่งประกอบด้วย 2 มุมมองคือ 1) ไปอยู่ในโลกส่วนตัว เป็นการรับรู้ที่สารเสพติดทำให้สะลึมสะลือเรื่องราวบางอย่างหายไปจากความทรงจำ เกิดภาพขึ้นในจิตใจ สบายใจเหมือนไปอยู่ในโลกส่วนตัว 2) ประชดเป็นการกระทำที่เกินควรตอบสนองต่อคนที่มาพูดว่าตนเองใช้สารเสพติดหรือตอบโต้การดูถูก

ว่าไม่กล้าใช้สารเสพติด

ถอยหลังลงคลอง เป็นการรับรู้ถึงความเป็นอยู่ของตนเองที่ตกต่ำ แ่ลงกว่าก่อนใช้สาร ซึ่งประกอบด้วย 4 มุมมองคือ 1) ชีวิตตกต่ำ เป็นการรับรู้ความสามารถ ความดีงามของตนเองในทางที่แย่ลง 2) ขาข้างหนึ่งอยู่ในคุก เป็นการรับรู้การกระทำของตนเองว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมาย 3) เป็นขโมย เป็นการรับรู้การกระทำที่จำใจต้องหยิบขโมยมีค่าในบ้านไปขาย และ 4) สุขภาพทรุดโทรม เป็นการรับรู้ถึงสภาพร่างกายของตนเองที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่แย่ลง ทั้งรูปร่าง และพลังกำลัง

สารเสพติด ไม่ผิดหลักศาสนา เป็นการรับรู้ต่อการใช้สารเสพติดของตนเอง ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาที่ห้ามไว้ ซึ่งประกอบด้วย 2 มุมมองคือ 1) ส่วนผสมไม่ใช่ของต้องห้าม เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสารตั้งต้นที่นำมาปรุงเป็นสารเสพติดที่ใช้ว่าไม่ผิดหลักศาสนา ทำให้สารเสพติดที่ใช้ไม่ผิดหลักศาสนาเช่นกัน และ 2) จำได้ ท่องได้ ไม่บาป เป็นการรับรู้ต่อผลการใช้สารเสพติดของตนเอง เมื่อใช้แล้วไม่มีอาการมึนเมา จึงไม่ผิดหลักศาสนา

อยากจะเลิก แต่เลิกไม่ได้ เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้ แม้จะพยายามแล้ว ซึ่งประกอบด้วย 3 มุมมองคือ 1) เหมือนขาดอะไรไปอย่างหนึ่ง เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้ จากที่ต้องการใช้สารเสพติดในช่วงเวลาเดิม ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ จนต้องกลับไปใช้สารเสพติดซ้ำ 2) โลกมันร้าย เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้ จะมีพฤติกรรมวุ่นวาย ก้าวร้าว ไม่เป็นสุข คิดแต่ด้านร้าย หากไม่ได้รับสารเสพติด และ 3) เชื่อไม่จริง เป็นการรับรู้ถึงการที่ไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้ จากความศรัทธาในศาสนาของตนเองที่ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

นึกเสียใจ และเสียดาย เป็นความรู้สึกผิดที่ทำให้คนที่รักไม่สบายใจ โทษตัวเองที่ทำให้ครอบครัวอื่นมีปัญหา และรู้สึกอาลัยโยหยาในสิ่งดี ๆ ที่เคยมีเคยทำได้ หรือสิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้น ภายหน้าแต่ไม่มีโอกาสได้เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 มุมมองคือ 1) ทำให้คนที่รักเสียใจ เป็นความรู้สึกผิดต่อพ่อแม่ที่ทำให้ท่านเสียใจ 2) ทำร้ายครอบครัวอื่น เป็นความคิดโทษตัวเอง ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับครอบครัวอื่น 3) เสียการเรียน เป็นความรู้สึกอาลัยกับเวลาที่ผ่านไปโดยไม่เรียนหนังสือ โหยาในสิ่งดี ๆ ที่เคยมีเคยทำได้ และ 4) เสียอนาคต เป็นความรู้สึกอาลัยโยหยาในสิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นภายหน้าแต่ไม่มีโอกาสได้เกิดขึ้น

เปลี่ยนความคิด ชีวิตเปลี่ยน เป็นการรับรู้รูปแบบความสำเร็จ ที่ใช้ในการเลิกสารเสพติด ซึ่งมาจาก 3 มุมมองคือ 1) ออกจากสังคมเดิม เป็นการรับรู้รูปแบบเลิกสารเสพติดที่สำเร็จด้วยการไม่ไปหาเพื่อนกลุ่มเดิม 2) รู้จักปฏิเสธ เป็นการรับรู้รูปแบบเลิกสารเสพติดที่สำเร็จด้วยการบอปป้างเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ใช้สารเสพติด และ 3) คิดได้ ก็เลิก เป็นการรับรู้การเกิดจุดเปลี่ยนให้เลิกใช้สารเสพติด ที่มาจากการได้คิด ทบทวนเรื่องที่ผ่านมาอย่างถี่ถ้วน เกิดความตั้งใจเลิกสารเสพติดจนสำเร็จ

ข้อจำกัดของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยขาดการเจาะลึกในบางประเด็น จึงทำให้ความหมายที่อธิบายในการศึกษาอาจไม่ลึกซึ้ง การสัมภาษณ์เรื่องการใช้สารเสพติดเป็นประสบการณ์ที่บางคนไม่ยอมเปิดเผยให้ผู้อื่นได้รับทราบ แม้ผู้วิจัยได้พยายามพูดคุยสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูล แต่ยังมีผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่เกิดความไว้วางใจ ตอบคำถามแบบถามคำตอบคำ ทำให้ไม่สามารถเจาะลึกประสบการณ์การใช้สารเสพติดบางอย่างได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยสัมภาษณ์เจาะลึกประเด็นดังกล่าวในผู้ให้ข้อมูลรายถัดไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูลในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจความรู้สึก ความคิด ความต้องการและการแสดงออกที่เกิดขึ้นของวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดมากยิ่งขึ้น สามารถนำผลการศึกษาเสนอแนะเพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. กระทรวงสาธารณสุขควรมีการเพิ่มหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่ ในครอบครัวที่มีลูกเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปของวัยรุ่น วิธีการสั่งสอนเพื่อป้องกันไม่ให้อายุวัยรุ่นไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด และการทำความเข้าใจดูแลเมื่อลูกใช้สารเสพติด

2. ผู้เกี่ยวข้องภาครัฐควรมีนโยบายด้านการจัดหลักสูตรอิสลามศึกษา ให้มุ่งสร้างความเข้าใจเจตนารมณ์ของศาสนา สร้างความศรัทธา เกรงกลัวต่อบาปอย่างแท้จริง สร้างโอกาสให้กลุ่มที่ออกจากระบบการศึกษาภาคปกติได้มีโอกาสเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตรอิสลามศึกษา ทำการตีความ (ฟัตวา) เรื่องสารเสพติดที่วัยรุ่นใช้เพื่อให้วัยรุ่นเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ควรเพิ่มความรู้ครอบคลุมการจัดโครงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านสารเสพติดในสถานศึกษา (D.A.R.E.) ให้ทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนสอนศาสนาควบคู่สามัญที่มีหอพักในโรงเรียน ซึ่งวัยรุ่นมีโอกาสอยู่ห่างจากสายตาผู้ปกครอง และครูหลายชั่วโมงต่อวัน

3. ผู้บำบัดสารเสพติดควรทำความเข้าใจกับผู้มาบำบัดอย่างลึกซึ้งเป็นรายบุคคลให้รู้ถึงประวัติเบื้องหลังด้านครอบครัว เพื่อน และการเรียน เพื่อช่วยสนับสนุนดูแลได้สอดคล้องกับปัญหาที่วัยรุ่นเผชิญ และเป็นกำลังใจให้วัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวมีสิ่งยึดเหนี่ยวผูกพัน ได้มีสิ่งยึดเหนี่ยวผูกพันและเป้าหมายในการเลิกสารเสพติด

4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรทำความเข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่น คอยติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ควรใช้คำพูดกล่าวหา หรือชี้ช่องทางให้วัยรุ่นไปใช้สารเสพติด ควรสอนให้รู้จักหลีกเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่ใช้สารเสพติด และในวัยรุ่นที่ออกจากโรงเรียน ทำงานมีรายได้เป็นของตัวเอง ควรให้คำแนะนำการเก็บออมเงินที่ทำงานหามาได้ และติดตามการใช้เงินที่มากผิดปกติเกินจากรายจ่ายประจำวัน

5. นักวิจัยใหม่ควรฝึก และทำขั้นตอนการสะท้อนคิดของตัวเองอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดการรู้สติ นำข้อบกพร่องของตนเองไปปรับปรุงในการเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

6. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเลิกใช้สารเสพติด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป

บรรณานุกรม

- การิม อับดุลเลาะห์. ม.ป.ป. *คู่มือมุสลิมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือเพื่อนมุสลิม.
- กัญญนันท์ ภัทร์สรณ์สิริ. 2554. บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมดูแลบุตรธิดาให้เป็นเยาวชนที่ดีของสังคมไทย. *วารสารวิชาการปทุมวัน* 1(2): 23-26.
- กิตติมา เปาะเตะ. 2552. ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตติยาภรณ์ โชคสวัสดิ์ภิญโญและปิติพงศ์ ภูครองหิน. 2553. *การศึกษาเส้นทางสู่การเป็นผู้เสพและการเป็นผู้จำหน่ายยาบ้าของผู้รับบำบัดหญิง: กรณีศึกษา ศูนย์บำบัดฟื้นฟูยาเสพติดคลองปินที่ 23 จังหวัดอุบลราชธานี ประเทศไทย*. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- กฤติยา แสงเงจริญ. 2551. *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและวัยรุ่น ตามวิถีไทยภาคกลางที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและสารเสพติด*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณิตา วงศ์ชาลี. 2553. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตรา ธนสารเสนี. 2541. การสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนาการ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราพันธ์ รุจิระพงศ์. 2550. สภาพและปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ. 2553. ปრაกฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม* 6(1): 81 – 94.
- ณรงค์ หมื่นนอย. 2552. ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชนในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาย โปธิสิตา. 2554. *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทวีพร วิสุทิมรรค. 2546. ธรรมชาติวิทยาของการติดยาและสารเสพติด. ใน *เภสัชวิทยาของยาและสารเสพติด*. วิโรจน์ วีระชัย, อังกูร ภัทรากกร, ลำชา ลักขณาภิชนชัย, ฉวีวรรณ ปัญจบศย์ และนิภา ณีสกุล, บรรณาธิการ. หน้า 84-110. กรุงเทพฯ: วัชรอินเตอร์พริ้นติ้ง.

- ทิพาวดี เอมะวรรณนะ. 2545. *จิตวิทยาการปรึกษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทีมิวิชาการห้องสมุดอิกเราะฮอ. 2006. *30 บทเรียนเพื่อเข้าใจอิสลามเบื้องต้น*. สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลาม อีร์-ร็อบวะฮฺ กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย. <http://www.islamhouse.com/p/2184>. (สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2555).
- นาซีเราะห์ เจะมามะ. 2554. กระบวนการถ่ายทอดการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามสำหรับเยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารอัล-นุร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา* 6(11): 99 – 110.
- นาวิน แพทยานันท์ และอ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม. 2554. การวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการรับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ณ สถาบันธัญญารักษ์. *วารสารการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ* 8(1): 8 – 20.
- บุญเลิศ จำสนอง. 2548. การปฏิบัติตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุหงา ดุลยสิทธิ. 2553. กระบวนการทางสังคม และวิถีการดำเนินชีวิต ภาพสะท้อนจากประสบการณ์ชีวิตบุคคลที่หวนกลับไปติดสารเสพติดซ้ำ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประกิต วาทีสาธกกิจ. 2552. *การบ้านการการเมือง เรื่องบุหรี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ประภาพรรณ จุเจริญ. 2556. โรคสมองติดยา. *วารสารวิชาการเสพติด* 1(1): 1 - 4.
- ปริญญา ประหยัดทรัพย์. 2554. การครองเรือนในอิสลาม. สำนักงานจุฬาราชมนตรี. www.skthai.org/articles/41939320/การครองเรือนในอิสลาม.html (สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2555).
- ปริญญา ประหยัดทรัพย์. 2555. ความเข้มแข็ง หนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง. สำนักงานจุฬาราชมนตรี. www.skthai.org/articles/658775/ความเข้มแข็ง - หนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง.html (สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2555).
- ปริญญา ประหยัดทรัพย์. 2555. ความละเอียด หนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง. สำนักงานจุฬาราชมนตรี. www.skthai.org/articles/41942038/ความละเอียดหนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง%20.html (สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2555).
- ปริญญา ประหยัดทรัพย์. 2555. ความยำเกรง/ความยินดีต่ออัลลอฮ์(ตักวา)หนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง. สำนักงานจุฬาราชมนตรี. [www.skthai.org/articles/41950310/ความยำเกรงต่อ อัลลอฮ์%20\(ตักวา\)%20 หนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง.html](http://www.skthai.org/articles/41950310/ความยำเกรงต่ออัลลอฮ์%20(ตักวา)%20หนึ่งในคุณสมบัติของมุสลิมที่แท้จริง.html) (สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2555).
- ปาณิศา หมวดเอียด. 2553. การวิเคราะห์ห่อภิมานเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ไพฑูริย์ บุราสิทธิ. 2549. ความคิดเห็นของครูแนะแนวต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพฑูริย์. แสงพุ่ม. 2549. ปัจจัยที่ทำให้เยาวชนไปใช้ยาเสพติดและวิธีการ รูปแบบการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน. ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด ป.ป.ส. <http://nctc.oncb.go.th/new/index.php>. (สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2555)
- พิทักษ์ สุริยะใจ, บังอร สุปรีตา และอรัญญา แพจ้อย. 2553. *เส้นทางสู่การติดยาบ้า กรณีศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดรักษา ณ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่*. เชียงใหม่: นันทพันธ์พรินต์ติ้ง.
- พิราสินี แซ่จ๋อง. 2552. พฤติกรรม เงื่อนไข ผลกระทบของผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้และผู้ที่ไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ในตำบลพะวง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มัชตุรา ฮะ. 2554. การวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมการบริการสำหรับผู้ป่วยยาเสพติด ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ปัตตานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มัสลัน มามะ. 2552. *อิสลามวิถีแห่งชีวิต*. สงขลา: โฟ-บาร์ด.
- มาโนชญ์ พงษ์. 2546. การปรับใช้คำสอนศาสนาอิสลามเพื่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ยูซุฟ นิมะ และสุภัทร ฮาสุวรรณกิจ. 2550. *การแพทย์และการดูแลผู้ป่วยที่สอดคล้องกับวิถีมุสลิม*. สงขลา: สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้(สวรส.ภาคใต้) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วินัย สมะมะฮุน. 2555. ความอดทน: *วารสารที่น่านักจุฬาราชมนตรี* 2(3) <http://www.skthai.org/articles/41985426/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AD%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B8%99.html> (สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2555)
- วิโรจน์ อารีย์กุล. 2553. *การดูแลสุขภาพและการให้คำแนะนำวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยและสถาบันรามจิตติ. 2550. โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสารเสพติดในสถานศึกษา. http://www.ramajitti.com/research_project_drug.php (สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2555)
- ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ม.ป.ป. สถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มของปัญหาประกอบการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). <http://nctc.oncb.go.th/new/index.php> (สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2555)
- ศศิธร ฤทธิไธสง. 2554. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นในชุมชนชานเมืองแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาลชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2553. *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สามลดา. สารณี เปรมปรีดี. 2555. สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ ปี2555. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับพิเศษ* 10(0): 562 – 569.
- สกุณา บุญนรากร. 2551. *การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทุกช่วงวัย*. สงขลา: เหมการพิมพ์ สุขุมานิลรัตน์. 2552. ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. *วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สมพร สุวรรณมาโจ. 2551. เกสซ์วิทยาของสารระเหย. ใน *ตำราการบำบัดผู้ป่วยเสพติดสารระเหย, ล้าช้า ลักษณะพิษชนชัช, สมพร สุวรรณมาโจ, ปราณิ ภานุภาส และวิมล ลักษณะพิษชนชัช, บรรณาธิการ*. หน้า 1-14. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สมภพ เรื่องตระกูล. 2546. *เวชศาสตร์การติดยาเสพติด*. กรุงเทพฯ: ปิยอนต์ พับลิชชิ่ง.
- สมภพ เรื่องตระกูล. 2553. *ตำราจิตเวชพื้นฐานและโรคทางจิตเวช*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ปิยอนต์ พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. 2555. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญ. สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล <http://www.opes.go.th/node/409> (สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2555).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555. สปพ.สตูลเปิดโครงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติด เขตใต้องค์กราชัน เอาชนะยาเสพติด. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <http://www.obec.go.th/news/15648>. (สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2558).
- สำนักงานจังหวัดสตูล. 2555. *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูล 2555*. สตูล: สำนักงานจังหวัดสตูล.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดสตูล. 2558. จังหวัดสตูลประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา. สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. http://thainews.prd.go.th/website_th/news/news_detail/WNSOC5808110010052. (สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2558).
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล. 2556. *การสำรวจสภาวะการณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล*. สตูล: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. *การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2553. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด (กุมภาพันธ์ 2553). กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- อารีวรรณ อ่วมตานี. 2553. *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อิสมาแอล หลีเส็น. 2557. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล. 2553. *สถานการณ์ยาเสพติดประจำปี2553*. องค์การบริหารส่วน
จังหวัดสตูล. http://www.satunpao.go.th/local/file/satunpao_5175.pdf (สืบค้นเมื่อ
21 มกราคม 2555).
- Ahmad, A., Khalique, N. and Khan, Z. 2009. Analysis of substance Abuse in Male
Adolescents. *Iran Journal of Pediatric* 19(4) : 399-403.
- Centers for Disease Control and Prevention. 2013. Adolescents, Technology and
Reducing Risk for HIV,STDs and Pregnancy..<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:n3xTOXOzfAEJ:www.cdc.gov/std/life-stages-populations/adolescents-white-paper.pdf+&cd=1&hl=th&ct=clnk&gl=th>
(access November 20, 2015).
- Susan, C. D., Terry, E. D. and Lisa, A. S. 2006. *Drug Alcohol Depend* 81(1): 71-81.
- Griffin, W. K., Botvin, G. J., Nichols, R. T., and Doyle, M. M. 2003. Effectiveness of a
universal drug abuse prevention approach for youth at high risk for substance
use initiation. *Prvention Medicine* 36: 1-7.
- Guba, E. G. and Lincon, Y. S. 1989. Fourth generation evaluation. Newbury Park CA:
Sage.
- Saeid, B., Alireza, H., Hamid. A., and Ebrahim, H. 2012. Application of the theory of
Planned Behavior to Predict Drug Abuse Related Behaviors among
Adolescents. *Journal of Research in Health Sciences* 12(1): 54-60.
- Koch, T. 1995. Implementation of a hermeneutic inquiry in nursing: Philosophy, rigour
and representation. *Journal of advance nursing* 24: 174 – 184.
- Sandelowski, K. 1995. Sample size in qualitative research. *Research in Nursing &
Health* 18: 179 – 183.
- Hongchayangkool, K. 2008. Live experience of Thai early adolescents during transition
to secondary school. Doctor dissertation, Philosophy in nursing, Chiangmai
University.
- Lincon, Y. S. and Guba, E. G. 1985. Naturalistic inquiry. Beverly Hills, California: Sage.
- Mohamed, M .N., Marican, S., Elias, N., and Yahya D. 2008. Pattern for substance and
drug misuse among youth in Malaysia. *Journal Antidadah Malaysia*. n.d.: 1-56.
- Oshodi, O.Y., Aina, O.F. and Onajole A.T. 2010. Substance use among secondary
school students in an urban setting in Nigeria: Prevalence and associated
factors. *African Journal of Psychiatry (Johannesbg)* 13: 52-57.
- Sourizaei, M., Khalatbari, J., Keikhayfarzaneh, M. M., and Raisifard, R. 2011. The
prevention of drug abuse, methods, challenges and research. *Indian Journal*

of Science and Technology 4: 1000-1003.

United Nation Office on Drug and Crime. World Drug Report 2014. [http://www.unodc.org/documents/wdr2014/World Drug Report 2014 web.pdf](http://www.unodc.org/documents/wdr2014/World%20Drug%20Report%202014%20web.pdf). (accessed November 2, 2015).

van Manen, M. 1990. *Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy*. Ontario: Althouse.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

แบบฟอร์มลงนามยินยอมให้ข้อมูล

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นมุสลิม

“อัสลามออลัยกุม ดิฉันชื่อ นฤมล ฮะอูรา เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการระบบสุขภาพ คณะการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สนใจศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับองค์กรชุมชนของพื้นที่ ในการสร้างเสริมพฤติกรรมวัยรุ่นมุสลิมตำบลท่าแพเกี่ยวกับสารเสพติด ที่สอดคล้องกับหลักศาสนา และวัฒนธรรม จึงใคร่ขอความร่วมมือจากเด็กที่อยู่ในการปกครองของท่านในการให้สัมภาษณ์ ข้อมูล และคำตอบของเด็กจะถูกปิดไว้เป็นความลับ ผลการศึกษาจะถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ท่านมีสิทธิที่จะถามข้อสงสัย ปฏิเสธข้อซักถาม และเด็กสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกเมื่อที่เด็กต้องการ โดยไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา การรับบริการสุขภาพ หรือผลทางกฎหมายใดๆ และขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือ”

กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นมุสลิม

“อัสลามออลัยกุม ก๊ะชื่อ นฤมล ฮะอูรา เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการจัดการระบบสุขภาพ คณะการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สนใจศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับองค์กรชุมชนของพื้นที่ ในการสร้างเสริมพฤติกรรมวัยรุ่นมุสลิมตำบลท่าแพเกี่ยวกับสารเสพติด ที่สอดคล้องกับหลักศาสนา และวัฒนธรรม ที่จะขออนุญาตสัมภาษณ์น้องโดยใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที น้องมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ในระหว่างการสัมภาษณ์หากน้องไม่ต้องการที่จะให้สัมภาษณ์ต่อ น้องสามารถยกเลิกการสอบถามได้โดยไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา การรับบริการสุขภาพ หรือผลทางกฎหมายใดๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลและคำตอบของน้องจะถูกปิดไว้เป็นความลับ ผลการศึกษาจะถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ขอขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ”

ลายมือชื่อผู้ปกครอง.....วัน/เดือน/ปี.....
 ลายมือชื่อเด็ก.....วัน/เดือน/ปี.....
 ลายมือชื่อผู้วิจัย.....วัน/เดือน/ปี.....

EC 003/56

สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
90110

หนังสือรับรองนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

โครงการวิจัยเรื่อง ประสบการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล
หัวหน้าโครงการ นางนฤมล อุโทยบ
หน่วยงาน สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้ผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัยทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์ ของสถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แล้ว

ให้ไว้ ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2556

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์เทพ สุธีรัฐฉนิ)
ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ ศธ 0521.13/ว.158

สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
90110

24 มีนาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยที่เป็นผู้บำบัดสารเสพติดในหน่วยงานของท่าน
เรียน

ด้วย นางนฤมล อุโหยบ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการระบบสุขภาพ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ประสพการณ์การใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายการให้ความหมายต่อการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล โดยมี ดร.กุลทัต หงษ์ขยางกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผศ.ดร.ขวัญตา บาลทิพย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับประสพการณ์การใช้สารเสพติด จากกลุ่มผู้บำบัดสารเสพติดในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานของท่านในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยที่เป็นผู้บำบัดสารเสพติดในหน่วยงานของท่านที่เป็นมุสลิม ทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ เริ่มใช้สารเสพติดในช่วงอายุ 10-15 ปี และเป็นคนจังหวัดสตูลแต่กำเนิด ทั้งนี้ นางนฤมล อุโหยบจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานในรายละเอียดกับหน่วยงานของท่านอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ)

ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประสานงาน : นางนฤมล อุโหยบ 087-3996619

สจรส.ม.อ. ชั้น 10 อาคาร 1 ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้

โทรศัพท์ 074-282900-2, 081-5415227

โทรสาร 074-282901

ภาคผนวก ข
แบบบันทึกข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลรายที่.....นามสมมติ.....สัมภาษณ์ครั้งที่.....
วันที่.....เวลา.....สถานที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุ.....ปี
2. สถานภาพ โสด คู่ ม่าย หย่า
3. ระดับการศึกษา.....
4. อาชีพครอบครัว.....รายได้ครอบครัว...../เดือน
5. อาชีพตัวเอง.....รายได้ตัวเอง.....
6. จำนวนพี่น้องไม่รวมตัวเอง.....คน ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ.....
7. สารที่ใช้ชนิดแรก(รวมบุหรี่ ใบบาง).....
8. อายุที่ใช้สาร ครั้งแรก.....ปี
9. สารที่ใช้ทั้งหมด.....
10. เคยผ่านการบำบัดแบบใดมาบ้าง.....

ข้อคำถาม

คำถามหลัก

น้องเข้าไปลองใช้สิ่งเสพติดได้ยังไง(พันพรีอ) ช่วยเล่าให้ฟังหน่อย

คำถามรอง

ช่วยอธิบายให้ฟังที ว่า แรกๆ น้องไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดยังไง (พันพรีอ)
เรื่องที่ทำให้น้องไปใช้สิ่งเสพติด มันเป็นพันพรีอ เล่าให้ฟังหน่อย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 3 ตัวอย่างการจัดกลุ่มความหมาย และการให้ความหมาย

term	definition	label	Excerpts
ชีวิตตกต่ำ	ชีวิตตกต่ำ เป็นการรับรู้ความ สามารถ ความดี งามในทางที่แย่ลง ของตนเอง	ผลการเรียนแย่ลง	<p>ข.....ม.1 <u>เรียนเก่งตลอด</u> พอมาช่วงม.2 นี้ รู้จักเที่ยว รู้จักเพื่อนมาก ต่างจังหวัด ออก มาเที่ยว คบผู้ชาย วัยรุ่นละ -01F057 พอ ส่งไปเรียนท่านอกเพื่อนจะมากไป (ติดยา) นั่นแหละเค้าก็ส่งไปบำบัด-01F121</p>
		ไม่ตั้งใจเรียน โดด เรียน เป็นสาเหตุให้ผลการเรียนแย่ลง	<p>ข.....ออกตอน ม.2 เทอม 2 -03M004 ข. ยิ้ม เจิน เรียนที่โน่น เก(เกร) ครับ-03M012 ข. หัวเราะเบาๆ <u>โดดเรียนครบ ไม่ตั้งใจเรียน</u> <u>เอาแต่อยู่กับเพื่อนๆ หมกมุ่น</u> ไรอย่างจี้- 03M014 ข. นี้ก็ว่าจะสมัคร กคน. ครับ จะ ได้ทำงานไปด้วย-03M047</p>
		ถูกออกจากโรงเรียน	<p>ข. เพราะว่าตามเพื่อนไรว่านนี้ ช่วงนั้นไม่ อยากเรียน-04M236 ข. ตามเพื่อนโดดเรียน หนัก อยู่กันหนักไรว่านนี้ ไปโดดน้ำคลองไร พ่นนี้-04M238 ข. ที่บ้านบังคับกัน(บังคับให้ เรียน) แต่ลักพักทางโรงเรียนส่งจดหมายไป <u>ที่บ้านว่าเค้าไล่ออก</u>-04M240 ข. ช่วงนั้นไม่ ที่ พอออกจากเรียนนั้นแล <u>อยากเรียนหลบ</u> <u>หล่าว รู้สึกว่าโบ(พวก)ที่เรียนมันอึดอัด</u> <u>กว่าไรว่านนี้ โบที่ไม่เรียนคือตกเป็นทาสคน</u> <u>ที่เรียน</u>-04M244</p>
		อยากกลับไปเรียน เสียดาย	<p>(ก. ทำไม่ถึงออกจากโรงเรียนเสียดาย) ข. นั้น แล ติดยา พอมาเล่นยามันซี้คร้าน มันจะ กิน <u>เค้าให้ไปโรงเรียนก็ไปเล่นยาหมด</u> <u>เที่ยว</u> <u>นั่งกินนั่งไรไม่ไปโรงเรียนทีนั้น-</u> 05M011 ข. <u>คราวโน่นมันโน่นด้วย(เป็นเด็ก</u> <u>ตั้งใจ) เรียน</u> พอมาคบเพื่อน เพื่อนพาไรว่าน นี้ <u>อยากรู้อยากเห็นเห็น</u> <u>อยากลอง</u></p>
		ไม่ตั้งใจเรียน โดด เรียน เป็นสาเหตุให้ผลการเรียนแย่ลง	
		ผลการเรียนแย่ลง	

term	definition	label	Excerpts
		<p>ผลการเรียนแย่ง</p> <p>ไม่ตั้งใจเรียน โดดเรียน เป็นสาเหตุให้ผลการเรียนแย่ง</p>	<p>-05M025 ข.ม.1 ก็กลางๆ ไม่ได้ตกหลังอะไร ก็มาเก ม. 3 พอย้ายหลบมาเรียนแสงธรรม คราวโน้นเรียนสามัคคี ที่ ปอเนาะสามัคคี ที่ทุ่งนุ้ย- 05M027 ข.อยู่ปอเนาะเรียนไร ด้วย เรียนได้ พอมาหลบบ้าน ทุกวัน พอมาเรียนแสงธรรมที่ ห้วยลึก พอมาหลบบ้านทุกวัน นั่นแหละมาติดที่นั่น- 05M029(ก. จากที่น้องเป็นเด็ก เรียน แล้วมาติดยา เพื่อนมันมี อิทธิพลพันหรือทำให้้อง เปลี่ยนได้ขนาดนั้น-05M116) ข.ถึงมันพันหรือละ.....พอ โรงเรียนแสงธรรม กฎมันไม่มาก จะไปไหนก็ได้ ครูเฉยไรด้วย นั่นแล- 05M117 ข.เราพารถเครื่องเอง มันแค่ออกทางหลัง ครูก็ไม่ เทียวตาม ไม่เทียวไรแล้วพัน นั้น เชิงว่าคาบแรกหาย คาบ 2 คาบ 3 มาเค้าก็ไม่ว่าอะไรพัน นั้นแล เค้าไม่ว่าไร ไม่เทียวทุบ ไม่เทียวตีอะไร มันง่าย ๆ ละ- 05M119 ข.มันไม่ก็คนที่เรียน ไปกันทั้งเพ(ไปด้วยกัน ทั้งหมด)-05M121 ข.เด็กเรียน มันก็มีแหละ โป่หญิงๆไร เด็ก ไม่เรียนก็มี แหลงว่าเค้าไม่ตาม เลยนี้ ^{ขึ้นเสียงสูง เน้นคำ} ลางที่(บางที่)ชายยังอยู่ 2 คน ก็ไม่ตามเลย มันง่าย ๆ เกิน- 05M123</p>

term	definition	label	Excerpts
		<p>ผลการเรียนแย่ง</p> <p>ความดีลดลง(คนใกล้ชิดหนีห่าง)</p> <p>ความดีลดลง(นำคนอื่นเสีย)</p> <p>ความดีลดลง (การดูแลครอบครัวลดลง)</p>	<p><u>ตกใจ คิดได้เลยที่นั่น เสียตาย</u> <u>เบีย เสียตายเวลา-11M385-</u> <u>387</u></p> <p>ข.....คือว่ามีเพื่อนชายเป็นโบ เด็ก ค่าก็รับไม่ได้ เป็นผู้หญิง อะไรพั้นนั้น ผู้หญิงติดยา <u>จากที่เราเคยเรียนเก่ง เป็นคน</u> <u>สนุกสนาน มาติดยา พอแพน</u> <u>รู้ค่าก็เลิก ก็คนๆก็เลิก เราก้</u> <u>ยังกิน กลายเป็นไม่เรียน ชีวิต</u> <u>มันแย เป็นวงจรอบาหว มะก็</u> <u>ขอให้เลิก สัญญากับมะอะไร</u> <u>พั้นนั้น -01F233</u></p> <p>ข. ผมมาหยุดตอนเดินอบรม อบรมแล้วได้ย้อนคิดว่า มัน เกินไปแล้ว กับเด็กที่ว่ามันดี <u>อยู่ ถึงผมพาลูกเค้าหลายๆ</u> <u>คนลงคุมต ชีวิตผมเองก็</u> <u>เหมือนถอยหลังลงคลองกัน</u></p> <p>ข. คือว่ามากเกินไบนั้น เราไป ทำลายครอบครัวเค้าหลายๆ ครอบครัว กับเด็กที่ว่าดีคือ ผ้าขาว เราไปใส่สีดำให้มัน แล้วผมเมื่อก่อนไม่ใช่คนเกเร อะไร เรียนแล้วก็ทำงาน เบีย <u>เหลือก็ให้มะให้น้อง พอมา</u> <u>เล่นของพั้นนี้มันตกต่ำหนัก</u> <u>พอหันไปแลเพื่อนรุ่นเดียวกัน-</u> <u>09M116-118</u></p>

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติกร นิลมานัต คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี ลิ้มชัยอรุณเรือง คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ดร.กุลทัต หงส์ขยางกูร สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อสกุล	นางนฤมล ฮะอูรา	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5310042008	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี)	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง	2537

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ปีงบประมาณ 2555 จากบัณฑิตวิทยาลัย
ทุนสนับสนุนการวิจัย จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 12 สงขลา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลท่าแพ จังหวัดสตูล

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

นฤมล ฮะอูรา, กุลทัต หงส์ขยางกูร และขวัญตา บาลทิพย์. 2559. ประสบการณ์การใช้สารเสพติด
ของวัยรุ่นมุสลิม จังหวัดสตูล. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 27(3).